

Programmabegroting 2022

INHOUDSOPGAVE

Programmabegroting 2022	1
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Plezierig Wonen.....	9
Fijn Leven	15
Vitaal Platteland.....	24
Zorg voor wie dat nodig heeft	31
Werken en ondernemen in een sterke regio	38
Actief met duurzaamheid en energie	45
Sport is meer!	54
Cultuur is van iedereen.....	59
Samen veilig	64
Aan de slag met de Omgevingswet.....	69
Algemeen Bestuur en Bedrijfsvoering	73
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	75
Paragrafen	78
Bedrijfsvoering	79
Ombuigingen/Bezuinigingen	83
Grondbeleid	85
Lokale heffingen.....	87
Weerstandsvermogen.....	95
Verbonden partijen.....	98
Financiering	108
Onderhoud kapitaalgoederen	111
Reserves.....	117
Financiële begroting	129
Investerings	143
Bijlagen	146
Bijlage 1: Verplichte beleidsindicatoren	147
Bijlage 2: Overzicht subsidies	156

INLEIDING

Hierbij bieden wij u de begroting 2022 aan. Het is de laatste begroting in de collegeperiode 2018-2022.

We schreven het ook al in de Perspectiefnota in deze periode was het een belangrijke opgave de leefbaarheid op peil te houden. Onder andere door nieuwbouwwoningen te bouwen, gezien de grote vraag naar woningen voor jongeren en ouderen. Daarnaast hebben we volop ingezet op een kwalitatief sterke voorzieningenstructuur, een actief en toekomstbestendig verenigingsleven en goede ruimtelijke kwaliteit in de centra van de kernen. Een belangrijke opgave voor Berkelland is het optimaliseren van het vestigingsklimaat van bedrijven en te zorgen voor goede afstemming tussen arbeidsmarkt en het onderwijs in de regio. Daar zijn de afgelopen tijd veel stappen in gezet. Op deze wijze is er voldoende personeel voor ons onderwijs, de zorg en het bedrijfsleven.

De afgelopen jaren hebben we ons hard gemaakt om het Berkellands landschap aantrekkelijk te houden en verpaupering van leegstaande agrarische bebouwing te voorkomen. Zo liggen er nu plannen van aanpak voor de stimulering van asbestsanering en voor vrijkomende agrarische bebouwing (vab's). De stimulering van de sanering van asbestdaken loopt goed. Er worden met regelmaat nieuwe boxen door inwoners opgehaald om asbest van hun dak te halen en ook maken inwoners gebruik van onze subsidieregeling. Het plan van aanpak vab's met diverse instrumenten ter stimulering van sloop/transformatie van vab's is vastgesteld in de raad en er wordt hard gewerkt aan het opstellen van een regeling voor Rood voor Rood 2.0. Zo zetten we ons actief in om de risico's op verpaupering, ondermijning en gezondheidsschade door asbest sterk te verminderen.

We hebben het evenementenbeleid vastgesteld als mooi voorbeeld voor een integrale afweging binnen de fysieke leefomgeving zoals onder de Omgevingswet moet gaan plaatsvinden. Via wijk- en kerngericht werken zijn veel voorzieningen opgeknapt, er is een Integraal huisvestingplan onderwijs vastgesteld en het Naoberfonds is succesvol op poten gezet.

De coronacrisis heeft veel flexibiliteit en creativiteit van ons gevraagd en vraagt dat nog steeds. Nederlanders zijn massaal gaan thuiswerken, waardoor het digitaal werken en de digitale dienstverlening een grote impuls hebben gehad. Het heeft ons denken over werken, winkelen en bereikbaarheid veranderd.

Kortom: Er zijn veel stappen gezet deze collegeperiode door uitvoering van het collegeprogramma 'Samen investeren in Berkelland'. Het blijft een uitdaging adequaat om te gaan met alle ontwikkelingen binnen de middelen en mogelijkheden die we hebben.

De basis voor deze begroting is al gelegd bij de vaststelling van de perspectiefnota 2022 afgelopen juli. De begroting is opgesteld met als peildatum 1 augustus 2021. De ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de perspectiefnota blijven beperkt tot de meicirculaire en de aangenomen amendementen.

De begroting 2022 laat een resultaat zien van € 499.000 (waarvan € 475.000 structureel is). In 2025 is het structurele resultaat € -1.182.000. Dat is in lijn met de verwachting in de perspectiefnota.

Gelijktijdig met deze begroting bieden wij een 1^e begrotingswijziging aan. In deze 1^e begrotingswijziging zijn de gevolgen van de septembercirculaire en de wijzigingen tussen 1 augustus en het verschijnen van de septembercirculaire verwerkt. Met name de septembercirculaire heeft een grote invloed op het meerjarenperspectief. De begroting en 1^e begrotingswijziging vormen samen feitelijk de meerjarenbegroting 2022-2025. Door een gedegen en behoedzaam financieel beleid en de ontwikkeling van de rijksuitgaven, kunnen we dus ook een sluitende meerjarenbegroting aanbieden. De meerjarenbegroting inclusief de 1^e

begrotingswijziging voldoet hiermee ook aan de afspraken die met de toezichthouder (Provincie) zijn gemaakt.

Opzet begroting

De opzet van de begroting 2022 kent enkele wijzigingen ten opzichte van de begroting 2021. De belangrijkste zijn het splitsen van het programma 'Financiën' in het programma 'Algemeen Bestuur en Bedrijfsvoering' en het 'Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien'. Ook zijn de verplichte beleidsindicatoren verplaatst naar een bijlage.

Doorontwikkeling P&C

In 2020 en 2021 hebben wij de Auditcommissie meegenomen in de stappen die wij zetten in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus. Verschillende resultaten heeft u inmiddels kunnen zien bij onder andere de jaarrekening en de perspectiefnota. In deze begroting zetten we een volgende stap in het uitwerken van een voorbeeld programmaonderdeel. In het programma Samen Veilig hebben wij de inzet van onze BOA's op de doelstelling 'een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners' uitgewerkt als pilot voor een nieuwe opzet. Welke elementen dragen bij aan (on)veiligheidsgevoelens en welke activiteiten van onze BOA's horen hierbij. Op basis van die activiteiten hebben wij zes indicatoren benoemd.

Onze ambitie is om bij de begroting 2023 een P&C-cyclus te hebben staan die het nodige inzicht geeft op sturingsinformatie op niveau van de gemeenteraad, het college en de organisatie. Dit begint bij helder geformuleerde beleidsdoelen, daaruit voortvloeiende prestaties en de daarvoor benodigde budgetten. We streven naar een proces van 'stolling naar beweging', waarbij informatie sneller beschikbaar en actueel is, op alle niveaus. Dus in plaats van 'stollingsmomenten' waarbij de tussenstand via een intensief proces wordt opgemaakt, streven we naar sneller beschikbare informatie die vooral actueler is. Op organisatieniveau streven we ernaar dat de juiste ondersteunende systemen beschikbaar zijn, dat ze de benodigde inzichten geven en dat de werkprocessen up-to-date en helder zijn voor de hele organisatie.

Door de afsplitsing van het 'Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' sluit de begroting beter aan bij de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording. De onderdelen die niet in het 'Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien passen, hebben we opgenomen in het programma 'Algemeen bestuur en Bedrijfsvoering'. In dit programma zijn nu de echte bedrijfsvoeringslasten en -baten beter zichtbaar.

Ook is het in de begrotingsapp, te vinden op www.gemeenteberkelland.nl onder Financiële stukken, mogelijk om bij een aantal 'kaders die de raad heeft vastgesteld' direct door te klikken naar het betreffende document. Het is nog niet gelukt om dit overal te realiseren omdat voor het doorlinken vereist is dat het document ook als webpagina is te vinden. We blijven dit verder ontwikkelen.

Tot slot hebben we de verplichte beleidsindicatoren verplaatst naar een bijlage. Ons doel is wel om te sturen op beleidsindicatoren, maar die indicatoren moeten dan wel aansluiten op onze doelen. In de programma's gaan we alleen nog de beleidsindicatoren opnemen waarop we sturen zoals in deze begroting te zien is bij het programma Samen Veilig.

Aansluiting op perspectiefnota

De basis voor de begroting is de perspectiefnota 2022. In deze begroting zijn alle autonome ontwikkelingen en investeringen/nieuwe wensen die in de perspectiefnota staan verwerkt. Waaronder de investeringen in wegen, personeel om de informatieveiligheid op peil te houden, de investering in de Wildbaan, de middelen voor de MORapp (Meldingen Openbare Ruimte) en de middelen voor compensatie OZB van (sport)verenigingen. In onderstaande tabel is weergegeven hoe we van het saldo van de aangeboden perspectiefnota tot het saldo van de begroting komen. We hebben daarbij de beslispunten over de perspectiefnota, de amendementen en de meicirculaire apart benoemd.

	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2024	2025 I	2025 S	2025
Begroting aangeboden perspectiefnota	-339		-339	-581	-195	-776	-136	287	151		0	423	423
Dekking incidentele wensen en investeringen	363		363	50		50	15		15				0
Amendement A21-16 Junior raadsadviseur	-78		-78										
Dekking Junior raadsadviseur	78		78										
Meicirculaire		455	455		-984	-984		-1.538	-1.538			-1.370	-1.370
Areaaluitbreiding OZB		20	20		20	20		20	20			20	20
Amendement A21-12 Cultuur								-255	-255			-255	-255
Totaal	24	475	499	-531	-1.159	-1.690	-121	-1.486	-1607	0	-1.182	-1.182	

Financiële samenvatting

De begroting 2022 laat een overschot zien van € 499.000. In de volgende tabellen is de verdeling van de bedragen over de programma's weergegeven. De eerste tabel geeft daarbij ook een terugblik op het jaar 2020 en 2021. In de tweede tabel is het saldo per programma uitgesplitst naar incidentele en structurele lasten.

Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel is een samenvattende tabel waarin de cijfers van alle programma's bij elkaar zijn gebracht. In de tabel is zichtbaar dat vanaf 2022 het programma Financiën ophoudt te bestaan en gesplitst wordt in de onderdelen Algemeen bestuur en bedrijfsvoering en Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Voor een toelichting op de verschillen verwijzen we u naar de programma's.

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2020	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
010 Plezierig wonen	-979	647	-1.222	-1.219	-1.748	-1.725	-1.703	-1.703
020 Fijn leven	-7.660	-7.846	-9.707	-9.757	-9.423	-10.112	-10.242	-10.242
030 Vitaal platteland	-416	-199	-227	-252	-328	-328	-298	-298
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-26.127	-26.104	-26.177	-27.391	-26.993	-26.995	-26.995	-26.995
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-15.754	-13.680	-13.805	-14.788	-14.177	-14.333	-14.174	-14.038
060 Actief met duurzaamheid en energie	-320	-302	-296	-287	-117	-67	-67	-67
070 Sport is meer!	-2.133	-2.388	-2.252	-2.547	-2.690	-2.944	-2.798	-2.676
080 Cultuur is van iedereen	-2.035	-2.054	-1.729	-1.768	-1.691	-1.690	-1.690	-1.690
090 Samen veilig	-2.796	-2.751	-2.892	-2.666	-3.330	-3.315	-3.315	-3.315
110 Financiën	58.220	61.573	58.308	61.680	0	0	0	0
120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	0	-400	0	0	0	0
150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0	82.729	81.446	81.257	81.424
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	0	0	0	0	-21.733	-21.625	-21.582	-21.582
Gerealiseerd resultaat	0	6.895	0	604	499	-1.690	-1.607	-1.182

Incidenteel structureel

De toezichthouder kijkt bij de beoordeling van de begroting niet naar het totale saldo van de begroting. Voor de toezichthouder is van belang of structurele lasten worden gedekt met structurele inkomsten. In de volgende tabel is voor de programma's aangegeven hoe de incidentele baten en lasten over de programma's zijn verdeeld. In de kolommen met een I staan de incidentele baten en lasten, in de kolommen met een S staan de structurele baten en lasten. De toezichthouder kijkt uiteindelijk naar de kolommen met een S. Om die reden hebben we deze tabel hier opgenomen.

Exploitatie	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2025 I	2025 S	2025
010 Plezierig wonen	0	-1.748	-1.748	0	-1.725	-1.725	0	-1.703	-1.703	0	-1.703	-1.703
020 Fijn leven	405	-9.828	-9.423	0	-10.112	-10.112	0	-10.242	-10.242	0	-10.242	-10.242
030 Vitaal platteland	0	-328	-328	0	-328	-328	0	-298	-298	0	-298	-298
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	0	-26.994	-26.993	0	-26.995	-26.995	0	-26.995	-26.995	0	-26.995	-26.995
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	1	-14.178	-14.177	0	-14.333	-14.333	0	-14.174	-14.174	0	-14.038	-14.038
060 Actief met duurzaamheid en energie	0	-117	-117	0	-67	-67	0	-67	-67	0	-67	-67
070 Sport is meer!	254	-2.944	-2.690	-26	-2.918	-2.944	-121	-2.676	-2.798	0	-2.676	-2.676
080 Cultuur is van iedereen	0	-1.691	-1.691	-255	-1.435	-1.690	0	-1.690	-1.690	0	-1.690	-1.690
090 Samen veilig	0	-3.330	-3.330	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315
110 Financiën	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	385	82.344	82.729	-163	81.609	81.446	0	81.257	81.257	0	81.424	81.424
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-1.024	-20.710	-21.733	-87	-21.539	-21.625	0	-21.582	-21.582	0	-21.582	-21.582
Gerealiseerd resultaat	23	476	499	-532	-1.158	-1.690	-121	-1.485	-1.607	0	-1.182	-1.182

Lezen van tabellen

De tabellen in de begroting geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. Door afronding kunnen er kleine verschillen ontstaan in de totalen zoals in de tabel aangegeven. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt.

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst Wat speelt er?

- Ontwikkelingen met gevolgen voor de woningmarkt volgen zich razendsnel op. Consumentenvertrouwen, demografische ontwikkelingen en politieke keuzes spelen altijd een grote rol in de woningmarkt. We zien nieuwe thema's die belangrijk zijn, denk aan duurzaam en gezond gebruik van de aarde en gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om slim met onzekerheden en kansen om te gaan en om flexibiliteit in scenario's voor wonen.
- De druk op de woningmarkt in Berkelland neemt, net als in veel gemeenten in Nederland, sterk toe. Er staan weinig woningen te koop en de vraag naar sociale huurwoningen en nieuwbouw neemt toe, vooral vanuit jongeren en ouderen. Dit komt ook door een mismatch tussen vraag en aanbod.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het moderniseren, verbeteren van de uitstraling, verduurzamen, levensloopgeschikter en asbestvrij maken van de woningen.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uitziet.
- Mensen met een ondersteuningsvraag wonen steeds vaker thuis. Ook zien we dat door vergrijzing de vraag naar woonzorgvormen toeneemt. Met nu al een tekort op locaties voor wonen met 24-uurszorg, ontstaat er in de komende jaren een groot knelpunt om op te lossen.

Speerpunten

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken.

Wat willen we bereiken?

- Een duurzame levensloopbestendige woningvoorraad.
- Een beter benutte woningvoorraad.
- Toekomstgerichte wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren prestatieafspraken met ProWonen en huurdersvertegenwoordiging voor verdere verduurzaming van sociale huurwoningen en duurzame nieuwbouw.

We vinden het belangrijk dat huurders hierbij betrokken worden. Verder geldt: elke keuze begint met isoleren. Waar zich kansen voordoen om in gebieden particuliere woningen aan te laten haken op de verduurzaming van het sociaal bezit, vragen we ProWonen die verbinding te leggen. De flinke verduurzamingsopgave van de corporatie vraagt om keuzes, ook in relatie tot andere opgaven. Deze maken we samen per kern.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken. (010.070)

We gaan de komende jaren samen met inwoners en ProWonen actief aan de slag met een integrale wijkaanpak in de wijk Neede Noordoost, voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig, gezondheid, klimaatadaptief en asbestvrij) als het toekomstbestendig maken van de wijk. De gemeente heeft de regierol en werkt daarbij nauw samen met ProWonen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten particuliere eigenaren om te investeren in het verbeteren van de woning.

Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door leningvormen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het Energieloket (Agem). Het energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij realisatie. Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen. Dit wordt ingezet vanuit het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (EUP2) met onder meer warmtevisies en Buurkracht.
Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis. (010.060)

Samen met woningcorporatie ProWonen, Energieloket Agem, Kruiswerk Achterhoek en Zlimthuis werken we aan het project Heerlijk Thuis in Huis. Dit is een project waarmee we mensen bewust willen maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.
Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunten

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

Wat willen we bereiken?

- Een vermindering van de mismatch tussen vraag en aanbod.
- Een versterking van de ruimtelijke kwaliteit in onze kernen en buitengebied.
- Een kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst.
- Een vitale en sociale samenleving door gerichte woningbouw.
- Flexibiliteit en snelheid op de woningmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie. (010.020)

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We bieden ruimte aan flexwoonconcepten.

Via flexwoonconcepten vergroten we voor mensen die snel een tijdelijke woning zoeken de flexibele huisvestingsschil. Hierin ondersteunt onder meer de Cirkelregio ons en verkennen we ook flexwoonoplossingen voor spoedzoekers.
Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.
Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners. (010.080)

We voegen gericht woningen toe aan de voorraad. We bieden ruimte voor goede, innovatieve woningbouwplannen in al onze kernen op basis van de vastgestelde 'lokale kwaliteitscriteria Berkelland' en de woningbouwopgave per kern. De opgave stellen we vast aan de hand van marktverkenningen per kern en we herijken deze jaarlijks. Hierbij kijken we naast transformatie en inbreiding ook naar uitbreiding. Ook is er aandacht voor huisvesting van spoedzoekers. Voor het buitengebied zetten we in op het toevoegen van woningen in relatie tot vrijkomende agrarische bebouwing.
Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners. (010.030 en 010.090)

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnterviewd en zijn we samen met inwoners verder aan de slag met de projecten die hieruit zijn ontstaan. Ook in alle grote kernen is in 2020 de woonbehoefte geïnterviewd. We blijven continu onze oren en ogen openhouden om te horen welke woonbehoefte er leeft onder onze inwoners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt. (010.045)

We houden via monitoring (bijvoorbeeld via de Achterhoekse woon- en vastgoedmonitor) de vinger aan de pols en signaleren daarmee tijdig waar spanning en ontspanning optreedt op de woningmarkt. Op die plekken bekijken we welke ingrepen noodzakelijk zijn. Dat betekent maatwerk per kern. We herijken de woningbouwopgave jaarlijks.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen.

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen, door met inwoners, woningcorporaties, initiatiefnemers, ontwikkelaars en bouwers in gesprek te gaan over de kansen en mogelijkheden voor Berkelland. Met aandacht voor ontmoeting, flexibiliteit, duurzaamheid, circulariteit, beperking CO₂-uitstoot en betaalbaarheid voor jongeren/starters.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunten

Ouderen en mensen met een zorgvraag voelen zich thuis in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Wat willen we bereiken:

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Er is voldoende en divers aanbod aan huisvesting voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag.
- Er is een versterkte samenwerking tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties.
- Er is maatwerk voor bijzondere doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We bieden ruimte aan nieuwe (innovatieve) woonzorginitiatieven voor mensen die aangewezen zijn op 24 uur per dag zorg nabij of permanent toezicht én voor mensen met een lichtere zorgvraag. Dat doen we op basis van het Kader Woonzorginitiatieven en een zorgvuldige ruimtelijke afweging. Innovatie is hierbij nodig, ook om een oplossing te bieden voor het tekort aan zorgpersoneel. Denk aan woonvormen met collectieve voorzieningen, inspelen op 'zorg voor elkaar' en kansen voor (thuis)technologie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We koppelen actief zorgaanbieders en ontwikkelaars aan geschikte locaties nabij voorzieningen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We realiseren maatwerk voor bijzondere doelgroepen op basis van actuele behoefte en taakstellingen.

Dat geldt voor onder andere statushouders, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze opgaven pakken we integraal op.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We staan open voor (CPO-)initiatieven van ouderen.

We hebben er aandacht voor dat we nieuwe woningen vooral toevoegen op de plek waar mensen hun sociale netwerk hebben. Dan zijn mensen eerder geneigd te verhuizen. We sturen op flexibele woon(zorg)vormen die ook op lange termijn geschikt zijn voor diverse (zorg)doelgroepen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We werken samen met zorgaanbieders, corporaties en ontwikkelaars aan een passend aanbod van wonen en zorg.

De gemeente pakt de regie op wonen en zorg. Zo hebben we ruimte geboden aan woonzorginitiatieven in de kernen en het buitengebied. We zorgen voor een sterkere verbinding tussen corporaties en zorgpartijen (de juiste coalities) via de al bestaande lokale Regietafel wonen en zorg en regionale netwerken zoals het Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek. We werken aan een toekomstbestendige infrastructuur voor het wonen met een zorgvraag, die aansluit bij wat inwoners nodig hebben en past bij de kernen. We maken met corporaties en zorgaanbieders afspraken over hoe de opgaven worden ingevuld.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Wat mag het kosten

Baten 010.100; legesopbrengsten verhoogd met € 388.000 in 2022. Voor 2023 e.v. met € 232.000. Tegenover deze batenverhoging staat een lastenverhoging bij de 010.500. Per saldo zijn deze mutaties budgetneutraal. Verder wordt op de post 010.100, gefaseerd over de periode 2021 t/m 2024, de opbrengst van de bouwleges verhoogd met totaal € 100.000. Dit is één van de maatregelen van Berkelland in Balans.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	-38	0	0	0	0	0	0
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	-3.774	-886	-886	-886	-886	-886	-886
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-7	0	0	0	0	0	0
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	-3	0	0	0	0	0	0
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen	0	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis	0	-100	-100	0	0	0	0
010.070 Integrale aanpak	0	-500	-510	-3.825	0	0	0
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	0	-100	-125	-100	0	0	0
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	-10	0	0	0	0	0	0
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	-90	-65	-65	-65	-65	-65	-65
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	-1.762	-1.912	-2.316	-2.851	-2.695	-2.695	-2.695
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	-112	-395	-180	-238	-180	-180	-180
Totaal Lasten	-5.795	-4.008	-4.232	-8.016	-3.876	-3.876	-3.876
Baten							
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	5.240	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	6	0	0	0	0	0	0
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	0	0	25	0	0	0	0
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	1.146	853	1.257	1.263	1.130	1.152	1.152
Totaal Baten	6.393	1.874	2.303	2.284	2.151	2.173	2.173
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	598	-2.135	-1.929	-5.731	-1.725	-1.703	-1.703
Onttrekkingen							
010.710 Reserves	49	913	710	3.984	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	49	913	710	3.984	0	0	0
Stortingen							
010.710 Reserves	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	49	913	710	3.984	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	647	-1.222	-1.219	-1.748	-1.725	-1.703	-1.703

Projecten

Heerlijk Thuis in Huis heeft in de coronaperiode stilgelegen, in verband met dat er geen huisbezoeken konden plaatsvinden. Dit project loopt de komende jaren nog door. De integrale wijkaanpak Neede Noord-Oost is net opgestart en zal ongeveer tien jaar in beslag nemen.

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen				
Lasten	-500	0	-12	-488
Totaal 60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen	-500	0	-12	-488
60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis				
Lasten	-100	0	0	-100
Totaal 60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis	-100	0	0	-100
60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum				
Lasten	-109	-53	-40	-16
Baten	24	6	45	-27
Totaal 60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum	-85	-48	5	-43
Gerealiseerd resultaat	-685	-48	-6	-631

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020 - 2025
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw in Berkelland
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Woonmonitor Berkelland 2019
- Structuurvisies

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Net als voorgaande jaren blijven we inzetten op de kracht van de samenleving en zoeken we de samenwerking met onze inwoners, buurten, wijken en organisaties actief op. Met onze wijk- en kerngerichte benadering spelen we samen in op de wijk-/kernspecifieke behoeften van onze inwoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. Via onze gebiedscontactpersonen en gebiedswethouder houden we voortdurend contact met onze inwoners, buurten en wijken. We weten elkaar steeds beter te vinden, maar lopen nog steeds tegen onvolkomenheden op. Dit interactieve samenspel tussen inwoners en ons blijft dus ons speerpunt.
- We hebben de afgelopen tijd met een nieuwe werkwijze in de openbare ruimte gewerkt, 'ambitiegericht beheer' genoemd, waarbij inwoners, wijken en buurten een centrale rol spelen. We kijken op basis van thema's, zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie, bewegen en recreatie en ontmoeten wat inwoners het belangrijkste vinden in hun wijk of buurt. We bepalen samen hoe we hun leefomgeving inrichten. We moeten echter ook de tering naar de nering zetten, en niet alles kan uit financieel oogpunt. Gelukkig kunnen we het extra (tijdelijke) geld voor het wijk- en kerngericht werken goed gebruiken voor het doorontwikkelen van onze werkwijze en voor (het verder op weg helpen van) concrete projecten in en uit de samenleving. Ook het Berkellands Naoberfonds helpt ons hierbij.
- We gaan in 2022 ook verder met het inzetten van de ter beschikking gestelde extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving aanpassen aan de klimaatverandering (klimaatadaptatie). We zullen moeten leren omgaan met plotselinge grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), langere droogteperiodes en meer hogere (extreme) temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld daarvan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof 'VANG'. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma, en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen en verwerken. Corona heeft in Berkelland net als in heel Nederland ertoe geleid dat er juist meer restafval bij huishoudens is opgehaald. Onze inspanningen blijven gericht op het verminderen van restafval en maximaal hergebruik van grondstoffen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving, onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken. Zo spelen we in op vragen vanuit de samenleving of betrekken we de samenleving bij de inrichting van de openbare ruimte of het te ontwikkelen beleid. Dit doen we in co-creatie binnen dorpen en wijken. Zo ontstaan agenda's die op de korte, de middellange dan wel op de lange termijn de leefomgeving ten goede komen. Hierin doen we een beroep op de betrokkenheid van de inwoners en faciliteren/motiveren we het eigenaarschap voor onderwerpen die van belang worden gevonden voor en door de diverse wijken/kernen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Voor deze activiteit is in de periode 2018-2022 € 2,5 mln beschikbaar gesteld.

Er zal tot en met 2022 ongeveer € 1,6 mln worden besteed aan het Naoberfonds, de doorontwikkeling wijk- en kerngericht werken en extra ondersteuning aan wijken en kernen, onder andere in de vorm van bijdragen aan concrete projecten. Zo gaat er een bijdrage naar het verkeersonderzoek in Ruurlo, naar de 'Dorpendeal Rekken' en diverse andere projecten.

De intentie is om het resterend bedrag te reserveren voor het continueren van het Naoberfonds (voor 4 jaar) omdat er na 2022 opnieuw dekking moet worden gevonden voor financiering van het Berkellands Naoberfonds.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Door vorm te geven aan zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken worden verbindingen gemaakt en zogeheten koppelkansen benut. Belangrijke thema's en doelgroepen komen zo beter in beeld.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

We vinden 'bewegen' in onze leefomgeving erg belangrijk. Zo kunnen onze inwoners er bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte, in het kader van 'Ambitiegericht beheer' voor kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld 'Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

We moeten nog steeds de toring naar de nering zetten en met minder middelen het onderhoud gaan uitvoeren. We gaan daarom over naar het minst onderhoudsintensieve groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal blijven veranderen. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.

Er is ook minder vast budget opgenomen voor projecten en nieuwe speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Kleinere noodzakelijke projecten kunnen nog uitgevoerd worden, maar de wat grotere projecten worden voortaan opgenomen op de jaarlijkse investeringslijst. Ook is het mogelijk de komende jaren geld voor projecten vrij te maken uit de (niet structurele) middelen voor 'Investeren in Berkelland; wijk- en kerngericht werken' (zie activiteit 'We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud)').

We hebben een wettelijke zorgplicht voor het onderhoud van onze bomen en we moeten ervoor zorgen dat we zo min mogelijk veiligheidsrisico's lopen. Mocht er extra onderhoud nodig zijn door bijvoorbeeld bepaalde weersomstandigheden (zoals een zeer droge zomer) of specifiek om veiligheidsproblemen te voorkomen, dan zullen we een beroep moeten doen op het budget 'onvoorzien' of de algemene reserve.

We besparen ook op de aankoop van materialen die nodig zijn voor het onderhoud op de begraafplaatsen. We passen minder of goedkopere materialen toe, maar de begraafplaatsen blijven er wel netjes uitzien.

Door woningbouw en de aanleg van bedrijventerreinen is het areaal aan te onderhouden groen de afgelopen jaren uitgebreid. Er is ongeveer 10 hectare aan te onderhouden groen bijgekomen. Dit bestaat voornamelijk uit gazon, extensief gras, hagen en heesters. Deze areaaluitbreiding leidt tot een noodzakelijke verhoging van de onderhoudsbudgetten. Het budget is daarom wel met € 44.000 (structureel) verhoogd.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). (020.120)

We gaan in 2022 verder met het inzetten van de ter beschikking gestelde extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud in totaal € 1,5 mln voor de periode 2018-2022. We hebben ons beheersysteem verbeterd en kunnen gericht actie ondernemen om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel per m2 minder middelen vergt. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.

Het nog beschikbare budget wordt ingezet voor:

- aanpak van groenvoorzieningen met slechte kwaliteit;
- diverse projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsplan en interactie met onze inwoners.

Er staan nog veel werkzaamheden en projecten met inwoners in de planning. Daarbij zal een deel van dit budget verder worden ingezet om omvormingen te realiseren, zoals het inzaaien met bloemen, of het vervangen van onderhoudsintensieve beplanting door extensief te onderhouden groen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld 'Klimaatbestendig' in de werkwijze 'Ambitiegericht beheer' is opgenomen.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030)

We hebben een watervisie en watertakenplan opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel. De afgelopen periode is klip en klaar geworden dat klimaatadaptief inrichten van onze buitenruimte noodzaak is. We werken integraal binnen onze organisatie, met het waterschap en onze inwoners samen aan waterberging en waterinfiltratie (afkoppeling), opgenomen in een aantrekkelijke leefomgeving (blauw/groene parels zoals in Ruurlo en andere plekken in voorbereiding). We maken onze leefomgeving (beter) bestand tegen droogte en hitte, maar tegelijkertijd ook tegen wateroverlast. Daarbij hechten we veel waarde aan goede communicatie met en naar inwoners en alle andere betrokkenen. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risicogestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

In 2022 eenmalig geen stijging van het riooltarief en eenmalige korting van 35 euro.

De rioolheffing zoals die in het Watertakenplan 2019-2023 opgenomen is, stijgt naast de prijsinflatie, jaarlijks met 2% om zo naar een kostendekkend tarief te komen. De komende jaren is het tarief niet kostendekkend en gebruiken we ook de rioolvoorziening (reserve) om de noodzakelijke investeringen en onderhoud aan het riool te kunnen financieren. We hebben berekend dat we op deze manier in 2030 op een kostendekkend tarief zitten. Voor 2022 laten we de rioolheffingsstijging eenmalig achterwege, omdat blijkt dat de rioolvoorziening op dit moment ruim hoger is dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Dat maakt dat we het, hoewel we nog niet op het berekende kostendekkende tarief voor de planperiode zitten, toch redelijk vinden om voor 2022 eenmalig af te zien van een tariefsverhoging. Omdat we een aantal projecten (investeringen) later kunnen uitvoeren dan gepland, vanwege gebrek aan capaciteit (in de markt), laten doorrekeningen nu zien dat de rioolvoorziening ook in 2022 zou stijgen. Daarom stellen we voor om naast de eenmalige tariefstabilisatie ook per aansluiting een bedrag van 35 euro terug te geven. Dit betekent dus in feite per aansluiting een korting van 35 euro op het tarief dat per aansluiting in 2021 betaald moest worden. Zie ook de paragraaf Lokale heffingen voor meer informatie.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat willen we bereiken?

- Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We onderhouden onze wegen op basis van het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) daarbij met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak. (020.110)

Er is € 2 miljoen extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. We hebben een plan opgesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud om met de extra tijdelijke middelen het grootste rendement te halen. Bij de prioritering welke wegen in aanmerking komen voor extra onderhoud is rekening gehouden met het maatschappelijk effect van een weg zoals hoeveelheid verkeer, schoolroutes, recreatieve routes en cultuurhistorie. In 2020 en 2021 is zodoende al een groot deel van het budget besteed.

In 2022 zullen de resterende middelen worden ingezet voor extra onderhoud uitgevoerd aan wegen in het buitengebied.

Deze extra middelen stellen ons in staat om de komende jaren op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aandoen (zie ook activiteit 'We onderhouden onze infrastructuur').

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We onderhouden onze infrastructuur. (020.040)

We werken volgens het door het college vastgestelde 'Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020'. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.

Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgestelde niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in deze begroting doorgevoerde bezuiniging van 10% (vanaf 2021) op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing tot 2023 niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten (zie de activiteit 'We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak'). We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Bij een lager kwaliteitsniveau dan dit zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om het niveau 'overwegend laag' te kunnen handhaven.

Ook het (vanaf 2021 verlaagde) budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Als de overlast toch te groot wordt en het budget niet

toereikend is, dan doen we een beroep op het budget 'onvoorzien'. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) tekort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren. (020.050)

De regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV is ondergebracht in Winterswijk.
Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Speerpunt

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof).

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en de afvalscheiding is meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen gerichte actie om zwerfafval terug te dringen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (020.060)

We weten waar zwerfafval het meest voorkomt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070)

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.

Geen stijging van gemiddeld tarief voor afvalstoffenheffing.

De egalisatiereserve die bedoeld is om schommelingen in het tarief voor de afvalstoffenheffing te voorkomen is op dit moment hoger dan het hiervoor bepaalde plafond. Daarom is het mogelijk om het gemiddelde afvalstoffentarief (oftewel de totale inkomsten aan afvalstoffenheffing) ook in 2022 gelijk te houden aan dat van 2021 en daarmee gelijk aan dat van 2019 (omdat in 2021 het tarief is "teruggezet" naar het tarief van 2019).

We zetten de egalisatiereserve in om kosten binnen de afvalstoffenbegroting te dekken. Daarmee zal de egalisatiereserve de komende tijd afnemen tot onder het plafond. De termijn waarbinnen dit gerealiseerd kan worden is mede afhankelijk van de kostenontwikkeling (zoals de verwerkingskosten van het restafval en GFT alsmede de verbrandingsbelasting voor het restafval).

Voor meer informatie zie paragraaf Lokale heffingen.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke gebouwen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken worden onderhouden en beheerd.
- We willen dat scholen kunnen beschikken over de passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs te kunnen geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.080)

De gemeenteraad heeft ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2020-2036. Daarvoor is voor de uitvoering van fase 1 een budget (in de vorm van jaarlijkse kapitaalslasten) ter hoogte van € 3.500.000 vrijgemaakt. Fase 1 loopt tot 2024. Voor uitvoering van de volgende fasen van het IHP zal in de toekomst (meerjarenbegroting) budget vrijgemaakt moeten worden. Als investeringen (uit fase 2) naar voren worden gehaald of bouwkosten aanzienlijk stijgen dan zal daarvoor (eerder) extra budget moeten worden vrijgemaakt.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman, Maikel van der Neut

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. (020.090)

Zie ook de activiteit 'We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo' in het programma 'Actief met duurzaamheid en energie'. Door de verkoop van panden (zie activiteit 'We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben', hebben we het budget voor de komende jaren met 50% (€ 65.000) verlaagd.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten. Dit is bestaand beleid en we hebben ook al panden kunnen verkopen. We hopen onze vastgoedportefeuille verder te kunnen verkleinen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

De grootste verschillen tussen de gewijzigde begroting en de begroting 2022 op de verschillende activiteiten binnen dit programma betreffen:

Activiteit 020.020: In 2021 is extra budget beschikbaar voor droogte en stormschade conform resultaatbestemming 2020.

Activiteit 020.030: Per saldo een daling van € 85.000 door diverse mutaties op de budgetten.

Activiteit 020.040: In 2021 is € 250.000 extra budget toegevoegd vanuit de reserve wegen.

Activiteit 020.070: Per saldo een stijging van de lasten door hogere kosten inzameling en verwerking huishoudelijk afval.

Activiteit 020.080: In 2021 is eenmalig € 200.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoek huisvesting scholen. Vanaf 2022 zijn de lasten voor verzekeringen gestegen.

Activiteit 020.090: In 2021 is het budget verhoogd met het centraal begrote budget voor onderhoud. Dit budget wordt in het lopende jaar verdeeld over de programma's.

Activiteit 020.700: Op basis van de voortgang van de lopende projecten zijn de kapitaalslasten bijgesteld.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
020.010 Zaaïen van kleurrijke zaadmengsels	-166	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-882	-853	-1.200	-883	-858	-858	-858
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-3.178	-2.093	-2.741	-2.133	-2.337	-2.337	-2.442
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-2.962	-2.869	-3.240	-3.014	-3.014	-2.894	-2.894
020.050 Doelgroepenvervoer- openbaar verv	-693	-653	-653	-653	-653	-653	-653
020.060 Zwerfafval	-82	-54	-54	-54	-54	-54	-54
020.070 Afval scheiden	-2.566	-2.743	-2.543	-2.837	-2.837	-2.837	-2.837
020.080 Onderwijs en huisvesting	-1.027	-1.126	-1.353	-1.230	-1.230	-1.230	-1.230
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-445	-351	-544	-378	-378	-378	-378
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-233	-625	-625	-625	0	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-811	-500	-500	-500	0	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-262	-375	-375	-375	0	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.297	-5.494	-5.494	-5.509	-5.509	-5.509	-5.509
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-2.852	-6.022	-4.131	-5.733	-10.544	-6.194	-6.194
Totaal Lasten	-21.455	-23.758	-23.452	-23.924	-27.414	-22.944	-23.049

Baten							
020.010 Zaaian van kleurrijke zaadmengsels	10	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	406	340	340	319	319	319	319
020.030 Beh onderh vern renov riolering	6.914	7.491	7.177	6.455	7.891	7.891	7.996
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	339	205	205	205	205	205	205
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	0	1	1	1	1	1	1
020.060 Zwerfafval	101	54	54	54	54	54	54
020.070 Afval scheiden	2.484	3.547	3.547	3.509	3.509	3.509	3.509
020.080 Onderwijs en huisvesting	209	343	343	343	343	343	343
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	345	146	156	221	221	221	221
Totaal Baten	10.808	12.127	11.823	11.106	12.543	12.543	12.648
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.647	-11.631	-11.629	-12.818	-14.871	-10.401	-10.401
Onttrekkingen							
020.710 Reserves	8.701	1.990	2.296	3.488	4.851	251	251
Totaal Onttrekkingen	8.701	1.990	2.296	3.488	4.851	251	251
Stortingen							
020.710 Reserves	-5.900	-66	-425	-93	-93	-93	-93
Totaal Stortingen	-5.900	-66	-425	-93	-93	-93	-93
Mutaties reserves	2.801	1.924	1.871	3.396	4.759	159	159
Gerealiseerd resultaat	-7.846	-9.707	-9.757	-9.423	-10.112	-10.242	-10.242

Projecten

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60210000 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-2.000	-811	0	-1.189
60570100 Verbeteren kwaliteit groen(onderhoud)	-1.500	-283	-141	-1.076
60610100 Ontwikkelen wijken, buurten en kernen	-2.500	-735	19	-1.784
Gerealiseerd resultaat	-6.000	-1.829	-122	-4.050

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied

Wat speelt er?

- Het platteland is al langer niet meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, er zijn ook boerenbedrijven die opvolgers hebben en door willen gaan en hierbij soms groter worden. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuurinclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Het grote aantal vrijkomende agrarische gebouwen vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, hierbij moet nagedacht worden over asbestverwijdering. Maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start-ups.
- Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verenigingen het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is vastgesteld in 2021.
- Een toekomstbestendige landbouwstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren. (030.080)

De vrijwillige kavelruil is integraal van opzet en hierdoor zullen we ook doelen op gebied van natuur, landschap, water, duurzaamheid en recreatie meenemen. Dus naast huiskavelvergroting en het toewerken naar minder veldkavels zal er ook grond geruild kunnen worden om bijvoorbeeld nieuwe natuur in te richten.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat binnen de wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen. (030.070)

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers bij vragen over duurzaamheid.

Uit de coachingsgesprekken is gebleken dat een groot deel van de ondervraagde boeren al bezig is met duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen en warmtepompen. Ook zien we dat andere initiatiefnemers in het buitengebied bezig zijn met duurzaamheid. We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers in het buitengebied waar nodig met advies over duurzaamheidsmaatregelen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied. (030.010)

- We stimuleren het gebruikmaken van mogelijkheden uit onder meer het Energie Uitvoeringsprogramma, kennisnetwerken zoals 'kringloopboeren' en de sloopbonusregeling
- We bevorderen initiatieven zoals Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering van de bodemstructuur door het toepassen van laagwaardige biomassa.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit.

Hierbij doorlopen we met een aantal agrariërs een serie masterclasses waarbij we ze helpen met het maken van businesscases voor het produceren en vermarkten van hun producten direct aan de consument. Hierbij wordt ook wereldwijde kennis over nieuwe verdienmodellen gedeeld.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- Een asbestvrij buitengebied.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap. (030.020)

Onder deze activiteit valt onder meer de uitvoering van de landschapsregeling 2020-2024. Maar ook de uitvoering van de motie bomen en bosjes, waarbij de nadruk ligt op: inplanten van bermen, een boom voor elke Berkellander, boomwensplekken en ruimte voor een gedenkbos.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

We gaan door met het oplossen van knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes in afstemming met Stichting Achterhoek toerisme.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.050)

Met de uitvoering van het plan van aanpak willen we ruimte bieden voor andere verdienmodellen in leegstaande (agrarische) gebouwen en stimuleren we sloop van oude stallen en schuren.

Hiervoor werken we aan diverse nieuwe regelingen en instrumenten en voeren we weer opnieuw keukentafelgesprekken met agrariërs.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.060)

Met het plan van aanpak zetten we in op het saneren van 25% van oppervlakte aan asbestdaken in Berkelland eind 2024. Hiervoor hebben we drie instrumenten ontwikkeld: de subsidieregeling asbestdaken, de pakketten voor kleine schuurtjes in combinatie met gratis stort en de keukentafelgesprekken in combinatie met vouchers. Daarnaast zetten we verschillende

communicatiemiddelen in om eigenaren te informeren en instrueren en ze te motiveren en overtuigen om de sanering aan te pakken.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Speerpunt

Sociaal vitaal.

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar.
- Oog voor financiële nood.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

De Voormekaar teams zijn aangehaakt bij het traject van de keukentafelgesprekken en er zijn directe lijnen tussen de aanspreekpersonen van Voormekaar en de erfadviseurs die de keukentafelgesprekken voeren.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.090)

Het leaderprogramma heeft goed gedraaid in Berkelland de afgelopen jaren, met veel mooie initiatieven die geholpen zijn. Het leaderprogramma loopt nog tot en met 2022.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten. (030.030)

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten

Bij netwerkbijeenkomsten (030.010) is ook het project subsidieregeling breedband buitengebied opgenomen. Dat verklaart het bedrag in de gewijzigde begroting. Bij stimuleren nieuwe natuur en landschap (030.020) is in 2021 ook het project, dat vloeit uit de motie, bomen en bosjes toegevoegd. Bij het plan van aanpak VAB (Vrijkomende Agrarische Bebouwing) is ook de sloopbonusregeling verwerkt. Dit verklaart het hoge bedrag zowel bij de baten als de lasten. Er spelen meerdere projecten binnen vitaal platteland waaronder integrale kavelruil, erfcoaches en leader, vaak ook met cofinanciering van derden.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-39	-26	-243	-26	-26	-33	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-128	-618	-931	-93	-93	-56	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-89	-123	-123	-123	-123	-123	-123
030.050 plan van aanpak VAB	-29	0	-589	0	0	0	0
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	-250	-1.023	0	0	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-72	0	-140	0	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	-124	0	-212	0	0	0	0
030.090 Leader project	-17	0	-310	-25	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	-19	0	-79	0	0	0	0
030.500 Loonkosten programma Vitaal platteland	0	0	0	-118	-118	-118	-118
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-518	-1.017	-3.651	-385	-360	-330	-315
Baten							
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	8	0	0	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	31	0	227	18	18	18	18
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	0	0	0	0	0	0	0
030.050 plan van aanpak VAB	103	0	495	0	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	124	0	212	0	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	19	0	79	0	0	0	0
Totaal Baten	285	0	1.013	18	18	18	18
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-233	-1.017	-2.638	-368	-343	-313	-298

Onttrekkingen							
030.710 Reserves	165	790	2.386	40	15	15	0
Totaal Onttrekkingen	165	790	2.386	40	15	15	0
Storting							
030.710 Reserves	-131	0	0	0	0	0	0
Totaal Storting	-131	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	33	790	2.386	40	15	15	0
Gerealiseerd resultaat	-199	-227	-252	-328	-328	-298	-298

Projecten

In het programma Vitaal Platteland zitten veel (langjarige) projecten. Leader is een Europees project dat in de Achterhoek loopt van 2016 tot en met 2022. Het project breedband buitengebied loopt van 2016 tot en met 2020 en is in 2021 afgerond. Het plan van aanpak asbestsanering is in uitvoering voor de komende jaren. Het geld van het project vrijkomende agrarische bebouwing is afgelopen jaren gebruikt voor het project ondernemersbegeleiding. Hier is nu door cofinanciering geld weer teruggevloeid en het geld wordt nu ingezet voor het vervolg project van Regiodeal waar opnieuw erfcoaches worden ingezet. Het project ondernemersbegeleiding, ook wel de keukentafelgesprekken, is gestart in 2018 en hiervoor was gedeeltelijk cofinanciering van de provincie Gelderland. Het project is in 2021 afgerond. De landschapsregeling is gestart in 2020 en loopt door tot eind 2023, hiervoor is ook provinciale cofinanciering. De sloopbonusregeling loopt nog steeds. We zien dat er geld uit wordt gehaald, maar er wordt ook gestort in het fonds. Er wordt hard gewerkt aan het bestemmingsplan buitengebied om in 2021 een ontwerp bestemmingsplan buitengebied ter inzage te hebben liggen. Het project integrale kavelruil wordt volledig gefinancierd door POP3 gelden en loopt van 2020 tot en met 2022.

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandontwikkeling				
Lasten	-340	-30	-244	-67
Totaal 60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandontwikkeling	-340	-30	-244	-67
60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb BrkInd 2016-2020				
Lasten	-242	-24	-2	-216
Totaal 60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb BrkInd 2016-2020	-242	-24	-2	-216
60330901 PRJCT Beleid asbestsanering				
Lasten	-1.000	0	0	-1.000
Totaal 60330901 PRJCT Beleid asbestsanering	-1.000	0	0	-1.000

60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing				
Lasten	-100	-32	-4	-64
Totaal 60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing	-100	-32	-4	-64
60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland				
Lasten	-333	-375	-4	46
Baten	250	87	49	114
Totaal 60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland	-84	-288	45	160
60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland				
Lasten	-351	-351	0	0
Baten	176	0	0	176
Totaal 60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland	-176	-351	0	176
60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023				
Lasten	-426	-443	-58	75
Baten	239	31	0	208
Totaal 60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023	-187	-412	-58	283
60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen				
Lasten	-540	0	-14	-526
Totaal 60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen	-540	0	-14	-526
60810901 PRJCT Sloopbonusregeling				
Lasten	-600	-114	-32	-454
Baten	600	125	42	433
Totaal 60810901 PRJCT Sloopbonusregeling	0	11	10	-21
60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016				
Lasten	-212	-72	0	-140
Totaal 60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016	-212	-72	0	-140
60830905 PRJCT Integrale Kavelruil				
Lasten	-348	-149	-53	-146
Baten	348	149	0	199
Totaal 60830905 PRJCT Integrale Kavelruil	0	0	-53	53
Gerealiseerd resultaat	-2.881	-1.198	-320	-1.362

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025.
- Bestemmingsplan buitengebied 2016.
- Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016.
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016.
- Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied.
- Regeling Landschap 2015.
- Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020.
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling.
- Beleidsregels Ruimtelijke Ordening en duurzame energie.
- Structuurvisie plussenbeleid.
- Structuurvisie woningsplitsing.
- Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016".

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, samen doen Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen' is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie. Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samenredzaam te zijn en te blijven, ook als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zoveel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaar teams, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk, Interbeek Support en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt. In 2022 is de nieuwe Wet op inburgering van kracht.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Daarnaast is er sprake van ontgroening; het aantal jeugdigen wordt kleiner. Naast het aantal vragen, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat het een uitdaging is om meer gebruik te maken van algemene voorzieningen om te voorkomen dat er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er vooral in de individuele maatwerkvoorziening. Elke bestaande maatwerkvoorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt, waar mogelijk, afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten. Sturen op de financiën in het sociaal domein is een noodzakelijke voorwaarde om de nodige zorg te kunnen blijven leveren. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van het plan Doorpakken in het Sociaal Domein, dat in 2020 is opgesteld.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat willen we bereiken?

- Zorg moet in de toekomst beschikbaar blijven voor wie dat nodig heeft. We stimuleren gezondheid en willen eenzaamheid voorkomen.
- Een lagere en lichtere zorgvraag doordat preventieprogramma's tijdig en effectief worden gestart.
- Een omslag in het denken en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaar teams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en effectievere dienstverlening. We werken binnen de Voormekaarteam s sinds 2021 methodisch op basis van de omgekeerde toets en het effect dat de inwoner wil bereiken. Dat is een continu leerproces, waarbij we in casusregiegroepen actief casuïstiek bespreken om te komen tot de meest passende oplossing. We onderzoeken daarbij altijd eerst de voorliggende mogelijkheden. Ook zetten we in 2022 verder in op het bieden van kortdurende ondersteuning door de Voormekaar teams, zodat snel en gericht lichte ondersteuning wordt geboden. Doelstelling hiervan is dat maatwerkvoorzieningen alleen worden ingezet als dit noodzakelijk is.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en we stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels.

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. In 2021 hebben we het uitvoeringsprogramma grotendeels geëvalueerd en is bepaald welke plannen we ook in 2022 en verder willen continueren. Het gaat dan onder andere om de inzet van de POH-jeugd, de Berkellandwijzer en het preventieplatform jeugd. In 2022 evalueren we de inzet van het platform vrijwilligers, het mantelzorgsteunpunt, de dorpskamer en het meedoenarrangement voor volwassenen. We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekeraar.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen (Wmo - pgb). (040.025)

Het persoonsgebonden budget blijft een mogelijkheid voor inwoners.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010)

Voorbeelden hiervan zijn: Hulp bij huishouding, begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.

Inwoners worden gestimuleerd om de eigen regie en verantwoordelijkheid voor het leven te blijven organiseren. In de Verordening 2021 heeft dit ook een prominente rol gekregen. Bij het indiceren van Hulp bij huishouding wordt gebruik gemaakt van het HHM normenkader. In dit kader worden de eigen mogelijkheden meegenomen in het toekennen van de indicatie.

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan inwoners (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

In 2022 start de nieuwe inkoop voor de Wmo en Jeugd. Met de vernieuwde inkoopstrategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vormgegeven. Meerjarige contracten worden afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten uitgaande van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren. In het gehele proces van inkoop hebben we oog voor zorgcontinuïteit, lokale en kleine aanbieders en een dekkend zorglandschap.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren ontwikkelen zich op positieve wijze. Zo nodig ontvangen zij passende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers.

We zetten de samenwerking met huisartsen voort met een Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH jeugd). Zorgverzekeraar Menzis deelt vanaf 2021 in de kosten. We gaan door met Jimmy's als talentenbroedplaats voor alle Berkellandse jongeren (11 tot en met 26 jaar). We willen het bereik van Jimmy's vergroten en meer jongeren motiveren Jimmy's te bezoeken. We versterken de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar jongeren in contact brengt met Jimmy's en andersom. Jimmy's en de POH jeugd zijn stuurmaatregelen die bijdragen aan ombuiging van de oplopende kosten van jeugdzorg. We gaan door met In Huis Steungezinnen en de activiteiten van het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek, zoals het Scheidingsloket en de weerbaarheidstrainingen. Net zoals bij Jimmy's geldt voor deze activiteiten dat we extra investeren in de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar ouders en kinderen hiervoor aanmeldt. Daarmee stimuleren we de beweging van zorg naar algemene voorzieningen en preventie.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet - pgb). (040.020)

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030)

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan kinderen en ouders (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals en door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

We geven in regionaal verband de inkoop jeugdzorg vanaf 2022 anders vorm. Daarmee beogen we dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien, een dekkend zorgaanbod, passende ondersteuning (zo licht als mogelijk en zo intensief als nodig) en kostenbeheersing. Nu maken we gebruik van het Open House Model: iedere aanbieder die aan de eisen voldoet, kan gecontracteerd worden.

We willen een aantal aanbieders meer ruimte geven om te doen wat nodig is binnen een financieel kader ('lump sum financiering'). Van afstemming tussen aanbieder en gemeente over product en looptijd naar afstemming over doel en resultaat. Als gemeente vinden wij het belangrijk daarbij goed de balans te bewaken tussen wat grote en kleine aanbieders onze inwoners kunnen bieden.

Daarnaast bereiden we ons voor op het nieuwe woonplaatsbeginsel dat vanaf 1 januari 2022 ingaat. Dit zorgt ervoor dat de gemeente niet meer financieel verantwoordelijk is voor voogdijkinderen die niet afkomstig zijn uit Berkelland. Dit komt ten goede aan de sturingsmaatregel waarbij we investeren in korte lijnen met de jeugdbescherming, de zogenaamde Gecertificeerde Instellingen (GI's). Samen met de GI's voorkomen we maatregelen in het gedwongen kader en bouwen we eerder af naar het vrijwillig kader.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan (zo veel en zo lang mogelijk) meedoen in Berkelland.
- Inwoners zijn zo zelfredzaam als mogelijk en nemen deel en dragen zo mogelijk bij aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

We geven samen invulling aan de Lokaal Inclusie Agenda.

In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder een beperking. In 2020 is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld. Deze gaan we in 2022 verder uitvoeren, evalueren en vernieuwen. In de nieuwe Lokale Inclusie Agenda hebben we specifiek aandacht voor het feit dat we inclusief willen zijn op alle vlakken van diversiteit, bijvoorbeeld LHBT+-emancipatie, laaggeletterden en mensen met een niet-zichtbare beperking.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij verbeteren de toegang tot onze regelingen die zich richten op meedoen aan de samenleving, vroegsignalering van schulden en schuldhelpverlening.

Wij vinden het belangrijk dat onze minimaregelingen goed vindbaar en gemakkelijk aan te vragen zijn. Dit realiseren wij met een online tool waarin de inwoner snel kan nagaan voor welke regelingen hij in aanmerking komt. In de campagne 'Rondkomen in Berkelland' geven we een impuls aan de bekendheid van onze minimaregelingen. Op deze manier brengen we onze minimaregelingen voor zowel digitaal vaardige als niet-digitaal vaardige inwoners onder de aandacht.

Het tijdig signaleren van betalingsachterstanden via vroegsignalering kan problematische schulden voorkomen. Wij geven uitvoering aan de methodiek van 'Vroeg Eropaf'. Wij gaan hierin verder dan de regelingen toegankelijk maken en benaderen de inwoners met geldproblemen proactief. Ook willen wij dat de inwoner sneller de stap maakt zich te melden. Door een bewustwordingscampagne rondom het hebben van geldproblemen en schulden, doorbreken we het taboe hierop. Tenslotte leidt een overzichtelijke ketenaanpak tot een betere dienstverlening voor onze inwoners. Wij optimaliseren de samenwerking met onze partners in de schuldhelpverlening. Daartoe wordt de formatie op het gebied van schuldhelpverlening tijdelijk opgehoogd en onderzoeken we welke inzet structureel noodzakelijk is.

Meedoen komt het best tot zijn recht door deelname aan de samenleving. Bij voorkeur door betaald werk. Wij optimaliseren de dienstverlening die door de gemeenschappelijke regeling SDOA wordt uitgevoerd en moet leiden tot (on)betaald werk van onze inwoners.

Meer informatie gericht op het thema participatie en meedoen staan in het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge, Gerjan Teselink

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat willen we bereiken?

- Nieuwkomers hebben uitzicht op een zinvol bestaan en kunnen meedoen in Berkelland.
- Eén doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050)

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Gemeenten krijgen de regie bij de invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur.

Er zijn negen processen te onderscheiden die gemeenten moeten uitvoeren:

1. Brede intake en PIP: Omvat de eerste stappen in het inburgeringstraject onder regie van de gemeente, waaronder het persoonlijk Participatie- en Inburgering Plan (PIP).
2. Voortgang en handhaving: Omvat het monitoren en samen met de inburgeraar bespreken van de uitvoering van het PIP en eventuele handhaving hiervan.
3. Aanbieden leertrajecten: Omvat de activiteiten die een gemeente onderneemt om taaltrajecten aan te bieden, doorgaans door die bij externe partijen in te kopen.
4. Ontzorgen: Omvat trajecten om bijstandsgerechtigde inburgeringsplichtigen zelfredzaam te maken op het gebied van financiën.
5. Participatieverklaringen: Omvat een cursus over de kernwaarden van de Nederlandse samenleving, een excursie en ondertekening van de verklaring.
6. Module arbeid en participatie: Omvat een cursus en één of meerdere praktische activiteiten gericht op de arbeidskansen van de inburgeraar.
7. Maatschappelijke begeleiding: Omvat in het nieuwe stelsel begeleiding bij praktische zaken en voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke instituties.
8. Beleid en sturing: Omvat de processen die nodig zijn om de bovenstaande primaire processen richting te geven, bijvoorbeeld het klantvolgsysteem.
9. Ondersteunende processen: Omvat de zogeheten 'PIOFACH' (Personeel, ICT, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting) processen, activiteiten die nodig zijn om de primaire processen bedrijfsmatig mogelijk te maken.

We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen. We betrekken hierbij hoe de Weggeefwinkel een bredere functie kan vervullen voor geheel Berkelland.

Het project Samen Berkelland is in juni 2021 van start gegaan in Borculo en Eibergen. Dit is een regionaal initiatief van het Graafschap College met als doel vrijwilligersactiviteiten meer te coördineren en aan te laten sluiten op de behoefte van inburgeraars.

We hebben meegewerkt aan het landelijk pilotprogramma door uitvoering van onze pilot Powervrouwen, samen met de gemeente Bronckhorst. Deze is in maart 2021 afgerond met de hoogste participatiecijfers ten opzichte van de andere deelnemende pilots voor dit thema. In de meicirculaire 2021 is aangegeven hoeveel Berkelland ontvangt voor de invoering van de Wet inburgering, Voor 2020 was dat € 87.000 voor 2021 € 59.000 voor 2022 en verder € 149.000.

De middelen die Berkelland ontvangt voor de uitvoering van de inburgering worden bekendgemaakt in de septembercirculaire 2021. Volgens het onderzoek van AEF is voor gemeenten in de grootte van Berkelland een uitbreiding van de formatie met totaal 2,5 fte te voorzien. Op basis van het projectplan wordt berekend hoeveel formatie en budget exact nodig is om de nieuwe taak uit de Wet Inburgering 2021 uit te voeren.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat willen we bereiken?

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samenkomen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg. De noodzaak en urgentie om mantelzorgers te ondersteunen staat buiten discussie. De wijze waarop we hier als gemeente invulling aan geven evalueren we in 2022. Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken.

Met het realiseren van een platform Vrijwilligers geeft de gemeente Berkelland een stimulans aan het vrijwilligerswerk en het oplossen van vrijwilligersvraagstukken. Wij willen daarmee bereiken dat iedereen die met vrijwilligerswerk te maken heeft, straks het platform weet te vinden. Het platform zorgt ervoor dat vrijwilligers leuker, makkelijker en beter hun werk kunnen doen. Het platform is een online vacaturebank waar vraag en aanbod samen komen en heeft de functie van een lokale makelaar voor het vinden, binden en verbinden van organisaties, stichtingen en verenigingen. In 2022 wordt het platform vrijwilligers geëvalueerd om te besluiten op welke manier we de ondersteuning aan vrijwilligers structureel vorm willen geven. Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wat mag het kosten?

Binnen dit programma heeft een verschuiving tussen activiteiten plaatsgevonden. Dit komt doordat we een aantal van de budgetten beter vinden passen bij deze activiteiten. Onder de activiteit 'We stimuleren nieuwe vormen...' is het budget uit 'Samen investeren in Berkelland' opgenomen.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-10.839	-10.453	-10.645	-10.021	-10.021	-10.021	-10.021
040.020 PGB	-309	-318	-318	-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-493	-467	-467	-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-11.015	-10.065	-10.357	-9.761	-9.761	-9.761	-9.761
040.040 Algemene voorzieningen	-1.852	-1.642	-2.318	-2.040	-2.040	-2.040	-2.040
040.050 Inburgering	-395	-337	-673	-983	-983	-938	-938
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-717	-875	-1.163	0	0	0	0
040.090 regelingen Covid-19	-55	0	0	0	0	0	0
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.120	-4.159	-5.033	-4.641	-4.584	-4.584	-4.584

040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4
040.900 Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-29.799	-28.320	-30.978	-28.234	-28.178	-28.133	-28.133
Baten							
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	1.078	445	458	465	465	465	465
040.030 Jeugd	0	0	0	0	0	0	0
040.040 Algemene voorzieningen	97	2	10	10	10	10	10
040.050 Inburgering	2	0	0	601	601	601	601
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	7	0	201	0	0	0	0
Totaal Baten	1.184	447	668	1.075	1.075	1.075	1.075
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-28.615	-27.873	-30.310	-27.159	-27.103	-27.058	-27.058
Onttrekkingen							
040.710 Reserves	2.778	1.696	2.919	166	108	63	63
Totaal Onttrekkingen	2.778	1.696	2.919	166	108	63	63
Storting							
040.710 Reserves	-267	0	0	0	0	0	0
Totaal Storting	-267	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	2.511	1.696	2.919	166	108	63	63
Gerealiseerd resultaat	-26.104	-26.177	-27.391	-26.993	-26.995	-26.995	-26.995

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Visienota 'Meedoen naar vermogen'
- Beleidskader Participatiewet
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020
- Beleidskader preventie 2021-2025
- Lokale inclusie agenda 2020-2022

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk Wat speelt er?

- Onze voortdurende aandacht gaat uit naar ondernemers met vragen, ideeën, plannen en wensen. Via de Bedrijvenkring Berkelland en ons team EZ werken we met onze ondernemers samen aan mogelijkheden voor bedrijven om zich te ontwikkelen. Veel ondernemers hebben te maken met (de naweeën van) corona en zijn of waren afhankelijk van (Rijksoverheids-) steun om te overleven. Inmiddels zijn de vooruitzichten beter, groeit de economie weer en doen we het in de Achterhoek/Berkelland op dat gebied zelfs nog beter dan het landelijk gemiddelde. Dat betekent echter niet dat we rustig achterover kunnen leunen. Er zijn nog steeds groepen ondernemers die het moeilijk hebben. We hopen vanaf 2022 echter dat het voor alle ondernemers weer 'normaal' ondernemen is en we zullen vooruit moeten kijken om de goede vooruitzichten ook in de toekomst te kunnen bestendigen.
- Onze winkelcentra verdienen speciale aandacht om deze ook voor de toekomst levendig te houden. Daarom zijn de afgelopen periode veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. We zijn in Eibergen, Neede en Borculo aan de slag via zogenaamde taskforces waarin we samenwerken met ondernemers en inwoners. Ook in Ruurlo wordt gewerkt aan een nieuw plan om Ruurlo toekomstbestendig te maken. Als gemeente faciliteren we zo nodig en zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. Daarbij gaat het zeker niet alleen om de openbare ruimte. We doen actief mee bij herinrichting of herontwikkeling van 'onaantrekkelijke' locaties/panden. We maken daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben, zoals de herstructureringsreserve of extra impuls gelden voor vitale kernen.
- Regionaal blijven we als Achterhoek de handen ineen slaan om onze gemeenschappelijke aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn door de coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). In 2019 werden door een bestuursopdracht aan SDOA de contouren geschetst voor het traject 'Samen aan het stuur'. Dit traject heeft grote gevolgen voor de verdere taakinvulling van de SDOA en de rol die we als gemeente hebben. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal georganiseerd.
- Op het gebied van armoedebestrijding is een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma gaande. Er is een digitale financiële wegwijzer gelanceerd, er is een breed platform voor schuldhulpverlening en we starten in 2020 met een traject rondom de vroegsignalering van schulden. In het kader van Berkelland in Balans (BiB) gaan wij actief met inwoners, bedrijven, deurwaarders en bewindvoerders in gesprek om tot betere werkwijzen te komen op het gebied van schuldhulpverlening, armoede en kwijtschelding gemeentelijke belasting.

- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid 'Beleef het in Berkelland'. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dat onze lokale ondernemers meeprofiteren van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat willen we bereiken?

- Promotie van Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerpanel hebben we onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland en een concept 'Merkpaspoort' gemaakt. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers. We zijn halverwege de marsroute van het projectplan en werken nu aan een strategisch actieplan voor de profilering van Berkelland (promotie, marketing, branding). Er is tot en met 2021 budget voor deze activiteit begroot. Daarna niet meer.

Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

We proberen actief in te spelen op wensen, ideeën, plannen en vragen van nieuwe en bestaande ondernemers binnen én buiten onze gemeente (nieuwvestiging). We scheppen randvoorwaarden zodat ondernemers 'direct' weten wat de mogelijkheden zijn (bedrijvenatlas) en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan. We zorgen voor een warm welkom. Ook kijken we naar de toekomst. Wat is er nodig om in de toekomst aantrekkelijk te zijn en te blijven? Zo oriënteren we ons op de toekomstige behoefte aan bedrijventerreinen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

De economische agenda is recent opgesteld en we voeren samen met de Bedrijvenkring Berkelland de agenda uit. We doen dit met zeer beperkt budget vanuit de gemeente, dus als er financiering nodig is zoeken we daar financierders bij. Vanuit het team Economische Zaken zoeken we nadrukkelijk de verbinding op tussen onze organisatie en het bedrijfsleven, om zo bestaande en nieuwe bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Een rechtstreekse snelle en geschikte verbinding vanuit bedrijventerrein Laarberg via het tracé Deventer Kunstweg is niet opportuun. Daarom blijven we ons inzetten voor verdere verbeteringen

op de tracés via de N315/N825 (via Neede) en de N319/N825 (via Ruurlo), zodat de A1 vanuit de Laarberg snel bereikt kan worden (en vice versa), zowel per auto als per vrachtauto.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten. (050.020)

Hoewel we geen specifiek budget meer hebben voor deze activiteit blijven we echter betrokken bij onze oosterburen en zoeken ook het overleg op. We blijven ook actief deelnemen aan de Euregio. Voor concrete grensoverschrijdende activiteiten of evenementen (zoals een grensoverschrijdende bijeenkomst voor ondernemers) zullen we specifiek op zoek moeten naar financiering, mochten we dit willen. We vertrouwen erop dat gewenste projecten in dit kader alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld via Euregio, weten te vinden.
Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds. (050.030)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met gezamenlijke middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, doordat wij de middelen waarmee het fonds gevuld wordt, innen bij ondernemers als 'reclamebelasting'. De geïnde middelen komen (na aftrek van onze inningskosten) volledig terecht in het ondernemersfonds. De besteding van de middelen uit het Ondernemersfonds is aan de ondernemers zelf. Op deze manier wordt voorkomen dat zogenaamde 'freeriders' meeliften op de inspanningen en investeringen van andere ondernemers zonder zelf bij te dragen in de kosten. Op deze manier dragen alle ondernemers met reclame op hun gevel bij aan het ondernemersfonds en activiteiten die vanuit het Ondernemersfonds worden gefinancierd.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde task forces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra (050.130).

Er is een impulsbudget beschikbaar van € 4.000.000 voor vitalisering van kernen. Voor Borculo is samen met de taskforce Leef! een revitaliseringsplan voor het centrum opgesteld. De gemeenteraad heeft besloten hiervoor geld toe te wijzen (vanuit dit budget bijna € 1.600.000). De uitvoering van het centrumplan Borculo is gestart en loopt door tot en met 2023.

Verder is in Ruurlo een initiatief gestart om samen met stakeholders te komen tot een nieuw centrumplan en het realiseren van een aantrekkelijke verbinding (pad) tussen museum More en het centrum van Ruurlo om bezoekers van het museum te verleiden ook het centrum van Ruurlo te bezoeken. Voor het realiseren van deze verbinding is vanuit deze gelden ongeveer € 225.000 gereserveerd. De ontwikkeling van het nieuwe centrumplan bevindt zich nog in de beginfase, het resterende deel van dit budget zal hiervoor gereserveerd worden. Er wordt expliciet gekeken naar mogelijkheden van cofinanciering op basis van inzet van deze middelen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma 'Fijn leven'). (050.035)

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo bereiden we de

tweede fase voor. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. In Ruurlo is een plan in voorbereiding.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan aan het werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin zij integraal ondersteund worden.

Ontschotten van regelingen stimuleert de ontwikkeling van de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt maximaal. Onze ideeën hebben wij neergelegd in de visie doorgaande ontwikkellijn. Deze visie realiseert het traploos op- en afschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van de doelgroep.

In 2022 wordt 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein' in volle omgang geïmplementeerd. We positioneren het nieuwe Werkleerbedrijf als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Meer informatie over activiteiten op het gebied van schulden en armoede zijn te vinden in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

Kijkend naar de verwachte ontvangsten vanuit de BUIG-uitkering vanuit het Rijk in 2022 zien we een groot verschil tussen de verwachte uitgaven à € 9 miljoen, en de nadere voorlopige BUIG à € 7,6 miljoen. Bij de berekening van de BUIG wordt rekening gehouden met de feitelijke uitgifte in 2021. We zien dat de bestandstoename minder pessimistisch is dan oorspronkelijk begroot, hoe dit zich verder gaat ontwikkelen is niet te zeggen. We houden rekening met een lagere bestandstoename en dus lagere ontvangsten vanuit de BUIG. Aan de andere kant wordt de BUIG per 2022 verhoogd in verband met de extra compensatie voor loonkostensubsidie. Voor onze gemeente zal dit dus positief uitvallen. De definitieve omvang van de BUIG-uitkering is en blijft een onzekere factor.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruikmaken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een werkplek te helpen. Hierbij trekken we ook regionaal op. We werken daarom aan een uniform beleid en uitvoeringsproces.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet. (050.050)

We zoeken samen met partijen zoals Werkgeversservicepunt Achterhoek naar passende werk(ervarings)plekken, liefst in de eigen woonomgeving. Daarbij streven we naar een doorgaande ontwikkellijn voor deze groep inwoners. Met de start van het nieuwe Werkleerbedrijf vanaf 2022, zal de pilot arbeidsmatige dagbesteding van start gaan. In deze pilot worden inwoners die de indicatie dagbesteding vanuit de Wmo hebben, in een veilige arbeidsmatige werkomgeving geplaatst. Dit kan bij het nieuwe Werkleerbedrijf of bij lokale bedrijven. Tenslotte blijven we de beschut werkplekken zoveel mogelijk bij lokale initiatieven onderbrengen. Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

- Betere doorstroming naar werk zowel vanuit onderwijs als vanuit een (jeugd) werkloosheidssituatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan de Bedrijvenkring Berkelland, Smarthub Achterhoek en werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO). We zetten in op onderwijs voor en promotie van kansrijke sectoren zoals techniek en zorg en proberen samen met alle betrokkenen ons arbeidspotentieel (jong en oud) zo goed mogelijk te laten aansluiten op de (toekomstige) vraag vanuit de markt (bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Vrijtijdsaanbod het hele jaar door.

Wat willen we bereiken?

- Het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070)

We hebben het budget voor recreatie en toerisme met een derde verlaagd (bijna € 20.000). We blijven meedoen in de regionale vrijetijdsagenda en geloven in een sterke regionale toeristische sector, waar onze lokale ondernemers baat bij hebben. Er is nu geen ruimte meer voor bijdragen aan (lokale) initiatieven die buiten deze regionale agenda vallen.

Ook stoppen we met de regiocoördinator Toerisme en besparen daarmee € 53.000. Deze coördinator had tot nu toe een belangrijke rol in het aanjagen van productverbetering en -ontwikkeling bij onze lokale toeristische ondernemers en instellingen en was een sparringpartner voor onze lokale ondernemers. We gaan ervan uit dat onze toeristische ondernemers zelf nu de handschoen oppakken en verder werken aan productontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Ook onze medewerker toerisme en recreatie speelt hierin een belangrijke rol. We gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden om verbinding en ontwikkeling te realiseren, wellicht via een (nieuw of bestaand) platform. We blijven inzetten op het sterke (toeristische) merk Achterhoek, regionale samenwerking en de Stichting Achterhoek Toerisme via de Vrijetijdsagenda, want we zien dat de Achterhoek een sterk merk is en onze lokale ondernemers daar ook de vruchten van plukken. Portefeuillehouder: Gerda ter Denge

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-263	-390	-391	-397	-397	-397	-397
050.020 Samenwerken met Duitsland	-11	0	0	0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-17	0	0	0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	-2	-5	-5	-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	0	0	0	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	-210	-185	-185	-185	-185	-185	-185
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-41	-21	-26	-21	-21	-21	-21
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-22.348	-16.537	-18.756	-17.800	-18.115	-18.115	-18.115
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-1.543	-1.612	-1.749	-289	-289	-289	-289
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11	-11	-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-348	-209	-422	-324	-156	-144	-144
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35	-64	-35	0	0	0
050.130 Revitalisering Centra	0	-1.000	-1.000	-1.000	0	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-7.419	-6.942	-6.587	-6.613	-6.510	-6.363	-6.227
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-1.289	-218	-1	-29	-1	-1	-1
Totaal Lasten	-33.504	-27.165	-29.196	-26.708	-25.689	-25.530	-25.394

Baten							
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	513	501	501	501	501	501	501
050.030 Ondernemersfonds	195	170	170	170	170	170	170
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	57	54	59	59	59	59	59
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	16.514	9.460	10.777	10.624	10.624	10.624	10.624
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	1.318	1.505	1.369	0	0	0	0
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0
050.070 Vrije tijdseconomie	199	2	147	2	2	2	2
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	840	0	0	0	0	0	0
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	19.638	11.692	13.023	11.356	11.356	11.356	11.356
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-13.866	-15.473	-16.173	-15.352	-14.333	-14.174	-14.038
Onttrekkingen							
050.710 Reserves	186	1.668	1.385	1.174	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	186	1.668	1.385	1.174	0	0	0
Mutaties reserves	186	1.668	1.385	1.174	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-13.680	-13.805	-14.788	-14.177	-14.333	-14.174	-14.038

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2020 - 2024
- Inrichtingsplan Samen aan het Stuur

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek!

Wat speelt er?

- Het is belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken. Daarom stimuleren we woningeigenaren en ondernemers om energie te besparen. Dat doen we met campagnes, energieadvies, gunstige leningen en subsidies. Voor mensen met een smallere beurs is er sinds 2020 de 'maatwerklening'. Om de doelstelling te halen, is het belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken.
- Behalve energie besparen, moeten we ook meer duurzame energie opwekken. Bijvoorbeeld door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken die daarvoor geschikt (te maken) zijn te leggen.
- Maar dat is niet genoeg. Er moet ook grootschalig duurzame energie worden opgewekt. Op dit moment zijn wind en zon daarvoor de belangrijkste bronnen. Het RODE-beleid (Ruimtelijke ordening en Duurzame energieopwekking) biedt een ruimtelijk afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame energie (zonneparken, windmolens, biovergisting). Er staan ook randvoorwaarden in voor het participatieproces en het bieden van mogelijkheden voor het (financieel) meeprofiteren van de omgeving (niet alleen de lasten, ook de lusten).
- De grootschalige opwek van energie krijgt de laatste tijd veel aandacht. Begrijpelijk, omdat er veel initiatieven zijn op basis van ons RODE-beleid, maar ook omdat de Regionale Energie Strategie Achterhoek 1.0 medio 2021 in concept is vastgesteld. Dat leidt tot discussie. Om een goede discussie te kunnen voeren, heeft de gemeenteraad initiatieven voor wind 'on hold' gezet en een pas op de plaats gemaakt bij de initiatieven voor zonneparken.
- Met het aannemen van de motie M21-04 van 18 mei 2021 'regie in de energietransitie' heeft de gemeenteraad ook afstand genomen van de oorspronkelijke doelstelling 'Berkelland energieneutraal in 2030'. De nieuwe insteek van de gemeente Berkelland is een realistische en sluit aan op het landelijke klimaatakkoord. Er is meer inzet nodig om opwek van zonne-energie op bedrijfsdaken mogelijk te maken en er moet worden samengewerkt in de Achterhoek als het gaat om het aanwijzen van zoekgebieden waar grootschalige opwek kansrijk is. Op basis van deze insteek zal het ruimtelijke RODE beleid moeten worden herijkt. Maar ook moet er een nieuw Energie uitvoeringsprogramma komen (EUP3). Het klimaatakkoord gaat immers niet alleen over energieneutraliteit in de gebouwde omgeving, maar ook bijvoorbeeld over mobiliteit en CO₂. Belangrijk aandachtspunt bij de herijking van het beleid is de inbreng van onze inwoners.
- De transitievisie Warmte vormt de basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen. Wij verwachten niet dat we met die uitvoeringsplannen vóór 2030 beginnen. Daarvoor zijn de landelijke proefprojecten nog niet ver genoeg. Omdat het nog even duurt voordat we concreet in wijken aan de slag gaan, biedt de visie handelingsperspectief voor woningeigenaren. Welke kant gaat het op? En welke maatregelen kunnen zij in de tussentijd het beste treffen om voorbereid te zijn op die toekomst?
- We monitoren de voortgang van onze energiedoelstelling aan het eind van het jaar in het jaarverslag. In de maand november van een jaar krijgen we de cijfers over het jaar daarvoor.
- Het budget voor de uitvoering van dit programma is beschikbaar gesteld voor de bestuursperiode 2018 tot en met 2022. De energietransitie zal na deze bestuursperiode een speerpunt blijven, waarvoor opnieuw budget zal moeten worden vrijgemaakt.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen mee aan pilots voor de verduurzaming van woningen.

Doel van dit soort pilots of onderzoeken is het stimuleren van verduurzaming van woningen en het zoeken naar mogelijkheden om te voorkomen dat mensen met een smalle beurs niet mee kunnen doen (energie-armoede). Voorbeelden zijn de regiodealprojecten 'De sleutel tot...' en 'De Makelaar als woningmarktregisseur'.

De Pilot Energie van de SDOA voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm heeft tot doel om de energiekosten bij deze inwoners te verlagen waardoor het vrij besteedbaar inkomen toeneemt en de kans op betalingsachterstanden en/of schulden afneemt.

Verder nemen we met de Agem en 3 Achterhoekse gemeenten deel aan het klimaatverbondproject dat mogelijkheden onderzoekt naar een Energiedienstenbedrijf Achterhoek met propositie voor bewoners als pilot.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We gaan door met 'Achterhoek Bespaart' en het aanbieden van gunstige leningen.

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. 'Achterhoek Bespaart' is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De 'toekomstbestendig wonen-lening' is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. 'Stapelen' met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We informeren en adviseren via het Achterhoekse energieloket.

Het Agem Energieloket (www.agem.nl) is dé frontoffice voor de gehele Achterhoek waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen. Het heeft de opdracht om te adviseren, interesse te wekken bij inwoners voor energiebesparing of opwekmogelijkheden en buurtinitiatieven te stimuleren. Het Agem Energieloket verzorgt ook de afhandeling van de aanvragen voor de toekomstbestendig wonen-leningen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We laten onderzoek doen naar een subsidieregeling asbestdakbeschoot en dakisolatie.

Woningcorporatie ProWonen is trekker. Doel is om het verwijderen van asbestdakbeschoot te combineren met dakisolatie, zodanig dat huiseigenaren (zogenaamd gespikkeld woningbezit) ook mee kunnen doen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen.

De verduurzamingsmaatregelen waarvoor een lening of een subsidie is verstrekt worden vooral administratief gecontroleerd. Er is namelijk geen aanleiding om misbruik te veronderstellen. Met een kleine steekproef (3%) checken we met een feitelijke controle of de maatregelen ook echt zijn getroffen en hoe die zijn uitgevoerd (kwaliteit).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Bedrijven. (060.012)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.
- Bedrijven investeren in duurzaamheidsmaatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden DOE scans aan voor het MKB. (060.012)

Met een DOE-scan krijgt een bedrijf zicht op de maatregelen die getroffen kunnen worden om het bedrijf te verduurzamen en te investeren in energiebesparing en/of opwekking.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We stimuleren het gezamenlijk optrekken van bedrijven bij de energietransitie. (060.012)

Hierbij sluiten we aan bij het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en het provinciale beleid voor de Toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ook doen wij mee in het regiodealproject 'Circulaire bedrijvenparken' met het bedrijvenpark Borculo.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We stimuleren zon op bedrijvendaken (motie M20-03).

Agem heeft de opdracht gekregen om een vervolg te geven aan 'Zonnige bedrijven' speciaal voor Berkelland. Dat betekent dat Agem:

- in gesprek gaat met bedrijven die al een SDE-beschikking hebben, maar deze om allerlei redenen niet kunnen 'verzilveren';
- samen met Liander een gebiedsscan maakt, waarin de mogelijkheden voor teruglevering op een grootverbruikersaansluiting zijn weergegeven;
- een wervingscampagne voert op kleine bedrijven (met een kleinverbruikersaansluiting);
- samen met ons promotie en webinars organiseert.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert (EML controles). (060.012)

Bedrijven zijn verplicht energiemaatregelen te nemen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn.

De Omgevingsdienst Achterhoek controleert bedrijven hierop.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Maatschappelijke Organisaties en verenigingen. (060.013)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners, verenigingen, scholen en instellingen werken samen om energie te besparen.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.

Er is een SVn stimuleringslening en een subsidieregeling beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We promoten energiebesparing bij maatschappelijke organisaties.

Dit zijn organisaties zoals scholen en sport- en cultuurverenigingen. Daarmee krijgen zij inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarmee investeringen worden gestimuleerd.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Grootschalige opwek. (060.014)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in grootschalige opwek van duurzame energie.
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap.
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee.
- Een helder en soepel begeleidingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden initiatiefnemers voor energieopwek op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. De gemeente stelt hoge eisen aan dat participatieproces voordat er een aanvraag voor een vergunning kan worden ingediend. In de voorbereidingsfase van het plan moet de initiatiefnemer ervoor zorgen dat omwonenden worden betrokken. Daarbij gaat het erom dat omwonenden worden geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. En ook dat zij in de gelegenheid worden gesteld om (financieel) mee te profiteren van het zonnepark of de windmolen. Daarom vragen wij aan iemand die plannen heeft voor een zonnepark of een windmolen om vooraf een participatieplan te maken.

Totdat het RODE-beleid is aangepast, werken we niet mee aan initiatieven voor zonneparken of windturbines.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Regionale samenwerking. (060.015)

Wat willen we bereiken?

- Achterhoek Energieneutraal in 2030.
- Een vastgestelde Regionale Energiestrategie in 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie (RES/Akkoord van Groenlo). (060.015)

In de RES Achterhoek 1.0 staat hoeveel de regio Achterhoek denkt bij te kunnen dragen aan het nationale klimaatakkoord en hoe dat gerealiseerd zou kunnen worden (strategie). Het gaat om opwek van energie met zon en wind. In de energieregio Achterhoek werken acht gemeenten, de provincie en het Waterschap samen. Alle informatie hierover is te lezen op www.res-achterhoek.nl.

Alle Achterhoekse gemeenten leveren een bijdrage aan de RES. Berkelland doet dat met:
- de aanleg van maximaal 139 hectare aan zonneparken, waarvan 128 hectare op landbouwgrond

- zoveel mogelijk zonnepanelen op de (bedrijfs)daken en
- de opwek van 0,071 TWh energie met windmolens.

Verder werken de Achterhoekse gemeenten aan een geactualiseerd 'Akkoord van Groenlo' met een aangepaste regionale uitvoeringsagenda. Het is de bedoeling dat dit akkoord in 2022 klaar is.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Communicatie en bewustwording. (060.016)

Wat willen we bereiken?

- Gemakkelijk vindbare en herkenbare informatie op onze website.
- Bewustwording dat iedereen zijn bijdrage moet en kan leveren aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor communicatie en bewustwording. (060.016)

Het blijft belangrijk om mensen bewust(er) te maken van de noodzaak om te verduurzamen. Achter een speciale 'knop' op de gemeentelijke website (Berkelland energieneutraal 2030) staat informatie over vraagstukken die met de energietransitie te maken hebben. En waar mensen terecht kunnen met vragen. In BerkelBericht verschijnen regelmatig artikelen. In opdracht van de gemeente voert Agem de campagne 'Heerlijk thuis in huis' uit. In die campagne komen ook energie(kosten)besparing en wooncomfort aan de orde.

We ontwikkelen in 2022 een dashboard waarop inwoners kunnen zien welke vorderingen (besparingen/opwek) we in Berkelland met zijn allen maken.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Van het aardgas af. (060.050)

Wat willen we bereiken?

- Perspectief voor woningeigenaren.
- Een basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met de transitievisie warmte.

In het Klimaatakkoord Nederland is afgesproken dat we onze gebouwen en woningen anders moeten gaan verwarmen. De fossiele brandstoffen (meestal aardgas) die we gebruiken moeten worden vervangen door volledig duurzame energie uit bijvoorbeeld zon, wind en water. Deze zogenaamde 'Warmtetransitie' moet in 2050 zijn voltooid.

De transitievisie Warmte is eind 2021 vastgesteld. Daarin staat hoe we in Berkelland de overgang naar een aardgasvrije woonomgeving (2050) denken te realiseren. De visie biedt perspectief: wanneer zijn welke wijken aan de beurt en wat kunnen inwoners alvast zelf doen (of juist niet) ter voorbereiding.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We benutten de kansen die voorbij komen om haalbaarheid van warmteplannen te onderzoeken.

Een actueel voorbeeld is onze bestuurlijke steun aan het consortium FrieslandCampina Nederland B.V., Twence B.V., Ennatuurlijk B.V. en Stichting Kiemt. Dit consortium verkent met een haalbaarheidsonderzoek de (on)mogelijkheden van een warmtenet-voorziening in Borculo. Wij zetten, waar nodig, kennis en expertise vanuit de gemeente in als ondersteuning.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

Wat willen we bereiken?

- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Daarom willen we als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

Door versneld te investeren in duurzaamheid leveren we niet alleen een bijdrage aan de energietransitie, maar besparen we ook structureel op kosten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek).

De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel te maken voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale en duurzame energieopwek. Het aangepaste RODE-beleid moet hier richting aan geven.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder. (060.017)

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang intern medio 2022 en krijgen we een reguliere audit eind 2022.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wij vergroenen ons energieverbruik.

Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om dit niet meer per se te doen met Nederlandse certificaten, maar met Scandinavische. Dat is een stuk goedkoper. Maar liever willen we deze besparing uiteindelijk realiseren via een zelfleveringsmodel energie te leveren van eigen bodem. Dit is ook onderdeel van de keuze voor een nieuwe energieleverancier. In 2022 moeten we een keuze hebben gemaakt voor onze nieuwe energieleverancier vanaf 2024.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wij voeren de reductiemaatregelen uit van de CO2 prestatieladder. (060.017)

Denk hierbij aan: energiecontract/zelfleveringsmodel, verduurzamen ingekochte brandstoffen, duurzamer woon-werkverkeer, duurzaam inkopen, versneld vervangen openbare verlichting door led. Om hier meer voortgang in te krijgen, zorgen we voor inschakeling van een duurzaamheidscoördinator gedurende de resterende looptijd van dit programma.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wat mag het kosten?

In de begroting 2020 heeft een herschikking plaatsgevonden van de activiteit 060.010 en 060.040 naar verschillende deelprojecten. De deelprojecten in de begroting sluiten nu aan op de projecten zoals vermeld in het EUP. De projecten gaan over meerdere jaren, waarbij het niet altijd is aan te geven hoe de bedragen over de jaren zullen worden uitgegeven. Daarom is aan de algemene tabel de projectentabel toegevoegd waarin voor de verschillende projecten zichtbaar is wat het beginbedrag was, wat er inmiddels is uitgegeven en wat er nog beschikbaar is.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
060.011 EUP: ambitie wonen	-230	-283	-283	-283	0	0	0
060.012 EUP: ambitie bedrijven	-79	-254	-254	-168	0	0	0
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	-17	-57	-57	-38	0	0	0
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	0	-10	-10	-10	0	0	0
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	0	-23	-23	-23	0	0	0
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	-3	-25	-25	-25	0	0	0
060.017 Gemeente als voorbeeld	-49	-1.306	-1.353	-1.266	118	118	118
060.050 Transitiewarmte	0	-50	-50	-50	0	0	0
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	-302	-305	-305	-175	-175	-175	-175
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	-10	0	-9	-10	-10	-10
Totaal Lasten	-681	-2.321	-2.359	-2.046	-67	-67	-67
Baten							
060.011 EUP: ambitie wonen	0	0	0	0	0	0	0
060.012 EUP: ambitie bedrijven	22	0	0	0	0	0	0
060.050 Transitiewarmte	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	22	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-659	-2.321	-2.359	-2.046	-67	-67	-67
Onttrekkingen							
060.710 Reserves	357	2.025	2.072	1.929	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	357	2.025	2.072	1.929	0	0	0
Mutaties reserves	357	2.025	2.072	1.929	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-302	-296	-287	-117	-67	-67	-67

Projecten

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
060.010 We stellen een nieuw EUP op				
Lasten	0	-1	0	1
Totaal 060.010 We stellen een nieuw EUP op	0	-1	0	1
060.011 EUP: ambitie wonen				
Lasten	-1.205	-459	-209	-538
Baten	0	16	22	-38
Totaal 060.011 EUP: ambitie wonen	-1.205	-443	-187	-576
060.012 EUP: ambitie bedrijven				
Lasten	-735	-219	-46	-471
Baten	0	22	0	-22
Totaal 060.012 EUP: ambitie bedrijven	-735	-197	-46	-493
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven				
Lasten	-205	-51	-20	-134
Totaal 060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	-205	-51	-20	-134
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek				
Lasten	-40	-4	-1	-35
Totaal 060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	-40	-4	-1	-35
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking				
Lasten	-140	0	0	-140
Totaal 060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	-140	0	0	-140
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording				
Lasten	-100	-5	-1	-94
Totaal 060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	-100	-5	-1	-94
060.017 Gemeente als voorbeeld				
Lasten	-5.187	-61	-7	-5.119
Baten	0	66	0	-66
Totaal 060.017 Gemeente als voorbeeld	-5.187	4	-7	-5.184
060.050 Transitiewarmte				
Lasten	-150	0	-21	-129
Baten	0	0	21	-21
Totaal 060.050 Transitiewarmte	-150	0	0	-150
Gerealiseerd resultaat	-7.762	-696	-261	-6.805

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen

Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park.
- Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratieachtergrond.
- Achterhoek in Beweging is het regionale samenwerkingsverband tussen gemeenten waarmee we sport en bewegen centraal stellen. In 2020 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda van het regionale sportakkoord. We werken samen aan de thema's: 'Gezonde Jeugd' (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken, Sportieve beroepsbevolking, Talentontwikkeling en Evenementen.
- In 2020 is de lokale versie van het regionale sportakkoord tot stand gekomen met het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Hierin leggen we accenten die voor Berkelland belangrijk zijn, met de toekomstbestendigheid van ons verenigingsleven als belangrijkste speerpunt. Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven maar de omgeving van (sport)verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.
- In de Perspectiefnota 2021 moesten keuzes worden gemaakt om kosten te besparen; ook in dit programma. Bij de Perspectiefnota 2022 is besloten om deze bezuinigingen voor sportverenigingen en zwembaden een jaar later in te laten gaan. Het gaat om respectievelijk € 26.400 (vanaf 2024) en € 121.400 (vanaf 2025). Uitstel met 1 jaar betekent dus dat er in 2023, respectievelijk 2024 niet bezuinigd wordt op deze budgetten.
- De ingecalculerde besparing op de exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties (€ 168.000 per 2024) is niet uitgesteld. Het gaat vooral om het verbeteren van de exploitatie van sportaccommodaties. Door investeringen in verduurzaming of zelfs nieuwbouw, anders organiseren van schoonmaak. De exploitatie-aspecten worden meegenomen in het haalbaarheidsonderzoek naar de toekomstige binnensportaccommodaties per kern. We herijken de taken van de Sportfederatie Berkelland in 2022 met € 10.000.
- Bij de Perspectiefnota 2022 is ook besloten om structureel € 70.000 beschikbaar te stellen voor een tegemoetkoming aan sport- en cultuurverenigingen en daarbij verenigingen met en zonder eigen accommodatie gelijkwaardig te behandelen (Motie M21-19). Hiervoor moet een subsidieregeling worden gemaakt.
- Elk jaar doen wij een beroep op de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sportbesluit). Hiermee worden wij deels gecompenseerd voor het besluit dat de gemeente de BTW voor sportkosten niet meer terug kunnen vragen. Deze regeling is eindig. Omdat het te ontvangen bedrag bovendien van jaar tot jaar verandert, is het niet geraamd.

Speerpunt

Een leven lang sporten en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl.
- Toekomstigbestendig sportlandschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

Er is gekozen voor een pilot met een doelgroepgericht meedoenarrangement. Deze is in mei 2021 van start gegaan. De focus ligt op inwoners die het meeste baat hebben bij deze sportieve activiteiten. Het betreft een pilot van het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, met de duur van een jaar.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We faciliteren 'Achterhoek in beweging' en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. (070.070)

Achterhoek in Beweging stelt de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in de Achterhoek. Door Achterhoek in Beweging creëren en delen we kennis en expertise, binden we ons aan (grote) strategische partners en zijn we in staat om effectiever fondsen en subsidies binnen te halen. Op het provinciale en landelijke speelveld wordt de Achterhoek gezien als voorbeeldregio en dit maakt dat we een gesprekspartner kunnen zijn voor o.a. de provincie en het ministerie van VWS.

Onder deze activiteit valt ook de 'vliegwielfunctie sport' voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord. (070.090)

Het lokale sport- en beweegakkoord 'Heel Berkelland beweegt' is in oktober 2020 ondertekend door 80 deelnemers. Er is een projectorganisatie met een Stuurgroep en 3 projectgroepen die zorgen voor de uitwerking van drie speerpunten:

- Toekomstigbestendig sportlandschap
- 18+ toeleiden naar sport/beweging
- Gezonde generatie

De projectorganisatie krijgt gedurende 3 jaar via de gemeente geld van het Rijk op basis van een speciale regeling om de uitvoering van de acties mogelijk te maken. Voor 2020 en 2021 hebben we in totaal € 90.000 ontvangen. Voor 2022 moet de gemeente nog een aanvraag doen. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en de inzet van de middelen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (070.010)

We blijven combinatiefunctionarissen inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen onder leiding van professionals meer en beter gaan bewegen (voor, onder en na schooltijd). Datzelfde geldt voor het stimuleren van sport en bewegen door kwetsbare doelgroepen zoals ouderen, mensen met een beperking of een migratieachtergrond.

De huidige afspraken over de inzet lopen ongewijzigd door tot en met het schooljaar 2021-2022. De voorbereiding van de aanbesteding voor de schooljaren vanaf 2022/2023 is gestart in het najaar van 2021. De uitvraag voor de aanbesteding zal worden gebaseerd op de evaluatie die in 2020 heeft plaatsgevonden en nieuwe inzichten. In het voorjaar van 2022 moet de aanbesteding voor de nieuwe periode zijn afgerond met een gunning.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties. (070.020)

Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat schoolgym mogelijk is (wettelijke taak). Daarom beheren we binnensportaccommodaties. De huidige binnensportaccommodaties voldoen niet allemaal meer aan de eisen, worden onvoldoende gebruikt en/of zijn duur in beheer. Het is nodig om per kern te kijken naar de behoefte aan binnensportaccommodatie, de duurzaamheid daarvan en de samenhang met andere voorzieningen. Moderne toekomstbestendige voorzieningen passen bij de behoefte en zijn beter te exploiteren.

De onderzoeken in Ruurlo en Eibergen zijn (bijna) afgerond en leiden in 2022 tot investeringsvragen. Het onderzoek in Neede start in 2022. In Beltrum wordt gesproken over privatisering van de sporthal. Ook met Gelselaar (Benneker) zijn gesprekken gaande. Het onderzoek naar de toekomst van de binnensportaccommodaties in Borculo is in 2021 afgerond en heeft geleid tot het beschikbaar stellen van geld voor de bouw van een sporthal op en herinrichting van het terrein op De Wildbaan, afgestemd op de nieuwbouw van het Staring College. Het projectbudget hiervoor wordt verantwoord bij het programma Fijn Leven.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland. (070.030)

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt verenigingen met advisering, procesbegeleiding en het organiseren van deskundigheidsbevordering. De SFB heeft een groot netwerk in het sociaal domein opgebouwd, is een belangrijke overlegpartner voor de gemeente en ondersteunt de projectorganisatie van 'Heel Berkelland Beweegt'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en de bijbehorende sportaccommodaties. (070.040 en 070.041)

De zwembaden in Ruurlo en Borculo zijn eigendom en in beheer van een stichting. De gemeente draagt een subsidie bij. De exploitatie van de zwembaden in Neede en Eibergen zijn overgedragen aan een bedrijf. Ook onder deze activiteit valt de exploitatie van de sporthal in Ruurlo, 't Timpke in Borculo en 't Spilbroek in Neede. Rondom groot onderhoud/renovatie worden meestal aparte (financiële) afspraken gemaakt. In 2022 is dit laatste aan de orde voor zwembad 't Timpke in Borculo.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen sportverenigingen financieel. (070.050)

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat er behoefte is aan structurele financiële ondersteuning. De reguliere subsidie die sportverenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie af. Tegelijkertijd verwachten wij van sportverenigingen dat zij zich ook richten op andere doelgroepen.

De (financiële) ondersteuning door de gemeente moet dus anders worden ingericht. Hoe dat het beste kan, bepalen we samen met de partners van het lokaal Sport- en Beweegakkoord. Daarbij houden we rekening met de bezuiniging van € 26.400 per 2025 op dit budget en het extra geld dat vanaf 2022 beschikbaar is (motie M21-19) voor de ondersteuning van sport- en cultuurverenigingen (in totaal € 70.000).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

Bij activiteiten 070.041 en 070.050 is rekening gehouden met de besluitvorming bij de Perspectiefnota 2022 over het uitstel van de bezuinigingen met 1 jaar en het structureel extra beschikbare budget voor de ondersteuning van sport- en cultuurverenigingen.

Verder is structureel rekening gehouden met verminderde huurinkomsten (€ 55.000) en hogere schoonmaakkosten (€ 58.000), zoals gemeld bij de Perspectiefnota en de bestuursrapportage 2021.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-354	-354	-354	-354	-354	-354	-354
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-696	-460	-862	-622	-622	-453	-453
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-94	-85	-85	-75	-75	-75	-75
070.041 Zwembaden	-1.055	-1.123	-1.124	-1.117	-1.117	-1.117	-996
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	-87	-92	-92	-92	-92	-65	-65
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	-35	-49	-49	-49	-49	-49	-49
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	-375	0	-125	0	0	0	0
070.090 Sportakkoorden	0	0	-90	0	0	0	0
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	-223	-230	-230	-383	-383	-383	-383
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	-112	-224	-154	-141	-395	-443	-443
Totaal Lasten	-3.033	-2.616	-3.164	-2.832	-3.086	-2.939	-2.818
Baten							
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	2	0	0	0	0	0	0
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	189	214	111	141	141	141	141
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	0	0	0	0	0	0	0
070.090 Sportakkoorden	0	0	90	0	0	0	0
Totaal Baten	191	214	201	141	141	141	141
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.842	-2.402	-2.963	-2.690	-2.944	-2.798	-2.676
Onttrekkingen							
070.710 Reserves	499	150	356	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	499	150	356	0	0	0	0
Stortingen							
070.710 Reserves	-45	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-45	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	454	150	356	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.388	-2.252	-2.607	-2.690	-2.944	-2.798	-2.676

Projecten

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60510901 PRJCT Haalbaarheidsonderzoek binnensport	-40	5	0	-45
60510902 PRJCT Eenmalige subsidieregeling sport	-200	-191	-5	-4
60510903 PRJCT Transformatie sport	-200	-184	-33	17
Gerealiseerd resultaat	-440	-370	-38	-32

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportkader Achterhoek in Beweging 2016-2020

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland Wat speelt er?

- Cultuur maken we zelf en geven we door. De manier waarop we met elkaar omgaan, hoe we naar dingen kijken en wat we creëren. In (beeldende) kunst, muziek, toneel, media, musea, archeologie, monumenten en evenementen. Cultuur verbindt en maakt los, schuurt en smeert, prikkelt en ontspant, inspireert en draagt bij aan een leefbare samenleving. Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten. Daarom ondersteunt de gemeente de cultuur- en erfgoedsector.
- De gemeente ondersteunt met subsidies, informatie, adviezen en ook steeds meer door het faciliteren van professionele begeleiding. Dit laatste doen we bijvoorbeeld samen met onze cultuurpartners door middel van de inzet van combinatiefunctionarissen. Maatschappelijke meerwaarde is een belangrijk criterium voor de mate van ondersteuning. Daarnaast voert de gemeente belangrijke wettelijke overheidstaken uit, zoals het beschermen van erfgoedwaarden via wetgeving, het beheer van (monumentale) buitenkunst en het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit voor inwoners en bezoekers.
- Samen met partners uit de cultuur- en erfgoedsector hebben we gewerkt aan een brede cultuur- en erfgoedvisie. Een visie voor de komende 10 jaar: 'Kijk op Cultuur en Erfgoed Berkelland'. Kansen en uitdagingen die spelen binnen het culturele veld hebben we in beeld. Organisaties kampen met afnemende ledenaantallen en gebrek aan vrijwilligers. Men vindt dat er meer samenhang, verbinding en innovatie van het aanbod nodig is om vitaal te blijven.
In die verbinding én in het faciliteren van de transformatie van het culturele veld naar toekomstbestendigheid is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente. Aan procesondersteuning, kennisoverdracht, inspireren blijkt een grotere behoefte te zijn dan aan rechtstreekse financiële ondersteuning.
De drie speerpunten uit de visie zijn:
 - Cultuureducatie: een leven lang leren;
 - Cultuur en erfgoed is van iedereen;
 - Toekomstbestendige organisaties en verenigingen.
- De speerpunten van de cultuur- en erfgoedvisie worden vertaald in SMART geformuleerde acties: het uitvoeringsprogramma 2022-2025.
Het eigenaarschap vanuit de sector is een belangrijke voorwaarde voor het behalen van de ambities. Wij denken dan bijvoorbeeld aan het model van het lokaal Sport- en Beweegakkoord. Dit kan betekenen dat er, gekoppeld aan de speerpunten, projectgroepen worden ingericht vanuit het culturele veld, die gezamenlijk eigenaar worden van de projecten en initiatieven die uit de speerpunten voortvloeien. Daarvoor moet dan wel voldoende urgentie en animo zijn uit de sector.
- De cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma is op het moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet vastgesteld. Daarom zijn de activiteiten in dit programma nog niet, zoals aangekondigd in de PPN22, herschreven en aangepast aan de nieuwe visie.
- Bij de Perspectiefnota 2022 is:
 - besloten om de door het rijk voor de culturele sector extra beschikbaar gestelde coronagelden (€ 151.500) toe te voegen aan de gereserveerde € 100.000 voor transformatie;
 - besloten de bezuinigingen voor de culturele sector (€ 255.000) voorlopig uit te stellen tot 2026;
 - motie M21-09 aangenomen; deze motie vraagt om een onderzoek naar de mogelijkheid voor huisvesting van de bibliotheek Borculo in het gemeentehuis;
 - besloten om structureel € 70.000 beschikbaar te stellen voor een tegemoetkoming aan sport- en cultuurverenigingen en daarbij verenigingen met en zonder eigen accommodatie gelijkwaardig te behandelen (Motie M21-19).

Hiervoor moet een subsidieregeling worden gemaakt. De actie hiervoor is opgenomen bij het programma 'Sport is meer'.

Speerpunt

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Culturele organisaties werken samen en zijn toekomstbestendig.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Behoud en doorontwikkeling van erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.090 en 080.110)

Het concept van de cultuur- en erfgoedvisie 'Kijk op cultuur en erfgoed' heeft in mei ter inzage gelegen, maar is op het moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet vastgesteld.

De visie is breed en integraal aangepakt. De oorspronkelijk gedachte procesaanpak 'innovatief-light' is in 2020 aangepast met het oog op het coronacrisis. Onderdeel van de cultuur- en erfgoedvisie is een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)

Hiervoor is € 252.000 beschikbaar. Dit bedrag bestaat uit de oorspronkelijk beschikbaar gestelde € 100.000 voor transformatie plus de € 152.000 die door het rijk beschikbaar is gesteld voor de ondersteuning van de culturele sector in coronatijd. Op basis van de Cultuur- en erfgoedvisie zoeken we vanaf 2022 naar een goede besteding van dit bedrag.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke. (080.010)

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke krijgen daarvoor een kleine financiële bijdrage. Ze worden gerund door vrijwilligers.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden. 080.020)

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren de activiteiten van bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hier op in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

De bibliotheek in Borculo is op zoek naar nieuwe huisvesting. Motie M21-09 vraagt om een actieve rol van de gemeente om daarbij te ondersteunen met een onafhankelijk onderzoek. Het

budget dat daarvoor nodig is, zal worden gedekt uit de voor de culturele sector beschikbare transformatiegelden.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren de instandhouding van monumenten. (080.050)

Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. Dit doen we via een subsidieregeling. Het beschikbare budget is vanaf 2021 verminderd als gevolg van de besluitvorming in de Perspectiefnota 2021. Uit dit budget betalen we ook de kosten voor de Monumentendag en (externe) advieskosten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)

Voor de ondersteuning van de lokale publieke omroep krijgt de gemeente geld via het gemeentefonds om te zorgen voor de bekostiging van een lokaal toereikend media-aanbod via verschillende kanalen (wettelijke plicht). In 2021 heeft de Stichting Berkelland Lokaal een zendtijdvergunning gekregen voor een periode van vijf jaar.

Berkelland Lokaal maakt gebruik van de professionele apparatuur en bemensing van REGIO8.

Verder gaat zij intensief samenwerken met de website nieuwsuitberkelland.nl. Door deze samenwerking wordt een stap in de goede richting gezet om te komen tot meer samenwerking in de Achterhoek. En tegelijkertijd is de verbinding met wat lokaal in Berkelland speelt, gewaarborgd.

Voor het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving is bij de Perspectiefnota 2021 gedurende 3 jaar extra geld gereserveerd (3 x € 30.000). Het plan hiervoor moet nog worden goedgekeurd.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). (080.060)

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief. Het ECAL is een rijke bron van informatie over de streekcultuur en -historie in de vorm van archieven, beeldcollecties, boeken en documentatie. Deze archieven zijn steeds meer digitaal. Daarom is het ECAL bezig met de inrichting van een digitaal depot. Het ECAL zorgt daarmee voor de toegankelijkheid van digitale informatie.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren musea. (080.051)

Museum De Scheper, het Brandweermuseum en De Lebbenbrugge ontvangen een bijdrage. Museum de Scheper beheert daarnaast een gemeentelijke collectie en ontvangt daarvoor een vergoeding.

We zijn in gesprek met het bestuur van museum De Scheper over het beheer van de gemeentelijke collectie. En we zijn in 2021 begonnen met de voorbereiding van een museumvisie, als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Cultuur-en erfgoedvisie.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs. (080.041)

We zetten Stichting Culturije (voorheen Stichting Muziek- en Kunstwijs) in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Dankzij de financiële bijdrage van de Stichting Culturije kunnen we tot en met 2024 blijven deelnemen aan het Achterhoekse Cultuur- en erfgoedpact. Samen met 9 Achterhoekse gemeenten werken we aan het versterken van culturele identiteit en leefbaarheid in de Achterhoek, met als dragers cultuur, erfgoed en amateurkunst.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zorgen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. (080.022)

In de openbare ruimte van Berkelland staan diverse kunstwerken. De gemeente is meestal verantwoordelijk voor het onderhoud ervan.

Onder deze activiteit vallen ook overige kosten die niet vallen onder een van de andere activiteiten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

Het besluit bij de Perspectiefnota 2022 om de bezuinigingen drie jaar uit te stellen is verwerkt (080.095). Ook de diverse indexeringen zoals gemeld in de PPN22 en de bestuursrapportage 2021 zijn meerjarig verwerkt. Het gaat om de bijdragen aan de Bibliotheek Oost Achterhoek, Muziek en Kunstwijs, musea en de lokale omroep.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-527	-162	-162	-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidies lokale omroep	0	-53	-58	-61	-61	-31	-31
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst	0	-25	-25	-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-627	-622	-637	-649	-649	-649	-649
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	-242	-306	-250	-250	-250	-250
080.050 Gemeentelijke monumenten	-375	-85	-85	-85	-85	-85	-85
080.051 Subsidiëren musea	0	-87	-103	-105	-105	-105	-105
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256	-256	-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-7	0	0	0	0	0	0
080.095 Bezuiniging Cultuur	0	0	0	0	0	0	0
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-30	0	-30	0	0	0	0
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen	0	0	-252	0	0	0	0
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-227	-224	-224	-126	-126	-126	-126
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-2.085	-1.792	-2.172	-1.754	-1.753	-1.723	-1.723

Baten							
080.020 Subs div lokale culturele act	0	0	0	0	0	0	0
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	6	5	5	5	5	5	5
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	0	60	0	0	0	0
080.050 Gemeentelijke monumenten	45	28	28	28	28	28	28
Totaal Baten	50	33	93	33	33	33	33
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.034	-1.759	-2.080	-1.721	-1.720	-1.690	-1.690
Onttrekkingen							
080.710 Reserves	10	30	311	30	30	0	0
Totaal Onttrekkingen	10	30	311	30	30	0	0
Stortingen							
080.710 Reserves	-30	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-30	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-20	30	311	30	30	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.054	-1.729	-1.768	-1.691	-1.690	-1.690	-1.690

Projecten

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60530901 PRJCT Eenmalige subsidieregeling cultuur	-100	0	0	-100
60550001 PRJCT Cultuur/kerkenvisie	-60	-90	-2	33
60830904 PRJCT Reg.proj. nieuwe tijd wederopb in Achtrhk	-230	-232	0	2
Gerealiseerd resultaat	-390	-322	-2	-66

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Cultuur- en erfgoedvisie.

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor! Wat speelt er?

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners

Het gevoel van veiligheid of onveiligheid is heel persoonlijk. Er is veel onderzoek gedaan naar hoe inwoners hun leefomgeving ervaren en welke elementen bijdragen aan (on)veiligheidsgevoelens.

Onze Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's) werken aan een veilige woon en leefomgeving vanuit onze beleidslijn 'van handhaving naar dienstverlening'.

Hierbij gaan wij ervan uit dat de aanwezigheid van een zichtbare handhaver inwoners geruststelt, zorgt voor meer vertrouwen in de overheid en politie en zo het antwoord is op onveiligheidsgevoelens. Onze manier van werken zet in op de soft aspecten van opsporings- en handhavingswerk.

Hierbij onderscheiden we drie speerpunten; Gerichtheid op onveiligheidsgevoelens, betrokkenheid van buurtbewoners en partners en het creëren en behouden van een vertrouwensband.

Voor ieder speerpunt hebben wij onderzocht welke acties hierbij horen en welke indicatoren we kunnen gebruiken. Voor een uitgebreide toelichting en onderbouwing verwijzen wij naar het afstudeeronderzoek 'Goed werk goed gemeten', een onderzoek naar geschikte evaluatie-indicatoren voor de effectiviteitsmeting van BOA's in de gemeente Berkelland.

Geen ruimte voor 'ondermijning'

Ondermijning heeft onverminderd onze aandacht. Hierbij zien we dat onze regionale samenwerking vruchten afwerpt. Beleid is regionaal geharmoniseerd en informatie wordt gedeeld. Gezamenlijk wordt ingezet op het versterken van de informatiepositie door meer gebruik te maken van data in het Datalab Gelderland Oost.

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Naast de aandacht voor high impact crime maakt (groene) handhaving ook onderdeel uit van dit programma. In het handavingsjaarverslag en handavingsjaarplan leggen wij afzonderlijk verantwoording aan u af over het gevoerde beleid en de geplande activiteiten. Bij de behandeling van het -verslag en -plan in de commissie ruimte van 12 mei 2021 en de behandeling van de perspectiefnota 2022-2025 is gesproken over de groene handhaving en in het bijzonder de illegale kap. In deze begroting zijn extra middelen opgenomen om projectmatig in te zetten op extra handhaving van (grootschalige) illegale kap, gericht op preventie en herstel. In het handavingsjaarplan geven wij aan hoe wij de beschikbare middelen inzetten.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken?

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's).

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We richten ons op onveiligheidsgevoelens.

Onderzoek toont aan dat inwoners zich veiliger voelen in een schone en nette omgeving. In de fysieke omgeving/openbare ruimte gaat het om kapotte objecten/vandalisme, de aanwezigheid van graffiti en de aanwezigheid van zwerfvuil. We zetten in op voorkomen en op het snel reageren op meldingen.

Naast de fysieke omgeving speelt ook de sociale omgeving een rol bij het veiligheidsgevoel van inwoners. Daarbij gaat het om ervaren overlast door onbegrepen/onbetamelijk gedrag van anderen en om overlast door geluid, rook of stank. We richten ons hier op het snel reageren op meldingen en op het goed oplossen van problemen zodat herhaalmeldingen worden voorkomen. Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners.

Het hebben van een groot netwerk en goed contact met sleutelinformanten en -organisaties in een kern of wijk draagt bij aan het uitwisselen van kennis en informatie. Hierdoor kan iedere partner tot betere eindresultaten komen en kunnen problemen worden voorkomen of goed aangepakt.

Naast het wekelijkse casusoverleg sluiten de BOA's minimaal eens per jaar aan bij een overleg van de verschillende ketenpartners en buurt/belangenverenigingen in hun rayon.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We creëren en behouden een vertrouwensband.

Aansluitend op de betrokkenheid zetten wij in op zichtbaarheid, herkenbaarheid, bereikbaarheid en bekendheid van de BOA's.

- De BOA's zijn goed zichtbaar en herkenbaar door een uniform en opvallende auto's. Daarnaast zijn de BOA's minimaal driekwart van de tijd buiten op straat.
- De BOA's zijn bereikbaar en toegankelijk door zelf een praatje aan te knopen, ook als er geen problemen zijn. Of door bijvoorbeeld belangstellend langs te gaan bij initiatieven van inwoners zoals buurtfeestjes.
- Via het algemene nummer van de gemeente of via het Operationeel Centrum van de politie, 0900-8844, zijn de BOA's bereikbaar voor onze inwoners en ondernemers. Inwoners weten ons te vinden en nemen zelf contact met ons op. Doel van een melding is vaak dat er actie wordt ondernomen door de BOA's. Een indicator voor de kwaliteit van hun werk is het aantal herhaalmeldingen dat gedaan wordt over een zelfde situatie.
- Tot slot draagt het opbouwen van een goed netwerk bij aan de bekendheid. Het opbouwen van een goed netwerk duurt circa twee jaar. Het team BOA's is jong en we investeren in opleiding, training en coaching. Na een paar jaar zetten zij een logische vervolgstap in hun professionele carrière. Naast aandacht voor warme overdracht streven wij ernaar dat een BOA minimaal drie jaar in een rayon blijft.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We maken een breed plan om problemen als gevolg van overmatig alcohol- en drugsgebruik van jeugd aan te pakken. (090.020)

We zien grote problemen ontstaan bij jeugd door overmatig alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft voor henzelf maar ook voor de omgeving grote gevolgen. Met behulp van ons netwerk van deskundigen en alle betrokkenen pakken we in 2021 een breed aanvalsplan weer op om zowel in preventieve als repressieve zin dit probleem aan te pakken.

In verband met corona heeft dit enige tijd stilgelegen. Dit is inmiddels weer opgestart en krijgt mede door het aantrekken van een nieuwe medewerker Zorg en Welzijn een nieuwe impuls. Ook spelen onze BOA's hierin een signalerende en ondersteunende rol.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

In 2022 stellen we een nieuw Integraal Veiligheidsplan op.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We dragen bij aan de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland. (090.010)

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Geen ruimte voor 'ondermijning'.

Wat willen we bereiken?

- Ondermijning wordt herkend en aangepakt, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de 'onderwereld' en 'bovenwereld'.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

Het huisvesten van arbeidsmigranten heeft heel erg veel raakvlakken met de zeer overspannen woningmarkt. De arbeidsmigranten verblijven vaak in (recreatie)woningen aan de onderkant van de woningmarkt. We hebben geprobeerd zicht te krijgen op de woonsituatie van arbeidsmigranten. Toch heeft ook onze gemeente werkgelegenheid die inwoners van Nederland niet willen uitvoeren. We hebben deze mensen dus echt wel nodig. We kijken naar manieren waarop arbeidsmigranten zich wel gaan inschrijven in onze gemeente. Daarnaast bezoeken we adressen waar naar ons idee arbeidsmigranten (in grotere aantallen wonen) om te kijken of er geen sprake is van mensenhandel en of er voldaan kan worden aan de adviezen van commissie Roemer.

Het huisvesten van arbeidsmigranten maakt onderdeel uit van breder op te stellen beleid rond het huisvesten van bijzondere doelgroepen zoals statushouders of spoedzoekers door bijvoorbeeld een echtscheiding. De landelijke ontwikkelingen houden wij nauwlettend in de gaten en zijn voor ons leidend.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We maken onze inwoners en collega's bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

Na de digitale bijeenkomsten vorig jaar zetten we dit jaar in op het houden van fysieke bijeenkomsten voor inwoners en bedrijven. Voor collega's houden we ook dit jaar weer themabijeenkomsten. We delen gericht voorbeelden en resultaten van controles en acties zodat collega's weten waar ze op moeten letten.

Dit jaar is het nieuwe BIBOB beleid vastgesteld (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur). Op basis van dit beleid zijn er veel meer BIBOB gesprekken gevoerd en onderzoeken uitgevoerd. Dit zetten we het komende jaar voort.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Het opgestelde ondermijningsbeeld is omgezet naar een ondermijningsoverleg. Hierin wordt eens in de zes weken besproken welke casussen opgestart moeten worden en waar we informatie vandaan kunnen halen. Het continueren van de regionale coördinator Ondermijning levert hieraan een belangrijke bijdrage.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Wat willen we bereiken?

- Minder high impact crimes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Zodra het weer mogelijk is zetten we in op het houden van fysieke bijeenkomsten.
Daarnaast ondersteunen en stimuleren we het opzetten van en deelname aan buurtpreventie Whatsapp groepen en maken we inwoners attent op deelname aan Burgernet.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Als gemeente zetten we nadrukkelijk in op een gezamenlijke aanpak. Of dit nu landelijk is, regionaal of specifiek gebiedsgericht met bijvoorbeeld onze BOA's en ketenpartners.
Een voorbeeld van gezamenlijke aanpak DOR, het digitale opsporingsregister van de politie.
Landelijk is hier veel aandacht voor om te voorkomen dan mensen gestolen spullen kopen. Onze BOA's voeren de controles uit aan de hand van meldingen.

Een tweede voorbeeld is de 'witte voetjes actie' in de donkere maanden van het jaar. Samen met de politie worden zo inbraakgevoelige situaties zichtbaar gemaakt voor bewoners.

Ook blijven we inzetten op het sturen van preventiebrieven in buurten waar ingebroken is en het gebruik van zogenaamde 'lokfietzen' als de situatie daarom vraagt.

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 090.010 is de autonome ontwikkelingen van de bijdrage aan de VNOG verwerkt.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
090.010 Brandveilig wonen	-2.660	-2.757	-2.536	-2.837	-2.817	-2.817	-2.817
090.020 Handhavingsbeleid	-3	-2	-104	-77	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-107	-133	-133	-495	-495	-495	-495
Totaal Lasten	-2.771	-2.892	-2.773	-3.410	-3.315	-3.315	-3.315
Baten							
090.010 Brandveilig wonen	2	0	0	0	0	0	0
090.020 Handhavingsbeleid	14	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	16	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.755	-2.892	-2.773	-3.410	-3.315	-3.315	-3.315
Onttrekkingen							
090.710 Reserves	3	0	107	80	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	3	0	107	80	0	0	0
Mutaties reserves	3	0	107	80	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.751	-2.892	-2.666	-3.330	-3.315	-3.315	-3.315

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan Achterhoek Oost 2019-2022
- Handhavingsplan Openbare ruimte 2016

Beleidsindicatoren

Activiteit	Indicator	Geschikte data	Eenheid
We richten ons op onveiligheidsgevoelens	BOA's beschikken over de noodzakelijke kennis en kunde	De permanente her- en bijscholing (PHB), de RTGB (regionale toetsing geweldsbeheersing) zijn jaarlijks terugkomend en voorzien van een examen. Daarnaast zijn jaarlijks incidentele opleidingen in het kader van omgaan met jeugd, alcohol en drugs, ondermijning, verward gedrag, radicalisering, etc.	% gevolgde vereiste opleidingen
We creëren en behouden een vertrouwensband	BOA's zijn zichtbaar voor de inwoners	De BOA's dragen het herkenbare uniform, rijden en fietsen met herkenbare voertuigen.	JA-NEE
We creëren en behouden een vertrouwensband	BOA's zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners	Aanwezigheid op die plekken waar aandacht noodzakelijk is. Ook vanuit preventief oogpunt.	Aantal evenementen-, horeca-, overlast- en jeugdcontroles dat wordt uitgevoerd. (Kwantitatief en Kwalitatief)
We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners	BOA's hebben een krachtig netwerk met partners	De BOA's nemen structureel deel aan het sociaal overleg, het jeugdregie overleg, de overleggen van de gebiedsteams, kernen, wijkagenten, horeca, ondermijning, ondernemers.	Aantal (gekwalficeerde) multidisciplinaire overleggen dat gevolgd wordt.
We creëren en behouden een vertrouwensband	Meldingen worden snel afgehandeld	Registratie terugbelverzoeken via KCC en Operationeel Centrum Politie en zaken via zaaksysteem.	Het aantal dagen tussen het binnenkomen van een melding en de afhandeling, stijging/daling.
We creëren en behouden een vertrouwensband	Herhaalmeldingen	Registratie via zaaksysteem van meldingen over al bestaande zaken.	% en trend

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken

Wat speelt er?

- De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 juli 2022. Door de coronacrisis kwamen gemeenten qua voorbereidingstijd in de knel. Maar ook technisch waren de landelijke voorzieningen nog onvoldoende op orde. Vanaf 1 juli 2022 moeten we werken volgens de nieuwe wet en aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en wordt het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- In april 2019 heeft de gemeenteraad zijn ambities voor de Omgevingswet vastgesteld. In 2020 zijn de uitgangspunten voor de Omgevingsvisie vastgesteld en is het opstellen van een milieu effect rapportage gestart.
- Voor de start van de implementatie van de Omgevingswet is een schatting gemaakt van het benodigde budget. Dat is geraamd op € 1,7 mln. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 hierop € 527.564 beschikbaar gesteld als eerste projectbudget.
- De exacte kosten van de implementatie van de Omgevingswet blijven lastig in te schatten. Ook in 2022 doen wij weer een groot beroep op onze medewerkers. Om hen in staat te stellen deze werkzaamheden uit te voeren, zorgen wij waar nodig voor vervangende inhuur om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen. Het projectbudget was eind 2021 bijna op. Daarom is bij de vaststellen van de Bestuursrapportage 2021 door de gemeenteraad € 400.000 beschikbaar gesteld ten laste van het saldo Bestuursrapportage 2021.

Speerpunt

Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)

Wat willen we bereiken?

- Een Omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving die past bij de ambities en uitdagingen van Berkelland.
- Een overdrachtsdocument dat voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 wordt opgeleverd zodat de nieuwe gemeenteraad voor eind 2022 de Omgevingsvisie kan vaststellen.
- Het uitvoeren van een of meerdere pilots die een goede invoering van de Omgevingswet ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een leidraad voor participatie.

De invoering van de Omgevingswet is een half jaar uitgesteld tot 1 juli 2022. Al onze werkzaamheden zijn erop gericht klaar te zijn voor de Omgevingswet per 1 januari 2022. Hieronder valt ook dat de gemeenteraad de noodzakelijke besluiten neemt, waaronder het vaststellen voor welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht is. En welke handreiking de gemeenteraad een initiatiefnemer mee wil geven voor deze participatie. De Omgevingswet gaat ervan uit dat wanneer iemand een idee of plan heeft voor de leefomgeving, hij/zij eerst in gesprek gaat met de buurt en alle betrokkenen. De werkwijze hiervoor willen we vastleggen in heldere spelregels die bruikbaar zijn in de voorbereiding van elk nieuw idee, in de gemeente, de wijk of de buurt.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We oefenen met een aantal pilots.

De in het stappenplan genoemde pilots zijn: evalueren interactieve processen, op zoek naar nieuwe thema's voor de Omgevingsvisie, afwegingskader/kwaliteitskader, doelen van het Omgevingsplan. De raadswerkgroep Omgevingswet is hier nauw bij betrokken. De pilots worden in 2021 afgerond.

Door uitstel van de Omgevingswet en de vertraging in het Digitale Stelsel Omgevingswet is het oefenen met de nieuwe werkwijze in de organisaties noodgedwongen doorgeschoven naar het eerste half jaar van 2022.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.

Door het tweede uitstel van de invoeringsdatum en door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie is het plan van aanpak op onderdelen gewijzigd.

We zijn als organisatie volgens het aangepaste plan klaar voor de Omgevingswet op 1 januari 2022. Omdat het Digitale stelsel Omgevingswet pas eind 2021 gereed is kunnen we in het eerste half jaar van 2022 pas gaan oefenen met de processen en het toetsen van de gemaakte afspraken. Dit maakt dat we klaar zijn voor invoering van de Omgevingswet per 1 juli 2022.

Door aanpassingen van het proces Omgevingsvisie stelt de gemeenteraad voor de verkiezingen een overdrachtsdocument vast, en niet een afgeronde Omgevingsvisie. Dit is aan de nieuwe gemeenteraad, op basis van al het afgeronde 'huiswerk' dat nu plaatsvindt. Wij verwachten dat de nieuwe gemeenteraad eind 2022 de Omgevingsvisie kan vaststellen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Werken volgens de nieuwe wet.

Wat willen we bereiken?

- De organisatie is 'omgevingswetproof'.
- Bevoegdheden zijn duidelijk.
- Efficiënte werkprocessen.
- Tijdige aansluiting op het landelijke digitale stelsel.
- Integrale benadering van de gehele leefomgeving.
- Snelle en digitale afhandeling van een vergunningaanvraag.
- Ondersteuning van proactieve en innovatieve dienstverlening, passend bij de doelen van de Omgevingswet, met aandacht voor digitaal minder vaardige mensen.
- Gemeenteraad, college en medewerkers hebben voldoende kennis over wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent en zijn daarin geoefend.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen - waar nodig - onze regelgeving aan.

Eind 2021 heeft de gemeenteraad alle wettelijk noodzakelijke besluiten genomen om te kunnen starten met de Omgevingswet per 1 juli 2022.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We passen onze systemen op tijd aan, afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

Eind 2021 hebben wij alle benodigde software aanbesteed en zijn de vereiste koppelingen met de Landelijke voorziening gereed. Hierdoor zijn wij in staat het eerste halfjaar van 2022 daadwerkelijk te oefenen met de werkwijze onder de Omgevingswet.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

In 2019 is het vergunningverleningspakket SQUIT 2020 aangeschaft en geïmplementeerd. Begin 2022 volgt een omzetting naar RX Mission. In deze omzetting worden de benodigde procesaanpassingen verwerkt en geborgd.

Daarnaast wordt geoefend met de nieuwe werkafspraken. Bijvoorbeeld hoe wij als gemeente omgaan met initiatieven uit de samenleving, hoe wij onze ketenpartners hierbij betrekken en of onze informatievoorziening, bijvoorbeeld via toepasbare regels, voldoet.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zorgen voor opleiding en training.

Het inhoudelijke opleidingsprogramma voor medewerkers wordt eind 2021 afgerond. Het eerste half jaar van 2022 staat in het teken van ervaring opdoen en leren werken in de praktijk van de wet.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
Lasten							
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-105	-200	-800	0	0	0	0
Totaal Lasten	-105	-200	-800	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-105	-200	-800	0	0	0	0
Onttrekkingen							
120.710 Reserves	105	200	400	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	105	200	400	0	0	0	0
Mutaties reserves	105	200	400	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	-400	0	0	0	0

Projecten

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-527	-194	-54	-279
Gerealiseerd resultaat	-527	-194	-54	-279

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Ambitiedocument Omgevingswet

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Wat speelt er?

De basis voor de gemeente ligt in het algemeen bestuur en de bedrijfsvoering die nodig is om de doelen te realiseren. Inhoudelijke informatie over de bedrijfsvoering vermelden we in de paragraaf bedrijfsvoering. Voor het algemeen bestuur gedeelte geldt dat er in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen zijn.

Speerpunt

Goed gefaciliteerd bestuur

Wat willen we bereiken?

- We willen een stabiel, goed gefaciliteerd bestuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen Bestuur.

Onder deze activiteit vallen het College en de Raad en de ondersteuning van de Raad.
Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Bedrijfsvoeringskosten. (110.100)

Onder deze activiteit valt de ondersteuning van de organisatie op het gebied van ICT, huisvesting, personeel, financiën, administratieve ondersteuning en documentaire informatievoorziening.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit. (110.080)

Om de Onroerende zaakbelastingen te kunnen heffen moeten we werkzaamheden verrichten in het kader van de Wet waardering onroerende zaken. Deze werkzaamheden vallen onder deze activiteit. Een groot gedeelte van de activiteiten is ondergebracht bij het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wat mag het kosten?

De cijfers van het jaar 2020 en 2021 ontbreken. Dit komt doordat algemeen bestuur en bedrijfsvoering een nieuwe programma is.

Bij activiteit bedrijfsvoeringskosten: de dekking van de functiewaardering (HR21) en de verzekeringen is herverdeeld over de verschillende programma's.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Lasten							
Uitvoering OZB	0	0	0	-437	-437	-437	-437
Bedrijfsvoeringskosten	0	0	0	-6.645	-6.554	-6.511	-6.511
Algemeen bestuur	0	0	0	-2.820	-2.795	-2.795	-2.795
Loonkosten Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	-12.387	-12.309	-12.309	-12.309
Rente en afschrijving Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	-1.642	-1.727	-1.727	-1.727
Totaal Lasten	0	0	0	-23.932	-23.824	-23.781	-23.781
Baten							
Bedrijfsvoeringskosten	0	0	0	2.068	2.068	2.069	2.069
Algemeen bestuur	0	0	0	131	131	131	131
Totaal Baten	0	0	0	2.199	2.199	2.199	2.199
Resultaat	0	0	0	-21.733	-21.625	-21.582	-21.582

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Wat speelt er?

- De marktrente is laag. Overtollige liquide middelen leveren daardoor nauwelijks rendement op.

Doelstellingen

Financieel structureel gezonde gemeente

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.

Maatregelen

We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer rente, het aankopen van renderende aandelen of deelnemen in renderende projecten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Overige baten en lasten en onvoorzien. (110.090)

Onder overige baten en lasten en onvoorzien staan lasten en baten die we redelijkerwijs verwachten te gaan maken of ontvangen, maar die op voorhand niet aan een specifiek programma zijn toe te schrijven. Te denken valt aan prijscompensatie maar ook aan de post onvoorzien.

Voor onvoorzien is in deze begroting zoals in de financiële verordening is vastgesteld € 200.000 opgenomen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We beheren onze financiële middelen. (110.020)

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We heffen andere belastingen en leges. (110.040)

Deze activiteit heeft betrekking op de belastingen en leges anders dan de Onroerende Zaakbelastingen, de Afvalstoffenheffing, Rioolrechten en Begraafrechten. Onder deze activiteit valt ook de betaling van Vennootschapsbelasting.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We heffen Onroerende zaakbelastingen. (110.050)

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We ontvangen een algemene uitkering. (110.060)

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We storten in en onttrekken aan reserves. (110.070)

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Financiële verordening
- Treasurystatuut

Wat mag het kosten?

De cijfers van het jaar 2020 en 2021 ontbreken. Dit komt doordat algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien een nieuwe programma is.

Ten opzichte van de begroting 2021 is er door de raad besloten om €1.000.000 OZB terug te geven aan de inwoners.

Bij activiteit heffen OZB: de verhoging van de OZB met 6% verwerkt.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Gewijzigde begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Lasten							
150.020 Beheer financiële middelen	0	0	0	-613	115	115	115
150.040 Belastingen en leges	0	0	0	-1.147	-1.147	-1.147	-1.147
150.090 Overige baten en lasten	0	0	0	-2.727	-2.574	-2.596	-2.578
150.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	0	-1.000	0	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	-5.487	-3.605	-3.628	-3.610
Baten							
150.020 Beheer financiële middelen	0	0	0	2.143	1.776	1.557	1.539
150.040 Belastingen en leges	0	0	0	1.758	1.758	1.758	1.758
150.050 Heffen OZB	0	0	0	9.919	10.445	10.971	10.971
150.060 Algemene uitkering	0	0	0	71.730	70.661	70.188	70.355
150.090 Overige baten en lasten	0	0	0	208	208	208	208
Totaal Baten	0	0	0	85.758	84.847	84.681	84.830
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	0	0	80.271	81.242	81.053	81.220
Onttrekkingen							
150.070 Stortingen en onttrekkingen aan reserves van het Overzicht van Algemene dekkingmiddelen	0	0	0	2.798	396	264	264
Totaal Onttrekkingen	0	0	0	2.798	396	264	264
Stortingen							
150.070 Stortingen en onttrekkingen aan reserves van het Overzicht van Algemene dekkingmiddelen	0	0	0	-340	-192	-60	-60
Totaal Stortingen	0	0	0	-340	-192	-60	-60
Mutaties reserves	0	0	0	2.458	204	204	204
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	82.729	81.446	81.257	81.424

PARAGRAFEN

Bedrijfsvoering

Berkelland goed georganiseerd!

De bedrijfsvoering maakt de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers, instellingen en bestuur mogelijk. We zijn in verbinding met onze interne en externe klant en leveren mooi werk. Werk dat ertoe doet in de samenleving en waar wij trots op zijn.

We groeien toe naar een situatie waarin we in control zijn en tegelijkertijd de flexibiliteit hebben om mee te bewegen met de behoeften uit de samenleving.

Daarom is het belangrijk dat we de organisatie ondersteunen met de juiste middelen en werkprocessen en werken vanuit een stevig fundament.

Een aantal externe en interne ontwikkelingen dragen bij aan het versterken van dit fundament.

Versterken van het fundament

De bedrijfsvoering van de gemeente Berkelland professionaliseert zich. De komende periode wordt een aantal stappen gezet om de basis verder te versterken ten behoeve van de ondersteuning aan de organisatie en daarmee het bestuur.

Regie op de organisatieontwikkeling

De gemeente Berkelland groeit toe naar een netwerkorganisatie, waarin de toegevoegde waarde van ons werk plaatsvindt in de in- en externe netwerken waar wij onderdeel van zijn. We bevinden ons in de haarvaten van de samenleving en spelen in op de behoefte van de samenleving. We hebben daarbij vertrouwen in de professionaliteit en het eigenaarschap van onze medewerkers. We geven hen dan ook de ruimte om binnen de gestelde kaders hun werk te doen.

De afgelopen periode is er geïnvesteerd in een programma organisatie en ontwikkeling, waarin we vormgeven aan de netwerkorganisatie. Dit doen we aan de hand van drie pijlers, waaronder verschillende activiteiten behoren. De drie pijlers zijn:

- Leren en ontwikkelen: met onder andere de doorontwikkeling van de Berkelland Academie en de gesprekkencyclus.
- Leiderschap: met onder andere de doorontwikkeling van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap in de organisatie.
- Versterken van het fundament: met onder andere Berkelland Vitaal, teamplannen en de doorontwikkeling van de regeltaken in de basisteams.

Het komende jaar staat het versterken van de resultaatgerichtheid van de organisatie centraal in het programma organisatie en ontwikkeling.

Doorontwikkeling Planning en Control

Een P&C-cyclus die het benodigde inzicht geeft in sturingsinformatie op niveau van de gemeenteraad, het college en de organisatie. Helder geformuleerde beleidsdoelen, daaruit voortvloeiende prestaties en de benodigde budgetten. Dat is de ambitie voor de begroting 2023. Dat betekent dat naast de stappen die al gezet zijn in de eerste helft van 2022 vooral aandacht zal zijn voor:

- De keuzes van programma's
Daarbij zijn een aantal vragen van belang. Passen de huidige programma's nog bij de huidige ambities en de huidige informatiebehoefte? Zijn de programma's in evenwicht of is een andere indeling verstandiger? Bijvoorbeeld omdat we uniforme verantwoordingsregels kunnen hanteren.
- Autorisatieniveau
Op welk niveau autoriseert de raad? Welke verantwoordingsnormen horen daarbij? Dit hangt ook samen met de vragen over de programmakeuzes.
- Sturingsinformatie
Het niveau van autorisatie en daarmee ook het niveau van sturing heeft gevolgen voor de benodigde sturingsinformatie. In 2022 zullen de eerste stappen gezet worden naar aanleiding van de eerder gemaakte keuzes. Dit zal wel een langere doorontwikkeltijd vragen.

Voor alle documenten in de P&C cyclus geldt dat we deze blijven verbeteren om meer inzicht te geven. Daarbij besteden we in 2022 extra aandacht aan de risicoparagraaf en onderzoeken we hoe we uw raad (tussentijds) beter kunnen informeren over afwijkingen. Op deze wijze geven we mede invulling aan Motie M21-13 (beleid voorkomen overschotten). Naast deze actie streven we ernaar de tussentijdse rapportages van de Gemeenschappelijke Regelingen, die wij in het najaar ontvangen voor een zienwijze, te voorzien van een begrotingswijziging. Verder wordt met ingang van 2021 het saldo van de grondexploitatie bij de jaarrekening direct verrekend met de reserves grondexploitaties.

Privacy en informatieveiligheid

De digitale dreiging en de weerbaarheid van onze organisatie is enorm belangrijk en heeft hoge prioriteit. Want een cyberincident raakt digitale processen en wanneer die niet naar behoren werken, heeft dat effect op het functioneren van de gehele gemeentelijke organisatie, onze inwoners/bedrijven en maatschappij.

Een benadering vanuit alleen een technische invalshoek is te veel beperkt. Het gaat vooral om de wijze waarop organisaties en mensen digitalisering gebruiken. Naast de beveiligingsmaatregelen in de hard- en software, hebben we daarom ook veel aandacht voor het vergroten van het bewustzijn en de kennis van medewerkers over dit onderwerp. Zo moeten medewerkers periodiek een e-learning volgen waarin kennis wordt overgebracht over privacy en veiligheid zodat zij zich meer bewust zijn van de gevaren en risico's.

Interne controle en rechtmatigheid

Het is belangrijk dat onze taken op een zorgvuldige en rechtmatige manier worden uitgevoerd. Om onze dienstverlening als organisatie op peil te houden organiseren we jaarlijks interne en externe audits. Dit gebeurt vanuit de financiële invalshoek maar ook vanuit de invalshoeken van processen, juridische kwaliteit en privacybescherming en informatieveiligheid.

Rechtmatigheidsverklaring

Na uitstel met één jaar wordt 2022 het eerste jaar dat het college bij de jaarrekening een rechtmatigheidsverklaring aflegt. Dat betekent dat nu na het voorbereidingsjaar 2021 structureel wordt ingezet op de interne controle en op de rechtmatigheid die nodig is ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Door herschikking van functies zijn de taken op het gebied van administratieve organisatie en interne controle meer toekomstbestendig neergezet. We werken met een intern controleplan gebaseerd op analyse van de belangrijkste risico's. De in- en externe controle worden in samenwerking met de accountant zo goed mogelijk op elkaar afgestemd.

Integrale kwaliteitszorg

In 2022 zal vanuit de bovengenoemde expertises steeds meer samenwerking worden gezocht om invulling te geven aan integrale kwaliteitszorg. Daarmee willen we een multidisciplinaire bijdrage leveren aan het optimaliseren van de inrichting van de organisatie en de processen zodat onze doelstellingen worden gerealiseerd en gevolgen van risico's in beeld zijn en worden beperkt.

Fiscale risico's

Het beperken van de fiscale risico's blijft ook een punt van aandacht. De afgelopen jaren zijn stappen gezet om de risico's te verkleinen. Voor 2022 gaan we ons richten op het verder optimaliseren van de beheersing van fiscale processen en risico's. Dat doen we om fiscaal 'in control' te zijn en omdat we voor eind 2022 aan (landelijk) aangescherpte voorwaarden moeten voldoen als wij in aanmerking willen komen voor continuering van het horizontaal toezicht door de belastingdienst.

Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert snel. Het afgelopen half jaar heeft ons geleerd dat sommige ontwikkelingen zo snel gaan, dat we ze niet kunnen voorzien en dat we daar flexibel naar kunnen handelen. Trends en ontwikkelingen vragen van ons dat we een open blik hebben en waar nodig

flexibel zijn in onze werkwijze. Daarom volgt de bedrijfsvoeringsorganisatie de trends en ontwikkelingen in het werkveld.

Veel van deze veranderingen hebben gevolgen voor de ICT organisatie en middelen van de informatievoorziening. Vooral de eerstkomende jaren zal de transitie dubbele kosten met zich meebrengen.

Hybride werken

Een van de grootste ontwikkelingen van de afgelopen tijd is het hybride werken. Door de coronacrisis werd thuiswerken de norm. Als organisatie hebben we dit goed weten op te vangen en werken medewerkers met de middelen om dit goed en gezond vorm te kunnen geven.

Tegelijkertijd zien we dat we anders zijn gaan kijken naar werk en het gebruik van het kantoor. Het hybride werken zal in de nabije toekomst centraal staan in onze manier van werken. Dit houdt in dat we vanuit verschillende locaties met elkaar kunnen vergaderen, samenwerken, overleggen en geconcentreerd kunnen werken. De functie van ons kantoor verandert en zal steeds meer worden ingezet als ontmoetingsplek: een plek om samen te werken, te co-creëren en creatief te werken. Daarbij moet het medewerkers uitdagen om de verbinding te zoeken met buiten en binnen.

De komende periode wordt er gekeken hoe we het gebouw zo kunnen vormgeven dat medewerkers worden uitgedaagd om bovenstaande te doen. Ook is er aandacht voor hoe we het werken in deze nieuwe omstandigheden met elkaar vormgeven.

De ICT werkplek

Door het hybride werken is de ICT-werkplek volop in beweging. Er is ook in Berkelland steeds meer behoefte aan flexibiliteit, mobiliteit en de integratie in het gebruik van ICT werkplek apparatuur.

Waar we eerst voornamelijk gefocust waren op een centrale IT infrastructuur, groeien we nu toe naar een flexibele infrastructuur waarin het plaats- en tijdonafhankelijk samenwerken en online vergaderen ondersteund worden. En waarbij aandacht is voor privacy en informatieveiligheid.

De cloud rukt op

Alle applicatieleveranciers van de lokale overheid zijn bezig hun, vaak lokaal geïnstalleerde applicaties, om te zetten naar Software-as-a-Service. Daarmee worden de belangrijkste registraties en databases van gemeenten steeds meer verplaatst naar de datacenters van de leveranciers. Dat heeft impact op zowel de ICT-omgeving, vanwege de krimp van de lokale infrastructuur, als op de ICT-beheerorganisatie door de verschuiving van technisch beheer naar regievoering. Consequentie is ook dat ons datacenter de komende jaren daardoor steeds leger raakt. Bij (technische) vervangingen van apparatuur kunnen we die faciliteiten gaandeweg beter elders huren. Er worden namelijk hoge eisen gesteld aan de fysieke beveiliging (zoals dubbele uitvoering, uitwijk koeling, brandveiligheid en noodstroom) waardoor de kosten van aanschaf, beheer en onderhouden relatief duur zijn.

Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI)

Doordat de cloud oprukt en datacenter (op termijn) buiten het gebouw worden geplaatst, hebben gemeenten hiervoor een betrouwbare, veilige en robuuste IT-infrastructuur nodig. Daar zijn we zelf verantwoordelijk voor en daarbij gelden er niet alleen steeds hogere eisen voor informatiebeveiliging en privacy, maar ook voor snelheid, aanpasbaarheid, volume en serviceniveaus. Deze verantwoordelijkheid leidt tot grote inspanningen voor gemeenten. In de Achterhoek zijn verbindingen relatief schaars.

Door meer collectief in VNG verband te doen op die delen van de informatievoorziening, ontstaat meer ruimte voor gemeenten om zich te richten op hun primaire taakstellingen. Samen met VNG realiseren gemeenten een Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI). Het schept de voorwaarden om op een goede, veilige en flexibele wijze de overstap te maken naar de cloud. De GGI wordt tegelijkertijd ontwikkeld met het organiseren van meer gezamenlijke processen en dienstverlening bij gemeenten. Daarnaast staan we samen door de schaalgrootte van het collectief (gemeenten samen) sterker in de onderhandelingen met leveranciers. We bepalen zelf wat we doen en zijn samen veel beter in staat om er ook actief regie op te voeren. En de efficiency van gezamenlijkheid leidt dikwijls tot lagere meerkosten.

Data-analyse

In vervolg op de eindrapportage van Berenschot (2019) is datalab GO in 2021 gestart. Het doel van Datalab GO is de acht samenwerkende gemeenten te ondersteunen bij datagedreven werken; meer in het bijzonder beleidsontwikkeling met behulp van data. Door hierin als gemeenten samen te werken kunnen kennis en krachten worden gebundeld. Naar verwachting leidt dit tot effectiever beleid en zal er ook sprake zijn van een inverteer-effect. Naast de samenwerking met andere gemeenten wordt de organisatie zelf ook steeds meer databedreven. De vraag naar feiten en informatie gebaseerd op data stijgt. We groeien van een situatie waarin data informatie is naar een situatie waarin data ons kennis en wijsheid oplevert en helpt bij beleidsontwikkeling. Daarvoor zijn kennis en vaardigheden nodig. Veel data, dashboards, viewers zijn al beschikbaar. Maar welke data is er en waar kan ik die vinden? Met een dataportaal willen we gestructureerd data beschikbaar stellen. Eerst binnen de gemeentelijke organisatie en op den duur ook daarbuiten.

Taakstelling bedrijfsvoering

In de perspectiefnota van 2021 is de taakstelling op de ambtelijke organisatie geformuleerd van per saldo € 925.000. Deze bestaat uit twee onderdelen. Een deel omvat een bedrag van € 525.000 en is direct in de begroting van 2021 gerealiseerd. Dit is gerealiseerd door onder andere realistischer te begroten en een aantal posten binnen de bedrijfsvoering te verlagen. Daarnaast dient een ombuiging van respectievelijk € 796.000 in 2023 en € 866.000 in de volgende jaren gerealiseerd te worden ten behoeve van de structurele financiering van urgente en noodzakelijke ontwikkelingen. De structurele middelen hiervoor moeten nog binnen de bestaande bedrijfsvoeringsbudgetten gevonden worden.

Ombuigingen/Bezuinigingen

Inleiding

Met het vaststellen van de begroting 2021 is een omvangrijk pakket van bezuinigingen in gang gezet. In deze paragraaf vindt u een tabel met de bezuinigingen en leest u hoe het met de voortgang is gesteld.

Bij de begroting 2021 is voor de jaren 2021 en 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 300.000 (per jaar) om investeringen te kunnen doen die leiden tot het (versneld) realiseren van de bezuinigingen. In 2021 is tot nu toe € 50.000 van dit bedrag gebruikt. De verwachting is dat dit budget in 2021 en 2022 toereikend zal zijn.

Overzicht bezuinigingen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024	2025
Plezierig Wonen					
Beleidsmatige onderzoeken	35.000 G	35.000 G	35.000 G	35.000 G	35.000 G
Demografische onderzoeken	15.000 G	15.000 G	15.000 G	15.000 G	15.000 G
Fijn Leven					
Geen opwaardeer projecten in de openbare ruimte	76.800 G	76.800 G	76.800 G	76.800 G	76.800 G
Ecologisch bermbeheer	75.000 G	75.000 G	75.000 G	75.000 G	75.000 G
Verminderen budget onderhoud bruggen/kunstwerken	35.000 G	35.000 G	35.000 G	35.000 G	35.000 G
Verminderen budget kinderopvang	11.550 G	11.550 G	11.550 G	11.550 G	11.550 G
Omvormen groen met beperkt onderhoud	0 G	30.000 G	30.000 G	30.000 G	30.000 G
Verlaging budget verkeersplannen/maatregelen	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G
Verlaging onderhoudsbudget waterkering/oeverbeschoeiing	30.000 G	30.000 G	30.000 G	30.000 G	30.000 G
Verlaging budget borden/schrikhekken	4.000 G	4.000 G	4.000 G	4.000 G	4.000 G
Minder uitgaven aan nieuwe speelvoorzieningen	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G
Besparen op begraafplaatsen	14.000 G	14.000 G	14.000 G	14.000 G	14.000 G
Minder gladheidsbestrijding	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G	20.000 G
Minder onkruidbestrijding	0 G	15.000 G	15.000 G	15.000 G	15.000 G
Besparen op onderhoud bomen	0 G	0 G	25.000 G	25.000 G	25.000 G
Besparing exploitatie (onderhoud) door versnelde verkoop gebouwen	0 G	65.000 G	65.000 G	65.000 G	65.000 G
Afschaffen budget kerstbomen	10.000 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden	130.000 G	130.000 G	130.000 G	130.000 R	130.000 R
Minder ongediertebestrijding	0 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G
Vitaal Platteland					
Besparing natuur en landschapsbeheer	0 G	0 G	0 G	30.000 G	30.000 G
Verlagen budget Plattelandsvernieuwing	10.000 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G	10.000 G
Zorg voor wie dat nodig heeft					
Projecten en acties	835.000 G	1.054.000 G	1.054.000 G	1.054.000 G	1.054.000 G
Actieve casusregie	750.000 G	1.500.000 G	1.500.000 G	1.500.000 G	1.500.000 G

Werken en ondernemen in een sterke regio

Verlagen budget stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven	50.000	G	50.000	G	50.000	G	50.000	G	50.000	G
Stoppen met regiocoördinator toerisme	0	G	0	G	53.000	G	53.000	G	53.000	G
Verlagen budget stimulering maakindustrie	15.000	G	15.000	G	15.000	G	15.000	G	15.000	G
Verlagen budget recreatie en toerisme	19.800	G	19.800	G	19.800	G	19.800	G	19.800	G
Stoppen met city-branding	0	G	0	G	35.000	G	35.000	G	35.000	G
Verminderen subsidieverlening kleinschalige evenementen	0	G	0	G	0	G	11.550	G	11.550	G
Stoppen bijdragen aan projecten in kader van samenwerking met Duitsland	12.000	G	12.000	G	12.000	G	12.000	G	12.000	G
Verlagen budget STAT	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G
Afstoten openbaar toilet Eibergen	0	G	6.000	G	6.000	G	6.000	G	6.000	G
Besparing door vroeg signalering van schulden	0	G	50.000	G	100.000	G	100.000	G	100.000	G

Aan de slag met Duurzaamheid en energie

Zon op dak gemeentehuis en gemeentewerf	0	G	25.000	G	75.000	G	75.000	G	75.000	G
Besparing op energie gemeentelijk vastgoed	10.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G
Vergroening met Scandinavische groencertificaten	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G

Sport is meer!

Afstoten sportaccommodaties	0	G	0	G	0	G	60.000	G	60.000	G
Verminderen subsidie Sport federatie Berkelland	0	G	10.000	G	10.000	G	10.000	G	10.000	G
Verminderen subsidie zwembaden	0	G	0	G	0	G	121.440	O	121.440	G
Verminderen subsidie sportverenigingen	0	G	0	G	26.400	O	26.400	G	26.400	G
Versneld slopen en investeren (nieuwe) binnensportaccommodaties	0	G	0	G	0	G	50.000	G	50.000	G
Besparen op schoonmaak en onderhoud sporthallen en gymnastieksalen	0	G	0	G	0	G	59.000	G	59.000	G

Cultuur is van iedereen

Verminderen budget uitvoerings- programma cultuur en erfgoedvisie	0	G	0	G	255.120	O	255.120	G	255.120	G
Verminderen subsidies eigenaren gemeentelijke monumenten	28.017	G	28.017	G	28.017	G	28.017	G	28.017	G
Verminderen monumentensubsidie ten behoeve van duurzaamheidsmaatregelen	20.000	G	20.000	G	20.000	G	20.000	G	20.000	G
Niet meer meedoen Cultuur- en erfgoedpact Achterhoek	15.000	G	15.000	G	15.000	G	15.000	G	15.000	G
Verminderen budget door efficiënter onderhoud kunstobjecten	8.000	G	8.000	G	8.000	G	8.000	G	8.000	G

Samen Veilig

Projectleiding ondermijning	0	G	0	G	15.000	G	15.000	G	15.000	G
-----------------------------	---	---	---	---	--------	---	--------	---	--------	---

Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Taakstelling ambtelijke organisatie	525.000	G	525.000	G	525.000	G	525.000	G	525.000	G
Stoppen met kleine subsidies kleine burgerinitiatieven	0	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G	25.000	G
Lagere afname diensten ODA en VNOG	0	G	25.000	O	25.000	G	25.000	G	25.000	G

Algemene dekkingsmiddelen

OZB-verhoging	526.000	G	1.052.000	G	1.578.000	G	2.104.000	G	2.104.000	G
Leges verhogen	32.500	G	55.000	G	77.500	G	100.000	G	100.000	G
Treasury, herzien lening	425.000	G	425.000	G	425.000	G	425.000	G	425.000	G

Totaal	3.827.667		5.621.167		6.679.187		7.559.677		7.559.677	
---------------	------------------	--	------------------	--	------------------	--	------------------	--	------------------	--

Grondbeleid

Wat speelt er?

- In 2019 zijn de regionale en lokale kwalitatieve toetsingscriteria voor de nieuwbouw van woningen vastgesteld. De criteria bieden meer ruimte voor woningbouwplannen die bijdragen aan het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod in de bestaande woningvoorraad. Ook het financiële perspectief voor de ontwikkeling van enkele gemeentelijke grondexploitaties verbetert hierdoor.
- In de genoemde criteria ligt de prioriteit bij herstructurering en transformatie van bestaand (leegkomend) vastgoed. Transformatielocaties vergen soms additionele investeringen die de economische uitvoerbaarheid onder druk zetten. In die gevallen moet mogelijk een beroep gedaan worden op een gemeentelijke bijdrage vanuit de gevormde bestemmingsreserve herstructurering of een provinciale bijdrage vanuit bijvoorbeeld Steengoed Benutten. De herontwikkeling van transformatielocaties kent vaak een langere doorlooptijd. Om beter op de behoefte te kunnen inspelen is in 2021 gestart met een onderzoek naar de ontwikkelkansen van uitbreidingslocaties en de daarbij passende ontwikkelstrategie. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden kan het wenselijk zijn om de gewenste gebiedsontwikkeling als gemeente te realiseren en daarvoor de benodigde grondposities te verwerven.
- Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van het bestaande regionale en lokale aanbod van bedrijventerreinen en de verwachte toekomstige vraag heeft geleid tot een gezamenlijke visie op de verantwoorde ontwikkeling van nieuwe plannen. Dit is vertaald in het Regionaal Programma Werklocaties en is in 2019 door de gemeenten vastgesteld. Het vormt ook voor de provincie Gelderland het kader voor het toetsen van ruimtelijke plannen die in een uitbreiding van de bestaande plancapaciteit voorzien.
- De administratieve voorschriften voor begroting en verantwoording van gemeentelijke grondexploitaties zijn in 2019 geactualiseerd. Deze regels schrijven onder meer voor op welke wijze gedurende de looptijd van een grondexploitatie winst moet worden verantwoord. Daarnaast geldt vanaf 2016 voor economische activiteiten van de gemeente de vennootschapsbelasting. Over winsten van het grondbedrijf moeten we sindsdien belasting betalen.
- In het voorjaar van 2020 is voor het eerst een Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] vastgesteld. Dit MPG is een extra instrument binnen de planning en controlcyclus en beoogt een beter inzicht te geven in de financiële uitgangspunten en de ontwikkeling van de gemeentelijke exploitaties van bouwgrond. Het MPG wordt jaarlijks in het 2e kwartaal aan de gemeenteraad aangeboden.

Wat zijn de kosten?

Verwachte resultaten grondexploitaties

In de begroting voor het jaar 2022 is het onderdeel grondexploitatie kostenneutraal opgenomen. Een verklaring daarvoor is dat de uitgaven en inkomsten tijdens de looptijd worden gemuteerd op de boekwaarde van de voorraden Bouwgrond in exploitatie. Winsten worden verantwoord naar rato van de voortgang volgens de 'percentage of completion' methodiek die door de commissie BBV is voorgeschreven. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. In de begroting is het uitgangspunt dat winsten en verliezen worden toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie. Deze reserve dient tevens als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's.

Totaal verwachten we op basis van het MPG 2021 voor alle lopende grondexploitaties in 2022 circa € 315.000 uitgaven en € 1.020.000 opbrengsten. Volgens de huidige plannen wordt in 2022 een viertal complexen volledig afgerond. Dat betreffen de woningbouwplannen Olland Noord in Rietmolen en Hofrichter, Zwiibroekseweg en Op de Bleek in Eibergen. Volgens de "percentage of completion" methode bedraagt de verwachte tussentijdse winst op de bouwgronden in exploitatie in 2022 circa € 225.000.

De daadwerkelijke exploitatieresultaten zijn sterk afhankelijk van de keuzes die in het kader van de demografische ontwikkelingen worden gemaakt. Ook landelijke maatregelen om de

woningmarkt te stimuleren zullen bepalend zijn voor het tempo waarmee (nieuwe) plannen kunnen worden gerealiseerd. Voor de vestiging van nieuwe bedrijven zijn de economische conjunctuur, de fysieke en digitale bereikbaarheid en voldoende arbeidspotentieel belangrijke voorwaarden.

Risico's grondexploitaties

De algemene reserve grondexploitaties moet eventuele toekomstige tegenvallers op kunnen vangen. Het is daarom belangrijk om een goede inschatting te maken van eventuele risico's. De hoogte van de reserve grondexploitaties stemmen we daar op af.

De gemeente werkt met een methode van risicomanagement om de kans op toekomstige tegenvallers en meevallers zo goed mogelijk te berekenen en in geld uit te drukken. In de analyse hanteren we scenario's waarbij gerekend wordt met verschillende marktrisico's en project-specifieke risico's. De marktrisico's omvatten kostenstijgingen (inflatie), daling van gronduitgifteprijsen en vertraging van het uitgiftetempo.

Reserve grondexploitatie in relatie tot becijferde risico's

De algemene reserve bouwgrondexploitatie bedraagt op 1 januari 2021 € 5.113.000. Het berekende risico ligt, afhankelijk van het scenario, in de bandbreedte van € 1.200.000 tot € 1.600.000. Het beschikbare weerstandsvermogen kwalificeert als uitstekend.

Voorziening afwaardering bouwgrondexploitaties

Bij de jaarrekening 2010 is een voorziening van € 5.000.000 gevormd om een gedeelte van onze bouwgrondexploitaties af te waarderen. Met kosten voor herinrichting van de openbare ruimte of schadeloosstelling van particuliere ontwikkelaars is daarbij nog geen rekening gehouden. De afgelopen jaren is een beperkt aantal complexen afgewaardeerd. De voorziening is medio 2021 nog ruim € 660.000 groot en is met name bedoeld om onverhoopt nadelige fiscale effecten rond het dossier Leusinkbrink Ruurlo op te vangen.

Lokale heffingen

Lokale heffingen

'Lokale heffingen en lastendruk in beeld'

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen.

Na de Algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente.

Gemeenten zijn beperkt in de belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele diensten aan haar inwoners. De tarieven van deze rechten dienen zo te worden gesteld dat de opbrengsten de kosten niet te boven gaan. De opbrengsten hebben een directe relatie met de kosten voor de dienstverlening (gebonden heffingen) en zijn daarmee maximaal 100% kostendekkend.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kaders, de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor onze inwoners. Verder wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van een heffing en wordt het kwijtscheldingsbeleid kort toegelicht.

Beleid

Voor 2022 hanteren we de volgende uitgangspunten voor het berekenen van de tarieven:

- De lokale heffingen stijgen niet meer dan de inflatiecorrectie. Voor 2022 houden we rekening met een stijging van 1,6%.
- Bij afvalstoffen- en rioolheffing streven wij naar 100% kostendekkendheid. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead en btw. Het streven naar 100% kostendekkendheid kan betekenen dat de tarieven met meer dan de inflatiecorrectie stijgen.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de lokale heffingen voor de begroting 2022 afgezet tegen de begrote bedragen in 2021 en de realisatie 2020.

Opbrengsten lokale belastingen, heffingen en retributies (x € 1.000)	realisatie 2020	begroot 2021	begroot 2022	Vershil 2022 - 2021
Onroerende zaakbelastingen	7.743	9.338	8.918	-420
Afvalstoffenheffingen	2.158	3.088	3.088	0
Rioolheffing	6.836	7.141	6.392	-749
Begraafrechten	264	270	270	0
Leges omgevingsvergunning	1.079	1.095	1.193	98
Reclamebelasting	195	170	170	0
Toeristenbelastingen	345	355	355	0
Secretarieleges	420	669	543	-126
Marktgelden	57	59	59	0
Overige heffingen	5	6	5	-1
Totaal	19.102	22.191	20.993	-1.198

Ontwikkeling lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per gemeenten. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor het vergelijk maken we gebruik van de gegevens van de provincie Gelderland. Hierbij wordt de belastingdruk per inwoner vergeleken met de gemiddelde woonlasten van de gemeenten in de provincie. Onder woonlasten wordt verstaan de OZB, riool- en afvalstoffenheffing.

	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde provincie Gelderland	419	441	464	
Gemiddelde gemeente Berkelland	384	375	447	419

De woonlasten in 2022 dalen t.o.v. 2021 door de korting op de OZB en rioolheffing. Van het resultaat 2020 is conform resultaatbestemming € 1 miljoen bestemd voor een eenmalige korting op de begrote opbrengst OZB in 2022. De tarieven voor afval en riolering blijven gelijk in 2022. Op de rioolheffing wordt wel een eenmalige korting verleend van 35 euro omdat projecten later worden uitgevoerd dan waarmee in het watertakenplan is gerekend. De kortingen hebben een gunstig effect op de gemiddelde woonlasten.

Belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten vrij te besteden zijn. Het gaat om de onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting en reclamebelasting. De opbrengsten uit reclamebelasting worden overgedragen aan het ondernemersfonds.

Onroerende zaakbelastingen.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de belastingen op de waarde van een woning of bedrijf. De hoogte van de OZB is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak. Voor de gemeente zijn het de belangrijkste vrij besteedbare gemeentelijke belastingen. Sinds 2009 zijn de tarieven van de OZB vastgesteld op een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Dit betekent dat de tarieven mee moeten bewegen met de waarde ontwikkeling van de onroerende zaak. Stijgt de waarde dan moeten de tarieven neerwaarts worden bijgesteld om de opbrengst niet meer te laten stijgen dan de inflatiecorrectie. Dit voorkomt dat bij waardestijgingen de eigenaren onevenredig worden belast. Bij waardedaling geldt het omgekeerde. De komende jaren stijgen de onroerende zaakbelastingen fors. De komende 3 jaren worden de lasten jaarlijks met 6% verhoogd volgens de besluitvorming in de perspectiefnota 2021. Rekening houdend met de stijging van de woningwaarde leidt dit tot de volgende voorlopige tarieven voor 2022:

Categorie	Tarief 2021	Tarief 2022
Eigenaar woning	0,1167%	0,1144%
Gebruiker niet woning	0,1712%	0,1711%
Eigenaar niet woning	0,2123%	0,2122%

De tarieven worden in december definitief vastgesteld op basis van gegevens van het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. Voor 2022 zijn de te verwachten opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen begroot op € 8.918.000 (bedrag is inclusief 6% verhoging en areaaluitbreiding, minus korting € 1 miljoen).

Toeristenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding. Het tarief blijft ongewijzigd ten opzichte van 2020 en bedraagt € 1,25 per persoon per nacht. We verwachten een opbrengst in 2022 van € 355.000.

Reclamebelasting

Onder de naam 'reclamebelasting' wordt een directe belasting geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. We heffen reclamebelasting als dienstverlening voor de ondernemers van Berkelland. De opbrengsten van de reclamebelasting worden na aftrek van onze kosten overgedragen aan het

ondernemersfonds. Vanuit dit fonds kunnen ondernemers activiteiten financieren. We verwachten in 2022 een bedrag van € 160.000 aan het ondernemersfonds te kunnen overdragen.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifiek voorzieningen. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen op begrotingsbasis maximaal kostendekkend zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om de kosten van afvalinzameling en afvalverwijdering te dekken. Wij streven naar 100% kostendekking bij de afvalstoffenheffing.

De totale te dekken kosten van de afvalstoffenheffing zijn als volgt opgebouwd:

	2021 primitief	2021 gewijzigd	2022
Taakveld afval lasten	2.976.872	2.705.061	3.039.710
Taakveld afval opbrengsten	459.200	459.200	420.700
Nettolasten taakveld afval	2.517.672	2.245.861	2.619.010
Toe te rekenen lasten	70.000	70.000	70.000
Taakveld overhead	177.435	177.435	120.217
Btw (compensabel)	540.642	422.195	489.028
Mutatie egalisatiereserve	-57.779	172.479	-210.285
Totaal lasten	3.247.970	3.087.970	3.087.970
Opbrengsten heffing	3.247.790	3.087.970	3.087.970
Dekkingspercentage	100%	100%	100%

Voor 2022 zijn de begrote opbrengsten lager dan de begrote lasten. Het kostendekkingspercentage is 93%. Het verschil wordt onttrokken aan de egalisatiereserve afval. Daarmee is dekking weer 100%. De tarieven 2022 blijven onveranderd ten opzichte van 2021. De komende jaren wordt bij de bepaling van de tarieven rekening gehouden met een afbouw van de reserve afval tot onder het plafond. Het plafond is vastgesteld op € 1 miljoen. Bij de huidige tarieven en gelijkblijvend kostenniveau zal dat naar verwachting in 2025 het geval zijn.

Maatstaven	2020	2021	2022
basispakket 140 grijs	136,90	135,00	135,00

basispakket 240 grijs	187,60	185,00	185,00
verzamelcontainers	136,90	135,00	135,00

Rioolheffingen

De gemeente heeft de zorg voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en de structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De kosten hiervan worden betaald uit de rioolheffing. Er is een bewuste keuze gemaakt om de heffing te splitsen in een gebruikersdeel en een eigenarendeel. De gebruiker betaalt, omdat hij/zij afvalwater op het riool loost. De eigenaar omdat de aansluiting op de riolering de gebruikswaarde van zijn pand verhoogt.

Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2019-2023 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, met 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen.

Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de voorziening riolering. Deze voorziening dient om tegenvallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

De komende jaren is het tarief niet kostendekkend en gebruiken we ook de rioolvoorziening om de noodzakelijke investeringen en onderhoud aan het riool te kunnen financieren. We hebben berekend dat we op deze manier in 2030 op een kostendekkend tarief zitten.

We hebben toegezegd dat als er omstandigheden zijn die maken dat de rioolheffing (eenmalig) minder of niet hoeft te stijgen, we de tariefstijging zullen heroverwegen. Deze omstandigheden doen zich nu voor. In 2019 en 2020 was er namelijk een positief saldo op riolering. Dit komt o.a. doordat investeringen later worden gerealiseerd dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Het positieve saldo is toegevoegd aan de voorziening riolering. De voorziening is daardoor op dit moment ruim hoger dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Dat maakt dat we het, hoewel we nog niet op het berekende kostendekkende tarief voor de planperiode zitten, het toch redelijk vinden om voor 2022 eenmalig af te zien van een verhoging van het riooltarief. Omdat de investeringen wat later worden uitgevoerd dan gepland, drukken ook de bijbehorende kapitaalslasten later op de begroting. Op basis van de meest recente cijfers (Berap 2021) blijkt dat we in 2021 naar verwachting niet alle geplande projecten (investeringen) kunnen uitvoeren. Als we dit doorrekenen naar 2022 kunnen we daardoor ook in 2022 een toevoeging aan de voorziening verwachten. Daarom stellen we voor om, naast de eenmalige tariefstabilisatie, ook per aansluiting een bedrag van 35 euro terug te geven. Dit betekent dus in feite per aansluiting een korting van 35 euro op het tarief dat per aansluiting in 2021 betaald moest worden. Uiteraard blijft buiten kijf staan dat gelden vanuit de rioolheffing alleen voor rioleringsinvesteringen gebruikt worden en strikt doelmatig ingezet worden. We zullen vóór 2023 het Watertakenplan herijken. Ook zullen we dan op basis van deze actualisatie een (her)berekening maken van benodigde rioolheffing op de (middel)lange termijn om de doelstellingen in het Watertakenplan te kunnen realiseren.

De totale te dekken kosten van de rioolheffing zijn als volgt opgebouwd:

	2021 primitief	2021 gewijzigd	2022
Taakveld riolering lasten	5.390.410	5.189.319	4.706.444
Taakveld riolering opbrengsten	36.000	36.000	30.000
Nettolasten taakveld riolering	5.354.410	5.153.319	4.676.444

Toe te rekenen lasten	312.909	53.000	88.000
Taakveld overhead	612.370	612.370	485.058
Btw (compensabel)	1.175.000	1.175.000	1.175.000
Mutatie egalisatievoorziening	-313.249	147.751	-32.062
Totaal lasten	7.141.440	7.141.440	6.392.440
Opbrengsten heffing	7.141.440	7.141.440	6.392.440
Dekkingspercentage	100%	100%	100%

De uitvoering van projecten loopt achter ten opzichte van de planning in het watertakenplan. Hierdoor zijn de kapitaalslasten behoorlijk lager. Verschillen tussen de lasten en de rioolheffingen worden normaal verrekend met de egalisatievoorziening riolering. Deze voorziening echter al ruim hoger is dan de raming in het watertakenplan. Omdat we de voorziening niet verder willen laten stijgen gaan we in 2022 eenmalig een korting verlenen op de heffing. Met deze korting zijn de baten en lasten weer in evenwicht.

De tarieven 2022 blijven gelijk aan de tarieven voor 2021:

Maatstaven	2020	2021	2022
Eigenarendeel	198,50	206,04	206,04
0 m³ - 1000 m³ bedrag per m³	1,20	1,25	1,25
1001 m³ - 2500 m³ bedrag per m³	1,15	1,19	1,19
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	1,04	1,08	1,08
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	0,61	0,63	0,63
Maximum	60.000	60.000	60.000

Retributies/rechten

Een retributie kan alleen worden geheven voor het gebruik van bezittingen, werken of inrichtingen van de gemeente, bv. begraafrechten en marktgelden, en het verlenen van diensten.

De verwachte opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten die met het gebruik of de dienstverlening verbonden zijn.

Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel voor wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

De tarieven voor 2022 worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,6%.

	2021	2022
Taakveld begraafplaatsen lasten	234.493	295.962
Taakveld begraafplaatsen opbrengsten	4.843	4.843
Nettolasten taakveld begraafplaatsen	229.650	291.119
Toe te rekenen lasten	20	20
Taakveld overhead	76.324	89.380
Btw (compensabel)	29.170	27.050
Totaal lasten	335.164	407.569
Opbrengsten begraafrechten	270.000	270.000
Dekkingspercentage	81%	66%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening gemeente Berkelland en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

	2021	2022
--	------	------

Markten lasten	57.170	58.802
Markten opbrengsten	4.250	450
Nettolasten markten	52.920	58.352
Toe te rekenen lasten	1.285	1.285
Taakveld overhead	29.197	24.300
Btw (compensabel)	3.070	3.867
Totaal lasten	86.472	87.804
Opbrengsten marktgelden	58.800	58.800
Dekkingspercentage	68%	67%

Leges

De gemeente heft leges voor het verlenen van diensten die in het individuele belang van de aanvrager van de dienst zijn.

Voor bepaalde diensten zijn door het Rijk maximumtarieven vastgesteld, bijvoorbeeld rijbewijzen en reisdocumenten.

Hoofdstuk	Onderwerp	Taakveld	Toe te rekenen lasten	Overhead	Totaal lasten	Baten	Dekking in %
Titel 1	Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	Burgerzaken	47.878	14.273	62.151	40.000	64%
2	Reisdocumenten	Burgerzaken	345.330	148.609	493.940	219.000	44%
3	Rijbewijzen	Burgerzaken	216.876	96.441	313.317	212.000	68%
4	Verstrekingen uit basisregistratie personen	Burgerzaken	22.096	12.634	34.730	30.000	86%
5 t/m 19	Diversen	Diversen	26.739	14.421	41.160	42.000	102%
	Subtotaal		658.919	286.379	945.297	543.000	57%
Titel 2	Omgevingsvergunning	Wonen en bouwen	2.071.963	1.338.963	3.410.926	1.400.440	41%
Titel 3	Dienstverlening	Openbare orde en veiligheid	4.842	3.288	8.130	5.000	61%

Totaal	2.735.72 4	1.628.630	4.364.35 4	1.948.44 0	45%
--------	---------------	-----------	---------------	---------------	-----

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:

- a. OZB;
- b. Reinigingsheffingen;
- c. Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijtschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100% kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

'Berkelland kan een stootje hebben'.

Wat speelt er?

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Deze ontwikkelingen kunnen de gemeente geld kosten. Het is daarom verstandig om geld te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel geld we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. In Berkelland is een raadsbesluit genomen waarin staat dat we proberen € 5.000.000 te reserveren om risico's af te dekken. Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Wettelijk kader

De gemeente moet zich houden aan wetten en regelgeving. Deze zijn:

- Besluit Begroting en Verantwoording. Het BBV schrijft voor dat er een paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in de begroting en jaarrekening. In deze paragraaf moet in ieder geval staan:
 - Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en de risico's.
 - Een inventarisatie van de risico's.
 - Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
 - Een aantal verplichte kengetallen en beoordeling van hun onderlinge verhouding.

De raad van de gemeente Berkelland heeft geen nadere kaders vastgesteld. Wij volgen dus de wettelijke vereisten.

Inventarisatie risico's

Als we ons verdiepen in risico's kunnen we eindeloze lijsten maken van alle mogelijke risico's. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. We moeten ons beperken. Welke risico's nemen we niet mee:

- Alle risico's met een uiterst kleine kans.
- Alle risico's met een kleine kans en tegelijk ook kleine financiële gevolgen.
- Alle risico's die we als gemeentelijke organisatie onderkennen en waarvoor we afdoende interne beheersmaatregelen hebben genomen.
- Alle risico's die via verzekeringen voldoende afgedekt zijn.

Vooraf nog de volgende toelichting:

- We pretenderen niet volledig te zijn. Er zijn vast risico's die we nog niet onderkennen.
- Geschatte omvang: hoe groot is het financieel gevolg als dit risico zich op enig moment voordoet.
- Geschatte kans: hoe groot is de kans dat dit risico zich in dit begrotingsjaar voordoet. Als we inschatten dat een risico zich hooguit eens in de tien jaar voordoet, rekenen we met een kans van $1/10 = 10\%$.
- De genoemde omvang en kans zijn inschattingen van de organisatie. Meerdere mensen binnen de organisatie hebben meegedaan aan deze schattingen.
- We hebben geen feitenmateriaal waarmee we deze keuzes kunnen onderbouwen. We vinden dat deze schatting voldoende is voor het doel van deze paragraaf: het bepalen van het weerstandsvermogen.

Risico	Geschatte omvang in €	Geschatte kans in %	Financieel effect van het risico in €
Samenwerkingspartijen (GR'en/DVO's)	20.000.000	10	2.000.000
Sociaal domein Jeugdweg	10.000.000	10	1.000.000
Sociaal domein WMO	10.000.000	10	1.000.000
Klimaatveranderingen	6.000.000	10	600.000
Privacy/Datalek	820.000	10	82.000
Uitval ICT	300.000	20	60.000
Garantstelling Laarberg	12.500.000	1.5	1.875.000
Overige Garanties	7.350.000	1.5	1.102.500
Stimuleringsfonds Volshuisvesting (SVN)	745.000	40	298.000
Uitstaande gelden	25.000.000	1	250.000
Organisatorische risico's	250.000	10	25.000
Beheer voormalige vuilstortplaats Langenberg	1.000.000	2	20.000
Planschadeclaims	100.000	10	10.000
Totaal	94.065.000		8.322.500

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Onze weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De gehele algemene reserve van € 21.156.000 is beschikbaar als weerstandscapaciteit en er zijn geen claims op de algemene reserve.

Daarnaast is in de begroting € 200.000 opgenomen voor onvoorzien. Dit komt overeen met het bedrag dat is opgenomen in de financiële verordening.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Als we de algemene reserve van € 21.156.000 relateren aan de risico's die we voor 2022 hebben geïntroduceerd van €8.322.500 dan komt het weerstandsvermogen uit op 2,5. Dit is uitstekend. De algemene reserve is ook buffer voor nadelen in algemene zin die op ons afkomen zoals de langetermijngevolgen van de coronacrisis, de herijking van het gemeentefonds, en eventuele Rijksbezuinigingen.

Risicobeheersing

Risicomanagement bestaat niet alleen uit het inventariseren van risico's. Het gaat juist ook om het in kaart brengen van maatregelen die leiden tot het voorkomen en/of beter beheersen van risico's. In 2021 willen we het risicomanagement in onze organisatie doorontwikkelen door te werken aan bewustwording, methodieken en monitoring.

Kengetallen financiële positie

Vanaf de begroting 2016 moeten we ook financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarrekening.

Het gaat om 6 kengetallen die we hierna kort toelichten.

1. Netto schuldenquote
De netto schuldenquote geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen met de inkomsten die ze heeft. De richtlijn van de provincie Gelderland is dat bij een netto schuldenquote van 90% een risico ontstaat. Bij een schuldenquote boven de 130% is de gemeente nauwelijks nog in staat de schulden te betalen.
2. Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Als we geld uitleenen levert dat inkomsten op. Die inkomsten dekken een gedeelte van de schuld. Daarmee zijn we in ieder geval al in staat een gedeelte van de schuld te betalen. Er zit natuurlijk wel een risico aan het uitleenen van geld. Degene die het geld leent kan misschien het geld niet terugbetalen. De provincie Gelderland hanteert dezelfde percentages voor de risicobepaling als bij de Netto Schuldenquote.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen. Het gaat er hier dus niet om of de schulden betaald kunnen worden uit de inkomsten maar ook uit het bestaande bezit. De provincie Gelderland vindt een solvabiliteit van minder dan 50% al risicovol en een solvabiliteit van minder dan 20% erg risicovol. In het beleid bestemming overschotten hebben wij de grens gesteld dat we bij een solvabiliteit van minder dan 35% eerst de algemene reserve aanvullen.

4. Structurele exploitatieruimte

Met dit kengetal kunnen we zien of we structureel in staat zijn de lasten die we als gemeente hebben ook te kunnen betalen. Dit kengetal is uiteindelijk het belangrijkste voor de vorm van toezicht waar de provincie Gelderland ons onder plaatst. Voor het repressief toezicht is het van belang dat of de begroting of de meerjarenraming een kengetal laat zien dat groter is dan 0%. Wij streven naar een situatie waarbij de begroting en de meerjarenraming een percentage groter dan 0 laten zien.

5. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de gronden zich verhoudt tot de inkomsten van de gemeente. De provincie Gelderland vindt een percentage minder dan 20 weinig risicovol. Een percentage van meer dan 35 is volgens de provincie Gelderland erg risicovol.

6. Belastingcapaciteit

Dit kengetal laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het cijfer is er alleen op gericht om gemeenten te kunnen vergelijken op dit gebied. In het cijfer zijn alle gemeentelijke woonlasten meegenomen. Als het percentage onder de 100 ligt heffen we minder belasting dan gemiddeld in Nederland. Is het percentage hoger dan 100 dan heffen we meer belasting dan gemiddeld in Nederland. Er wordt geen rekening gehouden met de verschillen die er tussen gemeenten bestaan. De provincie Gelderland vindt een percentage van meer dan 105 erg risicovol.

We zien dat de investeringswensen voor de komende jaren leiden tot een verslechtering van de financiële positie. Het doen van investeringen vraagt dat we meer geld lenen. Dit gaat ten koste van de solvabiliteit. De voorgenomen verhoging van de OZB leidt tot een stijging van de belastingcapaciteit.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldenquote	42,31%	41,12%	41,18%	63,37%	96,63%	93,68%	96,61%	103,58%
Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,50%	3,68%	16,35%	54,19%	62,30%	60,45%	61,89%	68,98%
Solvabiliteitsratio	54,39%	53,20%	53,87%	40,59%	29,92%	31,48%	31,78%	25,33%
Structurele exploitatieruimte	-0,02%	6,73%	-0,11%	-0,56%	8,32%	-1,39	-1,56%	-1,41%
Grondexploitatie	4,66%	5,35%	1,21%	1,21%	0,58%	0,56%	0,59%	0,58%
Belastingcapaciteit	107,20%	125,21%	100,29%	108,99%	118,513%	118,47%	121,02%	123,71%

Verbonden partijen

Samenwerkingspartijen

'Partijen waarmee we samenwerken en hun kernactiviteiten'.

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Bij verbonden partijen gaat het om publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Privaatrechtelijke organisaties zijn bv. een NV, BV of stichting.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

Bedragen x € 1.000	Eigen Vermogen 1-1	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 1-1	Vreemd Vermogen 31-12	Bijdrage	Resultaat
Gemeenschappelijke regelingen						
Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers	123	176	572	532	259	-55
GGD Noord-Oost Gelderland	2.903	2.500	2.600	2.500	743	0
Omgevingsdienst Achterhoek	106	150	1.076	1.060	1.361	0
Crematoria Twente	1.578	1.578	0	0	0	360
8terhoek Ambassadeurs	6.401	5.954	22.724	22.728	303	0
Fijnder	2.827	2.774	10.187	9.770	16.829	0
Stadsbank Oost Nederland		1.088		14.829	260	0
Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland	9.119	8.776	46.053	48.954	2.707	0
Vennootschap/Coöperaties						
BNG NV (2020)	4.887.000	5.097.000	144.802.000	155.262.000	0	221.000
Alliander NV (2020)	4.328.000	4.224.000	4.567.000	5.094.000	0	224.000
Vitens NV (2020)	553.300	557.100	1.826.300	1.340.100	0	23.900
Twence Holding BV (2020)	140.078	142.825	146.396	132.267	0	8.800
Gebiedsonderneming Laarberg BV	18.440	18.485	31.003	35.149	0	45
Gebiedsonderneming Laarberg CV			24.038	24.738	0	
AGEM coöperatie	212	230	1.390	1.669	0	9
Leisurelands BV					0	
De Marke					0	

Gemeenschappelijke regelingen

De samenwerking tussen gemeenten in publiekrechtelijke constructies is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De gemeente kan voor taken waarvoor zij verantwoordelijk is deelnemen in een samenwerkingsverband vanwege efficiency-voordelen bij de uitvoering en verminderde kwetsbaarheid óf bij regionale opgaven.

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

Doelstelling en belang:

- Het beheer en aan publiek openstellen van de historische archieven van de deelnemende gemeenten op basis van Archiefwet 1995.
- Uitvoering taken en activiteiten Stichting Staring Instituut.
- Het beheren, verzamelen, ordenen en ontsluiten van historische informatie (gebaseerd op de Archiefwet en het Archiefbesluit).
- Een groter en breder publiek voor erfgoed en streekcultuur aanspreken.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder A. Bosman: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk

Programma:

Het ECAL levert een bijdrage aan het programma "Cultuur is van iedereen".

Ontwikkelingen:

Het ECAL heeft een E-depot gerealiseerd. Dit is een digitale bewaarplaats voor permanent te bewaren digitale archiefstukken. Het doel is toekomstige waarborging van duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. In de komende periode wordt het E-depot verder doorontwikkeld.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

GGD Noord Oost Gelderland (GGD NOG)

Doelstelling en belang:

GGD NOG voert de Wet publieke gezondheid uit namens 22 colleges van B&W. Publieke gezondheid gaat over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. ter Denge: Algemeen Bestuur

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.

Programma:

De GGD NOG levert een bijdrage aan de programma's 'Zorg voor wie dat nodig heeft' en 'Sport is meer'.

Ontwikkelingen:

De GGD levert een zeer grote inzet op de bestrijding van het coronavirus. Dit gaat met veel extra kosten gepaard. De inzet en de verwachting van de GGD is dat dit de gemeenten geen extra geld kost en dat alle kosten vergoed worden door het rijk.

Het algemeen bestuur (AB) heeft een Bestuursagenda voor de periode 2019–2023 vastgesteld.

Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten voor de GGD in de jaren 2019-2023.

De GGD werkt met gemeenten aan een uitwerking hiervan.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Omgevingsdienst Achterhoek

Doelstelling en belang:

De Omgevingsdienst Achterhoek heeft als taak het verstrekken van omgevingsvergunningen en zien erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst Achterhoek over verschillende (milieu)onderwerpen zoals bodem, geluid en externe veiligheid.

Het belang van de partners van de Omgevingsdienst Achterhoek is tevens een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

De gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.

Programma:

De Omgevingsdienst Achterhoek is één van de samenwerkingspartijen en draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Ontwikkelingen:

Voor 2021 wordt door de Omgevingsdienst Achterhoek gewerkt aan zeven nieuwe thema's. Voorbeelden zijn de implementatie van de Omgevingswet, beleid voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (kortweg ZZS) en toezicht op complexe bedrijven.

In hoeverre corona invloed heeft op de ontwikkelingen van de Omgevingsdienst Achterhoek is nog niet te bepalen.

Risico's:

De beperkte weerstandscapaciteit om tegenvallers op te vangen.

Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Doelstelling en belang:

Het zorgdragen voor de continuïteit van crematoriavoorzieningen in de regio Twente en aangrenzende gebieden door het bezitten van aandelen in Crematoria Twente B.V..

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder A. Bosman: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Berkelland, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O.), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden

Programma:

OLCT draagt bij aan het programma 'Fijn leven'.

Ontwikkelingen:

Onder meer door de komst van het crematorium in Haarlo, is het percentage crematies vanuit Berkelland bij de crematoria Twente gedaald naar minder dan 1% van het totaal aantal crematies van crematoria Twente.

In 2020 is gestart met het opstellen van een kadernotitie door het OLCT. De kadernotitie biedt de bouwstenen en de afwegingsinstrumenten voor een eigen gemeentelijke beoordeling over deelname aan het OLCT en Crematoria Twente b.v. Als deelnemende gemeente krijgen we in 2021 de keuze of we willen blijven deelnemen, of uit de OLCT treden, op basis van die kadernotitie.

Risico's:

De financiële risico's zijn nihil.

Recreatieschap Achterhoek en Liemers (in liquidatie)

Doelstelling en belang:

Het recreatieschap had binnen de grenzen van zijn gebied tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme, met daarbij de bescherming van de natuur en het landschappelijk karakter. De Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek-Liemers (GR) wordt ontmanteld. De procedure is grotendeels afgerond maar de GR blijft nog in stand vanwege de financiële afwikkeling.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

We zijn vertegenwoordigd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) via wethouder G. ter Denge.

Deelnemers:

Het Recreatieschap Achterhoek-Liemers was een samenwerkingsverband van 13 gemeenten in de Achterhoek en de Liemers.

Ontwikkelingen:

Gemeente Doetinchem is aandeelhouder van Leisurelands B.V. namens de deelnemende gemeenten in het Recreatieschap Achterhoek en Liemers in liquidatie (RAL). Na afronding van de liquidatie wordt Berkelland aandeelhouder in Leisurelands B.V. Berkelland zal 1570 aandelen in het kapitaal van Leisurelands B.V. ontvangen. Berkelland heeft ingestemd met de toetreding tot Leisurelands en de bestaande aandeelhoudersovereenkomst. De

aandeelhoudersovereenkomst heeft een looptijd tot 31 december 2021. Op een zorgvuldige wijze zal worden toegewerkt naar een nieuwe aandeelhoudersovereenkomst. In 2021 wordt gewerkt aan een nieuwe visie voor Leisurelands.

Financieel overzicht:

Het AB van het RAL stelt geen begrotingen meer op.

Risico's:

Geen.

Regio Achterhoek

Doelstelling en belang:

Het adequaat behartigen van de regionale belangen van de aangesloten gemeenten en het effectief en efficiënt organiseren van bovenlokale vraagstukken in de Achterhoek.

Regio Achterhoek adviseert Board, Thematafels en Raad over de lobby, communicatie en subsidies.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: Algemeen Bestuur.

Wethouder G. Teselink neemt deel aan de Thematafels Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Circulaire economie en Energietransitie.

Wethouder G. ter Denge neemt deel aan de Thematafel Zorginnovatie

Wethouder A. Bosman neemt deel aan de Thematafel Mobiliteit en bereikbaarheid. en aan de Achterhoek Board.

Wethouder M. van der Neut neemt deel aan de Thematafel Vastgoed en woningmarkt

Deelnemers:

De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude-IJsselstreek en Winterswijk

Programma:

De regio Achterhoek levert een bijdrage aan meerdere programma's.

Ontwikkelingen:

De kompas voor de Achterhoeksamenwerking is de Achterhoek Visie 2030, Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit. De Regio wil groeien in kwaliteit van leven en wonen, en wil de economische kracht van de regio versterken door groei van de arbeidsproductiviteit en economische toegevoegde waarde. De Regio behartigt de gezamenlijke belangen van overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij provincie, Rijk en EU. De inhoudelijke keuzes voor de regionale lobby komen vanuit de nieuwe samenwerkingsstructuur.

Risico's:

Financiële risico's zijn beperkt. Weerstandscapaciteit is voldoende.

Fijnder (nieuwe naam met ingang van 1 januari 2022 voor werkleerbedrijf SDOA en Werkbaan Oost)

Doelstelling en belang:

Fijnder heeft als taak de uitvoering van de wet- en regelgeving op het gebied van de sociale zekerheid voor de gemeente en richt zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Wethouder G. ter Denge: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Oost Gelre, Winterswijk en Berkelland

Programma:

Fijnder levert een bijdrage aan programma's 'Zorg voor wie dat nodig heeft' en 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

Samen met Fijnder en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag. Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkelingslijn, waarin deze groep integraal ondersteund wordt.

Daarnaast werken we in 2021 verder aan 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'. In deze bestuursopdracht aan Fijnder positioneren we deze

als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Risico's:

De economische gevolgen vanwege corona zullen effect hebben op het aantal cliënten van Fijnder. Het is onzeker of we daar voldoende voor worden gecompenseerd.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

Doelstelling en belang:

De Stadsbank Oost Nederland (SON) levert bijzondere financiële dienstverlening aan consumenten.

SON ondersteunt de aangesloten gemeenten in hun sociale beleid, zonder winstoogmerk.

Tenslotte voorziet de bank op een zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze in de behoefte aan geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, afgifte van verklaringen ex artikel 285 lid 4 Faillissementswet, de beschikbaarstelling van bewindvoerders ter uitvoering van bepalingen inzake de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur (vice-voorzitter)

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Winterswijk, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Twenterand, Tubbergen, Wierden

Programma:

De SON levert een bijdrage aan het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'

Ontwikkelingen:

Het afgelopen jaar heeft de Stadsbank, vanuit de positie van uitvoeringsorganisatie, initiatieven opgestart om tot een modernisering van de schuldhulpverlening te komen onder andere met betrekking tot de buddy-app, collectief schuldregelen, inzet van het instrument saneringskredieten en een kleine pilot met automatische incasso. Deze ambitie wordt in de komende jaren voortgezet.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG)

Doelstelling en belang:

Samen met vele stakeholders zorgt de VNOG voor de kwaliteit en efficiency van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

De gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude-IJsselstreek, Winterswijk, Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Hattem, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen

Programma:

De VNOG draagt bij aan het programma veiligheid.

Ontwikkelingen:

De verdere implementatie van de in 2020 vastgestelde toekomstvisie.

Risico's:

Financiële risico's zijn beperkt. De weerstandscapaciteit is voldoende. Eventuele tekorten in de exploitatie dienen door de deelnemende gemeentes te worden aangevuld.

Vennootschappen en coöperaties

Naast deelname in een gemeenschappelijke regeling bezit de gemeente ook aandelen in privaatrechtelijke organisaties. Deze zijn hieronder beschreven. Vanwege het ontbreken van actuele financiële informatie over het eigen- en vreemd vermogen zijn in het financieel overzicht van de verbonden partij alleen de gegevens van de 2 laatste jaarrekeningen opgenomen.

BNG Bank N.V., Den Haag

Doelstelling en belang:

Het behoud van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders. De gemeente heeft met een aantal van 305.877 aandelen een belang van 0,55%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder G. Teselink.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën

Risico's

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Alliander, Arnhem

Doelstelling en belang:

Alliander is een netwerkbedrijf en zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening (gas en elektra). De gemeente heeft met een aantal van 633.991 aandelen een belang van 0,46%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Alliander. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Alliander.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Twence Holding

Doelstelling en belang:

Twence is een afvalverwerker die uit afval energie haalt nadat het afval van herbruikbare materialen is ontdaan. Twence draagt daarmee bij aan duurzaamheid. De gemeente heeft met een aantal van 45.251 aandelen een belang van 5,33%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Vitens Zwolle

Doelstelling en belang:

Vitens is een waterleidingbedrijf dat zorg draagt voor de drinkwatervoorziening. De gemeente heeft met een aantal van 24.034 aandelen een belang van 0,42%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Vitens. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Vitens.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

AGEM Gemeentelijke Energie B.V

Doelstelling en belang:

De AGEM levert een bijdrage aan de energie transitie waarbij het streven is alle energie die wij verbruiken, zelf duurzaam op te wekken.

De acht Achterhoekse gemeenten zijn de aandeelhouders. De gemeente bezit 38 aandelen en heeft een belang van 12,5%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering

Programma:

Het belang levert een bijdrage aan programma Duurzaamheid en Energie

Risico's:

Het investeren in projecten voor de opwek van duurzame energie kent de in de markt gangbare bedrijfseconomische risico's. Op dit moment zijn er nog geen investeringen gedaan. Voor investeringen dient een aandeelhoudersbesluit te worden genomen.

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energiemaatschappij AGEM U.A.

Doelstelling en belang:

Bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen.

De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van leden: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde ledenvergadering

Programma:

Het belang levert een bijdrage aan programma Duurzaamheid en Energie

Risico's:

In de ALV van 8 juli is een nieuwe strategie vastgesteld voor de doorontwikkeling van Agem (Strategie 2020-2024). Hiervoor is additioneel eigen vermogen nodig, waarvoor de individuele leden bevestigd zullen worden. Op dit moment zijn er nog geen investeringen gedaan. Voor eventuele toekomstige investeringen dient een gemeentelijk besluit te worden genomen.

Gebiedsonderneming Laarberg BV

Doelstelling en belang:

Gebiedsonderneming Laarberg B.V. treedt op als beherend vennoot van Gebiedsonderneming Laarberg C.V. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 180 aandelen van € 100 nominaal, totaal € 18.000. De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen beide voor 50% deel in de besloten vennootschap.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink.

Deelnemers:

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen ieder voor 50% deel in de vennootschap. De gemeente Oost Gelre is hierbij als grondgebied gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke procedures.

Programma:

Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15

ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt door het lage ingebrachte kapitaal.

Gebiedsonderneming Laarberg CV

Doelstelling en belang:

Gebiedsonderneming Laarberg C.V. is een commanditaire vennootschap, waarvan Gebiedsonderneming Laarberg B.V. de beherend vennoot is. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het ondernemingsvermogen is ingebracht door beide commanditaire vennoten, de gemeenten Oost Gelre en Berkelland, en hebben beide een belang van € 1 in dit vermogen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Vergadering van Vennoten; Wethouder G. Teselink.

Deelnemers:

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben als commanditaire vennoten ieder 48% zeggenschap. Gebiedsonderneming Laarberg B.V. heeft als bestuurder 4% zeggenschap.

Programma:

Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.

Coöperatie De Marke u.a.

Doelstelling en belang:

De Marke is een uniek bedrijf dat zich richt op de alle facetten van kringlooplandbouw (technisch, economisch, milieukundig). Het bedrijf is gefinancierd door de uitgifte van certificaten.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Ledenvergadering; Wethouder M. van der Neut.

Stichtingen en verenigingen

Samenwerkingsverband P10

Doelstelling en belang:

De P10 is het netwerk van grote plattelandsgemeenten. De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veelal dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten, zoals de leefbaarheid en vitaliteit op peil houden. In P10-verband brengen wij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder M. van der Neut zit in het Algemeen Bestuur van de P-10. Burgemeester J. van Oostrum is plaatsvervangend lid.

Deelnemers:

De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland.

Programma:

De P10 levert een bijdrage aan meerdere programma's.

Ontwikkelingen:

De Strategische Visie 2019-2023 is vastgesteld, daarnaast is een Uitvoeringsagenda opgesteld.

Deze is dynamisch.

Naar aanleiding van een onderzoek naar leefbaarheidsinitiatieven op het platteland is er een

Vijfpuntenplan opgesteld. Geïnspireerd door de uitkomsten van het onderzoek en de slagkracht van onze inwoners maakten we een kompas voor de toekomst op vijf punten.

1. Participatiesamenleving: benutten en enthousiasmeren.
2. Kennis: vergaren en delen.
3. Omgevingswet: ontwikkelen en leren.
4. Belangrijke opgaven: stimuleren en belonen.
5. Instituten: de totale omgeving meenemen.

Dit vijfpuntenplan wordt nader uitgewerkt.

Financieel:

De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 7.500.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt.

Stichting Hambroek

Doelstelling en belang:

De stichting is in 1992 opgericht om te zorgen voor de inrichting van het gebied na afloop van de zandwinning tot een natuur- en recreatiegebied. Zij beheert het geld dat voor dit doel bij elkaar is gebracht.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

De gemeente heeft zitting in het bestuur met 2 bestuursleden: de voorzitter (wethouder G. ter Denge) en de penningmeester/secretaris (M.Mellink).

Programma:

Werken en ondernemen in een sterke regio

Ontwikkelingen:

Er wordt naar aanleiding van de voorgenomen inrichting van het gebied en de geplande recreatieve- en natuurontwikkelingen door Leisurelands toegewerkt naar het opheffen van de stichting.

Financieel:

Er wordt geen financiële bijdrage betaald.

Risico's:

Geen

Overige verbonden partijen

Euregio

Doelstelling en belang:

De Euregio heeft als doel onze euregionale metropoolregio tot een samenhangend en samenwerkend verzorgingsgebied ontwikkelen dat door haar inwoners ook als zodanig wordt ervaren. Website: www.euregio.nl

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Algemeen bestuur: burgemeester J. van Oostrum, wethouder G. Teselink, raadslid A.J. Kion

EUREGIO-Raad: burgemeester J. van Oostrum, raadslid A.J. Kion

Commissie Mozer: burgemeester J. van Oostrum, raadslid A. J. Kion

Commissie Economie en Arbeidsmarkt: wethouder G. Teselink

Deelnemers:

In Nedersaksen omvat het EUREGIO-gebied de Landkreis Grafschaft Bentheim, de Landkreis Osnabrück, de Stadt Osnabrück en de gemeenten Emsbüren, Salzbergen en Spelle (Landkreis Emsland). In Noordrijn-Westfalen horen de Stadt Münster en alle Kreise van het Münsterland (Borken, Coesfeld, Steinfurt, Kreis Warendorf) bij de EUREGIO.

In Nederland maken de Regio Achterhoek (Gelderland) en de Regio Twente, de gemeenten Ommen en Hardenberg (Overijssel) en de gemeente Coevorden (Drenthe) deel uit van het EUREGIO-gebied.

De EUREGIO telt 129 lidgemeenten – 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde.

Ontwikkelingen:

De visie 2030 wordt geactualiseerd. De eerste fase is afgerond. De volgende fase is in voorbereiding.

De voorbereidingen voor de financieringsperiode van INTERREG VI (subsidieprogramma dat is

gericht op de ontwikkeling van deze grensregio) zijn momenteel op Europees en nationaal niveau aan de gang en er lijkt overeenstemming te bestaan over de voortzetting van het programma.

INTERREG V loopt tot 30-06-2022.

Financieel:

De bijdrage bedraagt € 0,29 per inwoner (ca. € 13.000)

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt.

Financiering

Financiering

'Geld lenen kost geld!'

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het treasurybeleid en de wijze waarop dit in de begroting is opgenomen. De financieringsparagraaf geeft daarnaast inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop de rente aan grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Het gemeentelijke treasurybeleid is opgenomen in de financiële verordening 2020 en het treasurystatuut 2018.

Ontwikkelingen

Verwachte renteontwikkeling

De Europese Centrale Bank (ECB) geeft aan nog steeds te willen zorgen voor een gunstig financieringsklimaat. Dit impliceert dat het de bedoeling is dat de rente de komende jaren laag blijft. De ECB blijft een ruim monetair beleid voeren. Zowel de interbancaire als lange rentetarieven blijven laag volgens de prognose. In de tabel hieronder een gemiddelde verwachting van een aantal systeembanken. (bron: Thesor Marktperspectief aug. 2020).

Ontwikkeling	3 maands euribor	10 jaars rente
Huidige situatie	-0,54%	-0,04%
Verwachting over 1 jaar	-0,54%	0,07%

Verwachte liquiditeitsontwikkeling

In de liquiditeitsplanning is een daling van ongeveer 40 miljoen euro te zien over 2022. Dit is een forse daling die met name wordt veroorzaakt door uitgaven op geplande investeringen (o.a. investeringen in onderwijs, sport en niet uitgevoerde investeringen uit 2021. Omdat er sprake is van een grote stijging van de financieringsbehoefte is dit niet alleen op te vangen met het aantrekken van kort geld (we zouden de kasgeldlimiet dan overschrijden). Daarom verwachten we ook een lange financiering van 20 miljoen euro aan te trekken in 2022. Gezien de verwachte renteontwikkeling (constant laag) zullen de extra rentelasten niet hoog zijn. Bij de verwachte rentestanden levert kort financieren extra rentebaten op.

Risicobeheer

In het treasurystatuut staat dat de financieringsfunctie dient tot het beschermen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Hierna wordt aangegeven in welke mate deze risico's zich voordoen en op welke wijze deze risico's worden beheerst.

Rente risico

Voor het renterisicobeheer worden de normen gehanteerd conform de Wet FIDO. Het gaat hierbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningenportefeuille te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rente fluctuaties.

Met de kasgeldlimiet wordt een beperking opgelegd aan de omvang van de netto vlottende schuld. Deze bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor 2022 is dat: € 10,9 miljoen ($€ -127.160.000 \times 8,5\%$). Gezien de zeer lage en soms zelf negatieve rente op kortlopend geld wordt bij de financiering zo veel mogelijk gebruikgemaakt van de ruimte onder de kasgeldlimiet.

De renterisiconorm bepaalt het maximum aan leningen met een rente typische looptijd van één jaar of langer die geherfinancierd moeten worden of waarvan de rente herzien moet worden.

Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De ontwikkeling van de renterisiconorm is in onderstaand overzicht weergegeven.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2022	2023	2024	2025
1	Renteherzieningen				
2	Aflossingen	4.648	4.648	4.648	4.648
3	Renterisico (1+2)	4.648	4.648	4.648	4.648
4	Renterisiconorm	25.432	24.290	23.284	23.247
5	Ruimte onder risiconorm (+) of overschrijding risiconorm (-)	20784	19642	18636	18599
4a	Begrotingstotaal	127.160	121.452	116.419	116.234
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4 = 4a x 4b/100	Renterisiconorm	25.432	24.290	23.284	23.247

Hierbij is rekening gehouden met een aan te trekken lening van 20 miljoen euro in 2022 (aflossingstermijn: 10 jaar). Ook dan blijft er voldoende ruimte onder de risiconorm.

Koersrisico's

Koersrisico's worden gelopen op deelneming door daling van de waarde van de aandelen. Ultimo 2020 bezat de gemeente aandelen in de volgende partijen:

Twence, AGEM. BNG Bank, Alliander, de Laarberg.

De koersrisico's op deze deelnemingen worden laag ingeschat.

Kredietrisico's

Kredietrisico's worden gelopen bij het uitzetten van overtollige middelen en het verstrekken van leningen en garantstellingen. Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) stelt en door de specifieke eisen die de gemeente stelt aan de partij waaraan middelen worden verstrekt.

Eventuele tijdelijke overtollige kasmiddelen zullen worden uitgezet conform de wettelijke kaders voor het schatkistbankieren.

Hieronder een overzicht van de verwachting van de verstrekte leningen in 2022.

Overzicht verstrekte leningen bedragen x € 1.000	Verwachte stand per 1-1-2022	Verwachte stand per 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	5.148	5.148
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	72	72
Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	6.879	6.879
Leningen aan deelnemingen	20.000	20.000
Leningen aan overige verbonden partijen	7.766	7.766
Overige langlopende leningen	6.602	5.943
Leningen aan openbare lichamen	3.180	2.138
Totaal	49.647	48.988

Liquiditeitsrisico's

De gemeente beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op de liquiditeitsplanning.

Valutarisico's

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

Rentelasten en baten

Rentelasten

De rentelasten in de begroting zijn gebaseerd op de langlopende leningen en geraamde financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte wordt bepaald door de ontwikkeling van de reguliere exploitatie, het investeringsplan en de mutaties op de grondexploitatie.

In de begroting is een bedrag opgenomen van € 1.782 voor verwachte rentelasten. Hieronder de verwachte stand van de lening portefeuille begin en eind 2021.

Lening (x € 1.000)	Looptijd	Rente	Saldo 1-1-2022	Aflossing	Saldo 31-12-2022
BNG Bank	25 jaar lineair	2.990	41.207	1.648	39559
BNG Bank	10 jaar lineair	-0.05	9.000	1.000	8000
Nieuwe lening	10 jaar lineair	0.5			20.000
Totaal			50.207	2.648	67.559

Rentebaten

De rentebaten betreffen de inkomsten uit:

- personeelshypotheken: 65.000
- verstrekte leningen: 672.000

Doorberekende rente/renteresultaat

In de begroting wordt rente doorberekend aan de grondexploitatie en aan taakvelden. Er wordt uitgegaan van totaal financiering. Dit houdt in dat aangetrokken leningen betrekking hebben op alle activiteiten van de gemeente. De wijze waarop er wordt doorberekend is als volgt:

Grondexploitatie

De aan de grondexploitatie doorberekende rente is volgens de voorschriften van het BBV. Het percentage wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2022 is deze ongeveer 1,8%.

Taakvelden

Aan taakvelden wordt rente toegerekend op basis van een omslagpercentage.

Het begrote omslagpercentage wordt berekend door de totale begrote rentelasten te delen door het begrote saldo van de investering op 1 januari van het begrotingsjaar. Indien de afwijking bij realisatie tussen de werkelijke rentelasten en de voor gecalculeerde toegerekende rentelasten groter is dan 25% moet er gecorrigeerd worden. Voor 2022 rekenen we met een percentage van 0,5.

Renteresultaat

Het renteresultaat geeft het saldo weer van rentelasten en toegerekende rente aan taakvelden.

Het renteresultaat maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen.

Schema rentetoerekening Begroting	2022	2023	2024	2025
Externe rente korte en lange financiering	1.254.757	1.254.757	1.254.757	1.254.757
Externe rentebaten	737.000	370.000	151.000	133.000
Saldo rentelasten en rente baten	517.757	884.757	1.103.757	1.121.757
Toerekening bijzondere rentes:				
Rente grondexploitatie	46.688	46.688	46.688	46.688
Rentebaten projectfinanciering				
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	46.688	46.688	46.688	46.688
Saldo door te rekenen externe rente	471.069	838.069	1.057.069	1.075.069
Rente eigen vermogen	0	0	0	0
Rente voorzieningen	0	0	0	0
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	471.069	838.069	1.057.069	1.075.069
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	765.884	765.884	765.884	765.884
Renteresultaat op taakveld Treasury	-294.815	72.185	291.185	309.185

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf staat hoe we met onze kapitaalgoederen omgaan. Kapitaalgoederen zijn goederen met een meerjarig nut. Denk aan wegen, gebouwen, riolering en openbaar groen. Zoals wettelijk is voorgeschreven worden investeringen met een meerjarig nut afgeschreven. De afschrijvingstermijn die daarbij wordt gebruikt komt overeen met de economische levensduur van de investering. Wij hanteren wel een ondergrens. Investerings met een waarde van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd maar komen direct ten laste van de exploitatie.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd in integrale projecten, bijvoorbeeld bij wegen en riolering.

Wij streven naar een verantwoord beheer van onze kapitaalgoederen. In deze paragraaf geven we een indicatie over de staat van onderhoud en welke middelen voor het onderhoud in de begroting zijn opgenomen.

Daarbij gaan wij uit van:

- Een rioolstelsel dat wordt beheerd overeenkomstig het watertakenplan.
- Een kwaliteitsniveau van de wegen volgens scenario 3 overwegend laag.
- Een kwaliteitsniveau voor openbaar groen dat past bij het budget.
- Een gedifferentieerd onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen.

Riolering en water

In het watertakenplan 2019 - 2023 is de inrichting en het beheer van de afvalwaterketen (riolering en zuivering) en het watersysteem beschreven. Met het watertakenplan geven wij invulling aan de planverplichting uit de Wet milieubeheer. Met de inhoud van dit plan wordt de basis gelegd voor de zorgplichten van de gemeente en de zorgplichten van het waterschap. Naast onze zorgplichten spelen wij met dit watertakenplan in op het veranderende klimaat, de duurzaamheidsopgaven en technologische ontwikkelingen. Zo kunnen we ook in de toekomst een veilig en goed functionerende afvalwaterketen en watersysteem waarborgen.

Kerncijfers

- 283 kilometer vrijverval riool
- 665 kilometer persleiding
- 88 gemalen en 1760 drukriool units
- 8000 inspectieputten
- 16.000 kolken en 2.3 kilometer lijngoten

Beleid/kaders:

- Watervisie Berkelland 2030 (is samenwerking met het waterschap opgesteld)
- Watertakenplan 2019-2023
- Beheerplan riolering

Huidige staat en ontwikkelingen:

Binnen taakveld riolering kennen wij alleen onderhoudsniveau goed, anders kunnen er gevolgen voor de volksgezondheid ontstaan.

Met het watertakenplan 2019-2023 is een stap gemaakt in het toepassen van risicogestuurd beheer. Bij risicogestuurd beheer wordt afgestapt van een louter cyclisch beheer. Wij reinigen, inspecteren, renoveren of vervangen dan niet meer alleen omdat het zoveel jaar geleden is gedaan, maar kijken naar de noodzaak. Bij de planning van de uitvoering van rioolvervanging/onderhoud wordt zoveel mogelijk integraal afgestemd met de wegbeheerders. Een overzicht van de investeringen is als bijlage opgenomen bij de begroting.

Financiën:

In de paragraaf lokale heffingen wordt een totaaloverzicht gegeven van de kosten die worden toegerekend aan riolering. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud worden gedekt door tarieven. Op basis van het watertakenplan zijn de tarieven op termijn nog niet kostendekkend. Een tekort of overschot in een jaar wordt onttrokken of toegevoegd aan de voorziening voor rioolheffing.

Onderhouden van wegen

De gemeente Berckelland heeft in totaal 770 km verharde wegen met een oppervlakte van 3,9 miljoen m², ofwel bijna 400 hectare. Hiervan ligt 54% buiten de bebouwde kom en 46% binnen de bebouwde kom. Het grootste deel van het areaal bestaat uit asfaltverharding (circa 60%). Daarnaast is er 39% elementenverharding (tegels, betonstraatstenen, klinkers. etc.) en een klein gedeelte (circa 1%) cementbetonverharding. Onderstaande tabel geeft verder inzicht.

Wegenareaal Berckelland	Verhardings-type	Rijbaanlengte [m]	Oppervlakte [m ²]	Percentage [%]
Binnen bebouwde kom	Elementen	112.162	1.251.805	32
	Asfaltbeton	107.586	550.680	14
	Cementbeton	12	1.769	0
	Totaal	219.760	1.804.254	46
Buiten bebouwde kom	Asfaltbeton	480.687	1.843.970	47
	Elementen	62.474	258.853	7
	Cementbeton	7.239	23.690	1
	Totaal	550.400	2.126.513	54

De volgende kenmerken zijn van invloed op het onderhoud van het wegenareaal:

- Groot areaal (met name asfalt)wegen gelegen in het buitengebied.
- Per inwoner ca. 105 m² verharding in beheer, veel meer dan gemiddeld in Nederland
- Intensivering van de agrarische activiteit zorgt voor toename zwaar verkeer.
- Huidige profilering van wegen voldoet niet overal meer aan huidige eisen.
- Veel bomen dicht langs de wegen.
- Binnen de verschillende kernen zijn de wegen voornamelijk uitgevoerd in elementen.
- De gemiddelde leeftijd van het areaal loopt op, vele wegen zijn reeds meermaals onderhouden

Beleid/kaders

- Herijking wegbeheer 2021-2025

Met de raad is afgesproken om voor de onderhoudskwaliteit van de wegen het scenario *'overwegend laag'* te hanteren. In deze ambitie is voor grotere delen van het areaal gekozen voor kwaliteitsniveau *'Laag'*. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau *'Basis'*. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau *'Hoog'*.

Gewenste kwaliteit	Centrum-gebied	Wijkontslu- i-	Woon-	Industrie-wegen	Erftoegangs-	Overige wegen
--------------------	----------------	----------------	-------	-----------------	--------------	---------------

			tingswege n	strate n		wegen buite n de kom	buiten de kom
Asfalt	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspade n	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpade n	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Elemente n	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspade n	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpade n	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag

Huidige staat en ontwikkelingen

Op basis van de in 2019 uitgevoerde inspectie is de huidige kwaliteit vergeleken met het vastgestelde kwaliteitsscenario '*overwegend laag*'. In onderstaande figuur is dit per deelareaal weergegeven.

Gemeten kwaliteit t.o.v. gewenste kwaliteit		Centrum -gebied	Wijkontslu i- tingswege n	Woon - strate n	Industrie -wegen	Erftoegang s-wegen buiten de kom	Overig e wegen buiten de kom
Asfalt	Rijbaan	ok	ok	ok	te hoog	te hoog	ok
	Fietspade n	te hoog	te hoog	te hoog	te hoog	te laag	ok
	Voetpade n	n.v.t.	n.v.t.	te hoog	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Overige	n.v.t.	te hoog	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Elemente n	Rijbaan	ok	te hoog	te hoog	te hoog	te laag	ok

Fietspaden	n.v.t.	te laag	te laag	n.v.t.	n.v.t.	te hoog
Voetpaden	ok	ok	te hoog	te hoog	n.v.t.	te hoog
Overige	te hoog	ok	te hoog	te hoog	n.v.t.	ok

Het grootste gedeelte van het areaal scoorde op of hoger dan het afgesproken kwaliteitsniveau. Alleen het kwaliteitsniveau 'hoog' op de fietspaden werd op meerdere plaatsen niet bereikt (totaal ca. 75.000 m²) en het areaal elementen rijbanen in de 'Erftoegangswegen buiten de kom' (ca. 2.300 m²) scoorde te laag. Deze arealen hebben in de afgelopen periode aandacht gekregen. In de 2e helft 2021 wordt een nieuwe inspectieronde uitgevoerd.

Financiën

Op basis van de in 2020 uitgevoerde herijking is in theorie jaarlijks voor onderhoud een bedrag nodig van € 1,92 miljoen om het kwaliteitsscenario 'overwegend laag' te handhaven. Voor de verhoging van de kwaliteit van wegen in het buitengebied is vanuit het collegeprogramma 2018-2022 eenmalig € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er nog middelen gereserveerd in de egalisatie reserve wegen die de komende jaren ingezet gaat worden. Met de vaststelling van de perspectiefnota 2021 heeft de raad besloten om met ingang van 2021 een structurele bezuiniging van 10% (€ 130.000) op het uitvoeren van onderhoud aan wegen door te voeren. Het voor de komende jaren beschikbare budget voor het uitvoeren van onderhoud aan wegen ziet er als dan volgt uit:

Budget onderhoud wegen in €	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting	1.234.500	1.234.500	1.234.500	1.234.500	1.234.500
Toevoeging uit reserve onderhoud wegen	250.000	250.000	250.000		
Impulsbudget Investeren in Berkelland	500.000	500.000			
Bezuinigingen vanaf 2021 (bij de PPN 2022 is de bezuiniging vanaf 2024 teruggedraaid)	-130.000	-130.000	-130.000		
Beschikbaar budget	1854500	1854500	1354500	1234500	1234500

Het structureel beschikbare budget binnen de exploitatiebegroting voor het uitvoeren van onderhoud aan wegen is ruim lager dan het bedrag dat nodig zou zijn volgens de herijking. Dit gaat gevolgen hebben om het door de gemeenteraad vastgestelde niveau 'overwegend laag' te kunnen bestendigen. Door elke 2 jaren alle wegen te inspecteren op de aanwezigheid van schade, monitoren we het kwaliteitsverloop en herijken we de onderhoudsbehoefte. Op basis daarvan worden jaarlijks onderhoudsplanningen gemaakt en uitgevoerd. De inspectieresultaten zijn ook de basis voor een meerjaren investeringsprogramma (MJIP), dat in de tweede helft van 2021 vorm krijgt.

Groen en speelvoorzieningen

Berkelland heeft 163 hectare groen in de bebouwde kommen. Hiervan is ongeveer 50 hectare gazon, 55 hectare ruw/bloemrijk gras, 32 hectare bosplantsoen en 16 hectare heesters, hagen en vaste planten, 10 hectare overig.

Gemeente Berkelland is eigenaar van 16.000 bomen in de bebouwde kom. Daarnaast zijn er 75.000 bomen buiten de bebouwde kom.

Er zijn 472 speeltoestellen inclusief doeltjes en dergelijke in Berkelland in de openbare ruimte. Dit is verdeeld over 111 speelplekken. Relatief veel toestellen zijn oud (ouder dan 15 jaar).

Uit de analyse die vanuit wijk- en kerngericht werken is gemaakt (2019), blijkt dat inwoners de groenvoorzieningen waarderen met een rapportcijfer van gemiddeld 6,8 en de speelvoorzieningen gemiddeld 6,3.

Voor de analyse is de gemeente opgedeeld in 39 wijken. Een kleine kern is 1 wijk, een grote kern is opgedeeld in meerdere wijken.

De wijk die voor groen het laagste cijfer gaf betrof een 6,2 voor groen, voor spelen is dit een 5,0. 13 van de 39 wijken geven de speelvoorzieningen een cijfer onder de 6,0.

Beleid/kaders

- Groenbeleid 2009.
- Beleidsplan spelen en bewegen in de openbare ruimte 2021-2030 (*mits vastgesteld anders Speelruimtebeleid 2009*).
- Collegeprogramma 2018-2022 'Samen investeren in Berkelland'.
- Bomenbeleidsplan 2020-2029

Huidige staat en ontwikkelingen

De staat van het onderhoud is wisselend: over het algemeen is de staat van het groen redelijk tot goed, maar er zijn ook diverse locaties die verouderd zijn. Dit gaat zowel om groen- als speelvoorzieningen. De budgetten voor het onderhoud zijn echter beperkt. Er worden plannen gemaakt om met een aantal wijzigingen toch het groen binnen de beschikbare budgetten te kunnen onderhouden. Hiervoor zijn wel aanpassingen nodig in de openbare ruimte, waarvoor een deel van het budget vanuit 'Investeren in Berkelland' zal worden ingezet.

Voor het Groen in de bebouwde kommen is een beleidsplan in ontwikkeling.

Het plan is gebaseerd op o.a. de volgende uitgangspunten vanuit het coalitieakkoord:

- Meer ecologisch groenbeheer ten behoeve van een grotere biodiversiteit.
- Groene en blauwe parels realiseren, dit zijn aantrekkelijke plekken in de kernen.
- We willen de kwaliteit van het groenonderhoud verbeteren, en de inrichting waar nodig beter afstemmen op het onderhoudsbudget.
- Het groen moet duurzaam, schoon en kleurrijk zijn.
- Het groen moet meer uitnodigen om te bewegen, voor jong en oud.

Financiën:

Het structurele budget voor onderhoud bedraagt € 702.000 (exclusief loonkosten en kapitaallasten).

Daarnaast kan er in 2022 nog geput worden uit de nog niet bestede middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). Hiervoor was € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld in het collegeprogramma.

Onderhoud gebouwen

Het onderhoud aan gebouwen wordt uitgevoerd op basis van het meerjarenonderhoudsplan. Het onderhoudsplan heeft betrekking 48 gebouwen/bouwwerken.

Beleid:

In 2020 heeft er een inspectie plaatsgevonden van de gemeentelijk gebouwen. Hierbij is de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen vastgelegd. Voor het onderhoud onderscheiden we de volgende onderhoudsniveau's:

Niveau 1	Uitstekend	Nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
Niveau 2	Goed	Nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
Niveau 3	Redelijk	Het verouderingsproces is over vrijwel de gehele linie duidelijk op gang gekomen.
Niveau 4	Matig	Het verouderingsproces heeft het bouwdeel duidelijk in zijn greep.
Niveau 5	Slecht	Het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden.
Niveau 6	Zeer slecht	Een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren valt onder conditie 5.

Om een goed en veilig gebouw te kunnen bieden is ervoor gekozen om de gemeentelijke gebouwen in onderhoudsniveau 3 te houden/krijgen. Uitzondering hierop is het gemeentehuis en de gemeentewerf. Hiervoor is onderhoudsniveau 2 aangehouden.

Uitvoeringsplannen 2022:

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan wordt het uitvoeringsplan voor groot onderhoud in

2022 opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast wordt ook het dagelijks/regulier onderhoud aan de gebouwen uitgevoerd.

Financiën:

In de begroting is jaarlijks € 400.000 gereserveerd voor de vervanging van technische installaties. Voor het dagelijks onderhoud is een budget beschikbaar van € 353.000. Het totale budget voor onderhoud gebouwen bedraagt € 753.000.

Onderhoud kapitaalgoederen

'We zorgen goed voor onze kapitaalgoederen'

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor uitgaven die we verwachten. Dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims. Hierna is per reserve nog eens aangegeven voor welk doel ze zijn ingesteld.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2021	Mutaties 2021	Verwacht Saldo 1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Verwacht saldo 31-12-2022
Algemene reserve	22.357	-697	21.660	0	439	21.221
Bestuurlijke claims	42.828	-12.758	30.070	0	12.182	17.888
Egalisatiereserve afval	1.682	123	1.805	0	210	1.595
Egalisatiereserve investeringen	7.705	-119	7.586	0	204	7.382
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	5.113	0	5.113	0	0	5.113
Onderhoud wegen	1.009	-250	759	0	250	509
Onderwijshuisvesting	4.977	-116	4.861	93	0	4.954
Herstructurering	4.000	0	4.000	0	0	4.000
Nadelen decentralisaties	3.662	-882	2.780	0	64	2.716
Totaal	93.333	-14.699	78.634	93	13.349	65.378

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Buffer voor het opvangen van nadelen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming
Stand 1 januari	21.660.000
Toevoegingen	0
Resultaat begroting	
Onttrekkingen	439.465
Projecten vrijetijdssector	115.000
Leader	25.000
Inhuur stikstof problematiek	15.000
Implementatiemanager VMK	57.000
Controle ondermijning	5.000
Handhaving illegale kap	75.000
MOR	70.000
Junior raadsadviseur	77.465
Stand 31 december 2022	21.220.535
Toevoegingen	0
Resultaat begroting	
Onttrekkingen	50.000
Vervanging voertuigen	35.000
Inhuur stikstof problematiek	15.000
Stand 31 december 2023	21.170.535
Toevoegingen	0
Resultaat begroting	
Onttrekkingen	15.000
Inhuur stikstof problematiek	15.000
Stand 31 december 2024	21.155.535
Toevoegingen	0
Resultaat begroting	
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2025	21.155.535

Bestuurlijke claims

Bestuurlijke claims	
Doel	Het dekken van projecten waarover een bestuurlijk besluit is genomen.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Uitname uit andere reserves voor projecten
Stand 1 januari	30.070.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	12.182.000
Leef! Borculo	58.000
Sloop Heunderstraat-Bernardlaan	127.000
Transformatie Oudestraat Neede	28.000
Bijdrage lokale omroep	30.000
Investerings ombuigingen	300.000
Datalab	50.000
Organisatieontwikkeling	757.000
Teruggaaf OZB	1.000.000
Kosten statushouders	45.000
Transitie woningmarkt	3.925.000
Energietransitie/duurz.h./EUP1	1.929.000
Wijk- en kerngericht werken	625.000
Groen onderhoud en klimaat	375.000
Kwaliteit wegen buitengebied	500.000
Vitale centra	1.000.000
IKC Simmelink	1.415.000
Mutaties < 10.000	18.000
Stand 31 december 2022	17.888.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	4.390.000
Bijdrage lokale omroep	30.000
Kosten statushouders	45.000
Staring College PPN 2021	4.315.000
Stand 31 december 2023	13.498.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2024	13.498.000

Toevoegingen	0
Onttrekkingen	13.089.000
Bijdrage ODA	180.000
Motie M17-6 woonbeleid	29.000
Bijdrage N18 (asfaltschade+VRI)	647.000
Thuiswerkregeling/studiebudget 2019	119.000
Kwaliteitsbudget 2019	333.000
Revitalisering Centrum Borculo	1.000.000
Dekking kapitaallasten ICT	338.000
Aankoop Maalderij	125.000
Sloop Hema	335.000
Voorbereiding Rev. Borculo : Leef	22.000
Busplein Neede	147.000
Sloop Huenderstraat/Beukenlaan (Sterrenpallet)	172.000
Afwaardering/herinr. Steinkampweg	749.000
Voorbereiding herinr. N18	200.000
Transformatie Oudestraat	1.972.000
Democratische vernieuwing	22.000
Transitie woningmarkt	455.000
Energietransitie/duuurz/EUP1	2.986.000
Vitale winkelcentra	2.000.000
Wijk- en kerngericht werken	515.000
Groen onderhoud en klimaat	467.000
Kwaliteit wegen buitengebied	189.000
Voorziening transformatie Sociaal Domein	87.000
Stand 31 december 2025	409.000

Egalisatiereserve afval

Egalisatiereserve afval	
Doel	Het egaliseren van het tarief voor afvalverwijdering en -verwerking door overschotten en tekorten te verrekenen met deze reserve
Plafond	1.000.000 (op basis van verwachte mutaties, wordt dit niveau eind 2024 bereikt)
Vulling	Resultaatbestemming afval
Stand 1 januari	1.805.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	210.000
Bijdrage in tarief afval	210.000
Stand 31 december 2022	1.595.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	251.000
Bijdrage in tarief afval	251.000
Stand 31 december 2023	1.344.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	251.000
Bijdrage in tarief afval	251.000
Stand 31 december 2024	1.093.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	251.000
Bijdrage in tarief afval	251.000
Stand 31 december 2025	842.000

Egalisatiereserve investeringen

Egalisatiereserve investeringen		
Doel	Het dekken van kapitaallasten van investeringen	
Plafond	Niet van toepassing	
Vulling	Bijdrage uit andere reserves ter dekking kapitaallasten	
Stand 1 januari		7.586.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		204.000
Dekking kapitaallasten		204.000
Stand 31 december 2022		7.382.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		204.000
Dekking kapitaallasten		204.000
Stand 31 december 2023		7.178.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		204.000
Dekking kapitaallasten		204.000
Stand 31 december 2024		6.974.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		204.000
Dekking kapitaallasten		204.000
Stand 31 december 2025		6.770.000

Egalisatiereserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	
Doel	Het opvangen van verliezen van de bouwgrondexploitatie
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming bouwgrondexploitaties
Stand 1 januari	5.113.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2022	5.113.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2023	5.113.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2024	5.113.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december 2025	5.113.000

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting		
Doel	Het realiseren van investeringen in onderhoud van scholen en het afboeken van boekwaarden in combinatie met sloopkosten van schoolgebouwen	
Plafond		7.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		4.861.000
Toevoegingen		93.000
Vrijvallende kapitaallasten		93.000
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2022		4.954.000
Toevoegingen		93.000
Vrijvallende kapitaallasten		93.000
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2023		5.047.000
Toevoegingen		93.000
Vrijvallende kapitaallasten		93.000
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2024		5.140.000
Toevoegingen		93.000
Vrijvallende kapitaallasten		93.000
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2025		5.233.000

Wegen

Onderhoud wegen		
Doel	Het onderhoud van wegen als aanvulling op het budget in de begroting	
Plafond		1.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		759.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		250.000
Meerjarenonderhoud		250.000
Stand 31 december 2022		509.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		250.000
Meerjarenonderhoud		250.000
Stand 31 december 2023		259.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2024		259.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2025		259.000

Herstructurering

Herstructurering		
Doel	Dekken van kosten die voortkomen uit herstructurering van ((bouw)grond)locaties daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is	
Plafond		4.000.000
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		4.000.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2022		4.000.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2023		4.000.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2024		4.000.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december 2025		4.000.000

Nadelen decentralisaties

Nadelen decentralisaties		
Doel	Het opvangen van nadelen van de decentralisaties	
Plafond	Niet van toepassing	
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		2.780.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		64.000
Dekking tekort		64.000
Stand 31 december 2022		2.716.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		63.000
Dekking tekort		63.000
Stand 31 december 2023		2.653.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		63.000
Dekking tekort		63.000
Stand 31 december 2024		2.590.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		63.000
Dekking tekort		63.000
Stand 31 december 2025		2.527.000

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12- 2020	Mutatie s 2021	Verwac ht saldo 31-12- 2021	Mutatie s 2022	Verwac ht saldo 31-12- 2022	Mutatie s 2023	Verwac ht saldo 31-12- 2023	Mutatie s 2024	Verwac ht saldo 31-12- 2024	Mutatie s 2025	Verwac ht saldo 31-12- 2025
Algemene reserve	22.357	-697	21.660	-439	21.221	-50	21.171	-15	21.156	0	21.156
Bestuurlijke claims	42.828	-12.758	30.070	-12.182	17.888	-4.390	13.498	0	13.498	-13.089	409
Egalisatie reserve afval	1.682	123	1.805	-210	1.595	-251	1.344	-251	1.093	-251	842
Egalisatiereserve investeringen	7.705	-119	7.586	-204	7.382	-204	7.178	-204	6.974	-204	6.770
Algemene reserve bouwgrond- exploitatie	5.113	0	5.113	0	5.113	0	5.113	0	5.113	0	5.113
Onderhoud wegen	1.009	-250	759	-250	509	-250	259	0	259	0	259
Onderwijs- huisvesting	4.977	-116	4.861	93	4.954	93	5.047	93	5.140	93	5.233
Herstructurering	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000
Nadelen decentralisaties	3.662	-882	2.780	-64	2.716	-63	2.653	-63	2.590	-63	2.527
Totaal	93.333	-14.699	78.634	-13.256	65.378	-5.115	60.263	-440	59.823	-13.514	46.309

FINANCIËLE BEGROTING

Baten en lasten 2022 per programma

Exploitatie	2022				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
010 Plezierig wonen	2.284	-8.016	0	3.984	-1.748
020 Fijn leven	11.106	-23.924	-93	3.488	-9.423
030 Vitaal platteland	18	-385	0	40	-328
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	1.075	-28.234	0	166	-26.993
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	11.356	-26.708	0	1.174	-14.177
060 Actief met duurzaamheid en energie	0	-2.046	0	1.929	-117
070 Sport is meer!	141	-2.832	0	0	-2.690
080 Cultuur is van iedereen	33	-1.754	0	30	-1.691
090 Samen veilig	0	-3.410	0	80	-3.330
110 Financiën	0	0	0	0	0
150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	85.758	-5.487	-340	2.798	82.729
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	2.199	-23.932	0	0	-21.733
Gerealiseerd resultaat	113.970	-126.727	-433	13.689	499

Saldi per programma 2017-2025

Exploitatie	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	2021	2022	2023	2024	2025
010 Plezierig wonen									
Lasten	-2.708	-3.015	-3.601	-5.795	-4.008	-8.016	-3.876	-3.876	-3.876
Baten	2.634	1.797	2.933	6.393	1.874	2.284	2.151	2.173	2.173
Onttrekkingen	0	0	0	49	913	3.984	0	0	0
Stortingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 010 Plezierig wonen	-74	-1.219	-667	647	-1.222	-1.748	-1.725	-1.703	-1.703
020 Fijn leven									
Lasten	-21.025	-21.046	-19.825	-21.455	-23.758	-23.924	-27.414	-22.944	-23.049
Baten	11.453	11.527	13.410	10.808	12.127	11.106	12.543	12.543	12.648
Onttrekkingen	0	0	0	8.701	1.990	3.488	4.851	251	251
Stortingen	0	0	0	-5.900	-66	-93	-93	-93	-93
Totaal 020 Fijn leven	-9.572	-9.519	-6.415	-7.846	-9.707	-9.423	-10.112	-10.242	-10.242

Exploitatie	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	2021	2022	2023	2024	2025
030 Vitaal platteland									
Lasten	-383	-468	-495	-518	-1.017	-385	-360	-330	-315
Baten	25	0	183	285	0	18	18	18	18
Onttrekkingen	0	0	0	165	790	40	15	15	0
Storting	0	0	0	-131	0	0	0	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	-358	-468	-311	-199	-227	-328	-328	-298	-298
040 Zorg voor wie dat nodig heeft									
Lasten	-25.127	-26.626	-28.794	-29.799	-28.320	-28.234	-28.178	-28.133	-28.133
Baten	788	818	602	1.184	447	1.075	1.075	1.075	1.075
Onttrekkingen	0	0	0	2.778	1.696	166	108	63	63
Storting	0	0	0	-267	0	0	0	0	0
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-24.339	-25.809	-28.192	-26.104	-26.177	-26.993	-26.995	-26.995	-26.995
050 Werken en ondernemen in een sterke regio									
Lasten	-24.848	-24.738	-25.759	-33.504	-27.165	-26.708	-25.689	-25.530	-25.394
Baten	10.522	11.122	10.663	19.638	11.692	11.356	11.356	11.356	11.356
Onttrekkingen	0	0	0	186	1.668	1.174	0	0	0
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-14.326	-13.616	-15.095	-13.680	-13.805	-14.177	-14.333	-14.174	-14.038
060 Actief met duurzaamheid en energie									
Lasten	-382	-523	-782	-681	-2.321	-2.046	-67	-67	-67
Baten	16	10	16	22	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	357	2.025	1.929	0	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-367	-513	-766	-302	-296	-117	-67	-67	-67
070 Sport is meer!									
Lasten	-2.562	-2.943	-2.633	-3.033	-2.616	-2.832	-3.086	-2.939	-2.818
Baten	253	495	273	191	214	141	141	141	141
Onttrekkingen	0	0	0	499	150	0	0	0	0
Storting	0	0	0	-45	0	0	0	0	0
Totaal 070 Sport is meer!	-2.310	-2.448	-2.360	-2.388	-2.252	-2.690	-2.944	-2.798	-2.676
080 Cultuur is van iedereen									
Lasten	-1.823	-1.788	-1.979	-2.085	-1.792	-1.754	-1.753	-1.723	-1.723
Baten	86	80	189	50	33	33	33	33	33
Onttrekkingen	0	0	0	10	30	30	30	0	0
Storting	0	0	0	-30	0	0	0	0	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-1.737	-1.708	-1.790	-2.054	-1.729	-1.691	-1.690	-1.690	-1.690
090 Samen veilig									

Lasten	-2.075	-2.194	-2.796	-2.771	-2.892	-3.410	-3.315	-3.315	-3.315
Baten	69	15	10	16	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	3	0	80	0	0	0
Totaal 090 Samen veilig	-2.006	-2.179	-2.785	-2.751	-2.892	-3.330	-3.315	-3.315	-3.315
110 Financiën									
Lasten	-21.307	-22.519	-23.387	-25.836	-28.572	0	0	0	0
Baten	78.879	72.305	82.108	85.681	86.427	0	0	0	0
Onttrekkingen	7.863	8.844	46.887	1.908	1.444	0	0	0	0
Stortingen	-8.181	-2.789	-47.174	-7.075	-990	0	0	0	0
Totaal 110 Financiën	57.254	55.842	58.434	54.678	58.308	0	0	0	0
120 Aan de slag met de Omgevingswet									
Lasten	0	-38	-51	-105	-200	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	105	200	0	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	-38	-51	0	0	0	0	0	0
150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien									
Lasten	0	0	0	0	0	-5.487	-3.605	-3.628	-3.610
Baten	0	0	0	0	0	85.758	84.847	84.681	84.830
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	2.798	396	264	264
Stortingen	0	0	0	0	0	-340	-192	-60	-60
Totaal 150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0	0	82.729	81.446	81.257	81.424
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering									
Lasten	0	0	0	0	0	-23.932	-23.824	-23.781	-23.781
Baten	0	0	0	0	0	2.199	2.199	2.199	2.199
Totaal 155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	-21.733	-21.625	-21.582	-21.582
Gerealiseerd resultaat	2.166	-1.675	0	0	0	499	-1.690	-1.607	-1.182

Algemene dekkingsmiddelen

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen zoals die in het overzicht van baten en lasten zijn verwerkt bij het programma Financiën. In het programma Financiën is ook een bedrag voor onvoorzien opgenomen van € 200.000 en een bedrag voor te betalen vennootschapsbelasting van € 55.000.

Exploitatie	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024	2025
110.020 Beheer financiële middelen	2.154	-3.135	-5.518	-6.148	1.465	0	0	0	0
110.040 Belastingen en leges	492	724	748	591	474	0	0	0	0
110.050 Heffen OZB	8.238	7.995	8.772	8.734	9.338	0	0	0	0
110.060 Algemene uitkering	61.836	63.450	66.608	70.605	73.310	0	0	0	0
110.070 Stort en onttr reserves	-318	6.056	6.681	1.728	2.181	0	0	0	0
110.080 Uitvoering OZB	-297	-325	-290	-301	-533	0	0	0	0
110.090 Overige baten en lasten	853	246	329	525	-1.738	0	0	0	0
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-15.705	-8.491	-5.330	-5.797	-8.047	0	0	0	0
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	-1.251	-1.033	0	0	0	0	0
110.500 Loonkosten programma Financiën	0	-10.497	-11.342	-12.506	-13.437	0	0	0	0
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	0	-181	-974	-1.720	-1.334	0	0	0	0
150.020 Beheer financiële middelen	0	0	0	0	0	1.530	1.891	1.672	1.654
150.040 Belastingen en leges	0	0	0	0	0	611	611	611	611
150.050 Heffen OZB	0	0	0	0	0	9.919	10.445	10.971	10.971
150.060 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	71.730	70.661	70.188	70.355
150.070 Stortingen en onttrekkingen aan reserves van het Overzicht van Algemene dekkingmiddelen	0	0	0	0	0	2.458	204	204	204
150.090 Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	-2.519	-2.366	-2.389	-2.371
150.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	0	0	0	-1.000	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	57.254	55.842	58.434	54.678	61.680	82.729	81.446	81.257	81.424

Overzicht van incidentele baten en lasten 2022-2025 per programma

Exploitatie	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2025 I	2025 S	2025
010 Plezierig wonen												
Lasten	-3.925	-4.091	-8.016	0	-3.876	-3.876	0	-3.876	-3.876	0	-3.876	-3.876
Baten	0	2.284	2.284	0	2.151	2.151	0	2.173	2.173	0	2.173	2.173
Onttrekkingen	3.925	59	3.984	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 010 Plezierig wonen	0	-1.748	-1.748	0	-1.725	-1.725	0	-1.703	-1.703	0	-1.703	-1.703
020 Fijn leven												
Lasten	-1.294	-22.631	-23.924	-4.600	-22.814	-27.414	0	-22.944	-22.944	0	-23.049	-23.049
Baten	-1.464	12.570	11.106	0	12.543	12.543	0	12.543	12.543	0	12.648	12.648
Onttrekkingen	3.163	325	3.488	4.600	251	4.851	0	251	251	0	251	251
Stortingen	0	-93	-93	0	-93	-93	0	-93	-93	0	-93	-93
Totaal 020 Fijn leven	405	-9.828	-9.423	0	-10.112	-10.112	0	-10.242	-10.242	0	-10.242	-10.242
030 Vitaal platteland												
Lasten	-40	-345	-385	-15	-345	-360	-15	-315	-330	0	-315	-315
Baten	0	18	18	0	18	18	0	18	18	0	18	18
Onttrekkingen	40	0	40	15	0	15	15	0	15	0	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	0	-328	-328	0	-328	-328	0	-298	-298	0	-298	-298
040 Zorg voor wie dat nodig heeft												
Lasten	-102	-28.133	-28.234	-45	-28.133	-28.178	0	-28.133	-28.133	0	-28.133	-28.133
Baten	0	1.075	1.075	0	1.075	1.075	0	1.075	1.075	0	1.075	1.075
Onttrekkingen	102	64	166	45	63	108	0	63	63	0	63	63
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	0	-26.994	-26.993	0	-26.995	-26.995	0	-26.995	-26.995	0	-26.995	-26.995
050 Werken en ondernemen in een sterke regio												
Lasten	-1.114	-25.594	-26.708	0	-25.689	-25.689	0	-25.530	-25.530	0	-25.394	-25.394
Baten	0	11.356	11.356	0	11.356	11.356	0	11.356	11.356	0	11.356	11.356
Onttrekkingen	1.115	59	1.174	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	1	-14.178	-14.177	0	-14.333	-14.333	0	-14.174	-14.174	0	-14.038	-14.038
060 Actief met duurzaamheid en energie												
Lasten	-1.929	-117	-2.046	0	-67	-67	0	-67	-67	0	-67	-67
Onttrekkingen	1.929	0	1.929	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	0	-117	-117	0	-67	-67	0	-67	-67	0	-67	-67

Exploitatie	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2025 I	2025 S	2025
070 Sport is meer!												
Lasten	254	-3.086	-2.832	-26	-3.059	-3.086	-121	-2.818	-2.939	0	-2.818	-2.818
Baten	0	141	141	0	141	141	0	141	141	0	141	141
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 070 Sport is meer!	254	-2.944	-2.690	-26	-2.918	-2.944	-121	-2.676	-2.798	0	-2.676	-2.676
080 Cultuur is van iedereen												
Lasten	-30	-1.724	-1.754	-285	-1.468	-1.753	0	-1.723	-1.723	0	-1.723	-1.723
Baten	0	33	33	0	33	33	0	33	33	0	33	33
Onttrekkingen	30	0	30	30	0	30	0	0	0	0	0	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	0	-1.691	-1.691	-255	-1.435	-1.690	0	-1.690	-1.690	0	-1.690	-1.690
090 Samen veilig												
Lasten	-80	-3.330	-3.410	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315
Onttrekkingen	80	0	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 090 Samen veilig	0	-3.330	-3.330	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315	0	-3.315	-3.315
110 Financiën												
Lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 110 Financiën	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien												
Lasten	-1.869	-3.618	-5.487	-163	-3.442	-3.605	0	-3.628	-3.628	0	-3.610	-3.610
Baten	0	85.758	85.758	0	84.847	84.847	0	84.681	84.681	0	84.830	84.830
Onttrekkingen	2.254	544	2.798	0	396	396	0	264	264	0	264	264
Stortingen	0	-340	-340	0	-192	-192	0	-60	-60	0	-60	-60
Totaal 150 Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	385	82.344	82.729	-163	81.609	81.446	0	81.257	81.257	0	81.424	81.424
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering												
Lasten	-1.024	-22.908	-23.932	-87	-23.737	-23.824	0	-23.781	-23.781	0	-23.781	-23.781
Baten	0	2.199	2.199	0	2.199	2.199	0	2.199	2.199	0	2.199	2.199
Totaal 155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-1.024	-20.710	-21.733	-87	-21.539	-21.625	0	-21.582	-21.582	0	-21.582	-21.582
Gerealiseerd resultaat	23	476	499	-532	-1.158	-1.690	-121	-1.485	-1.607	0	-1.182	-1.182

Meerjaren balans prognose

Balans	Balans 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025
A.1 Vaste Activa						
A.1.1 Immateriële vaste activa						
A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	146	110	46	9	-27	-27
A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	27	27	27	27	27	27
Totaal A.1.1 Immateriële vaste activa	173	137	73	36	0	0
A.1.2 Materiële vaste activa						
A.1.2.1 Investerings met een economisch nut	74.975	74.975	74.975	74.975	74.975	74.975
A.1.2.2 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	27.562	27.562	27.562	27.562	27.562	27.562
A.1.2.3 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	52	930	29.087	24.046	22.006	16.642
Totaal A.1.2 Materiële vaste activa	102.589	103.467	131.624	126.583	124.543	119.179
A.1.3 Financiële vaste activa						
A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:	10.962	10.962	10.962	10.962	10.962	10.962
A.1.3.2 Leningen aan:	32.077	32.077	32.077	32.077	32.077	32.077
A.1.3.3 Overige langlopende leningen	7.287	7.287	7.287	7.287	7.287	7.287
A.1.3.4 Uitzettingen 1 jaar of langer	0	-678	-2.380	-24.328	-25.460	-25.515
Totaal A.1.3 Financiële vaste activa	50.327	49.649	47.947	25.999	24.867	24.812
Totaal A.1 Vaste Activa	153.089	153.253	179.644	152.618	149.410	143.991

Balans	Balans 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025
A.2 Vlottende Activa						
A.2.1 Voorraden						
A.2.1.3 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.632	3.632	3.632	3.632	3.632	3.632
A.2.1.4 Gereed product en handelsgoederen	87	713	710	706	703	699
Totaal A.2.1 Voorraden	3.720	4.346	4.343	4.339	4.336	4.332
A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
A.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen	8.167	8.167	8.167	8.167	8.167	8.167
A.2.2.3 Rek. Courantverh. met niet financiële instellingen	841	841	841	841	841	841
A.2.2.4 Overige vorderingen	1.205	1.205	1.205	1.205	1.205	1.205
A.2.2.5 Overige uitzettingen	13.004	16.217	16.217	16.217	16.217	16.217
Totaal A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	23.217	26.430	26.430	26.430	26.430	26.430
A.2.3 Liquide middelen						
A.2.3.1 Liquide middelen (kas-, banksaldi)	1.276	0	0	0	0	0
Totaal A.2.3 Liquide middelen	1.276	0	0	0	0	0
A.2.4 Overlopende activa						
A.2.4.0 Overlopende activa	4.534	8.059	8.059	8.059	8.059	8.059
Totaal A.2.4 Overlopende activa	4.534	8.059	8.059	8.059	8.059	8.059
Totaal A.2 Vlottende Activa	32.748	38.836	38.833	38.829	38.826	38.822
P.1 Vaste passiva						
P.1.1 Eigen Vermogen						
P.1.1.1 Reserves	86.438	78.634	65.378	60.263	59.823	46.309
P.1.1.2 Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0	0
Totaal P.1.1 Eigen Vermogen	86.438	78.634	65.378	60.263	59.823	46.309
P.1.2 Voorzieningen						
P.1.2.0 Voorzieningen	12.295	10.405	10.171	10.053	9.827	9.704
Totaal P.1.2 Voorzieningen	12.295	10.405	10.171	10.053	9.827	9.704

Balans	Balans 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025
P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer						
P.1.3.2 Onderhandse leningen	51.207	77.966	117.843	96.048	93.500	101.716
Totaal P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	51.207	77.966	117.843	96.048	93.500	101.716
Totaal P.1 Vaste passiva	149.941	167.006	193.393	166.365	163.151	157.730
P.2 Vlottende Passiva						
P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
P.2.1.1 Kasgeldleningen	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
P.2.1.2 Banksaldi	520	520	520	520	520	520
P.2.1.3 Overige schulden	6.002	-68	-68	-68	-68	-68
Totaal P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	20.022	13.952	13.952	13.952	13.952	13.952
P.2.2 Overlopende passiva						
P.2.2.0 Overlopende passiva	8.981	11.131	11.131	11.131	11.131	11.131
Totaal P.2.2 Overlopende passiva	8.981	11.131	11.131	11.131	11.131	11.131
Totaal P.2 Vlottende Passiva	29.002	25.082	25.082	25.082	25.082	25.082

Toelichting

(Im)materiële vaste activa:

Deze balansposten zijn geprognoseerd op basis van de meerjarenbegroting 2022 uit de activamodule. Hier zijn de toekomstig geplande investeringen aan toegevoegd.

Financiële vaste activa:

De prognose voor de financiële vaste activa is opgesteld op basis van de gegevens uit de activamodule. Daarnaast houden we er voorshands rekening mee dat de hybride geldverstrekking aan de BNG in 2023 wordt afgelost.

Voorraden:

De prognose voor de financiële vaste activa is opgesteld op basis van de gegevens uit de activamodule.

Vorderingen:

De prognose voor de vorderingen is gebaseerd op het gemiddelde van de vier voorliggende jaren.

Liquide middelen:

De liquide middelen bevat normaal gesproken het positieve netto effect van alle overige

geprognosticeerde activa- en passivaposten (voor deze balans is deze sluitpost opgenomen onder vaste schulden > 1 jaar).

Overlopende activa:

De prognose voor de vorderingen is gebaseerd op het gemiddelde van de vier voorliggende jaren.

Eigen vermogen:

De balanspost reserves is meerjarig begroot op basis van de gegevens uit de begrotingsadministratie (conform besluitvorming van de raad). Een specificatie van deze post is terug te vinden in het hoofdstuk Reserves van deze gemeentebegroting.

Voorzieningen:

De balanspost voorzieningen is begroot op basis van de gegevens uit de begrotingsadministratie en het Watertakenplan 2019-2023 (conform verwachte dotatie/besteding).

Vaste schulden > 1 jaar:

De prognose voor de financiële vaste passiva is opgesteld op basis van de gegevens uit de leningenadministratie. Daarnaast bevat deze post het negatieve netto-effect van alle overige geprognosticeerde activa- en passivaposten (sluitpost voor de jaren 2021 tot en met 2025).

Vlottende schulden:

De prognose voor de vlottende schulden is gebaseerd op het gemiddelde van de vier voorliggende jaren.

Overlopende passiva:

De prognose voor de overlopende passiva is gebaseerd op het gemiddelde van de vier voorliggende jaren.

EMU saldi

Berekening EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-saldo wordt bepaald door een gezamenlijk saldo van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen. Gemeenten dienen in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo op te nemen. De Nederlandse gemeenten mogen gezamenlijk maximaal 0,27% van het tekort veroorzaken. Dit is vastgelegd in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën.

In de onderstaande tabel is het EMU-saldo van Berkelland berekend. In de septembercirculaire 2020 zijn de individuele referentiewaarden per gemeente opgenomen. Voor de jaren 2021 en 2022 zitten we ruimschoots boven de referentiewaarde van € 4,175 miljoen. Voor 2025 zitten we daar iets boven. Dat betekent dat we onze reservepositie verlagen en meer leningen aantrekken. Dit komt doordat het coalitieakkoord voor forse investeringen op verschillende beleidsterreinen zorgt. En verder staan er in deze periode, naast de gebruikelijke investeringen in de infrastructuur, grote projecten gepland als Simmelink, sporthal Ruurlo en het Staring College. In 2023 en 2024 blijven we binnen de referentiewaarde.

			2021	2022	2023	2024	2025
EMU-saldo			-18.056	-41.580	-152	1.415	-8.270
EMU-saldo referentiewaarde 2021			-4.175	-4.175	-4.175	-4.175	-4.175
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde			-13881	-37405	4023	5590	-4095
Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekingen en leningen	-678	-1.702	-21.947	-1.133	-54
		Uitzettingen					
	Vlottende activa	Uitzettingen	3.213				
		Liquide middelen	-1.276				
		Overlopende activa	3.524				
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	26.759	39.878	-21.796	-2.547
Vlottende passiva		Vlottende schuld	-6.070				
		Overlopende passiva	2.150				
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa							

Overzicht baten en lasten per taakveld

Exploitatie	2022					2021				
	Baten	Lasten	Storting n	Ontrekkings n	Saldo	Baten	Lasten	Storting n	Ontrekkings n	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.407	0	0	-2.407	0	-2.350	0	0	-2.350
0.10 Mutaties reserves	0	0	-433	13.689	13.257	0	0	-1.056	10.905	9.849
0.2 Burgerzaken	537	-757	0	0	-220	537	-705	0	0	-168
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	10	-41	0	0	-31	10	-13	0	0	-3
0.4 Overhead	2.068	-17.487	0	0	-15.419	2.152	-18.151	0	0	-15.999
0.5 Treasury	2.133	-633	0	0	1.500	2.306	-40	0	0	2.266
0.61 OZB woningen	9.385	-2.327	0	0	7.058	8.905	-1.384	0	0	7.522
0.62 OZB niet-woningen	1.400	-9	0	0	1.391	1.324	0	0	0	1.324
0.64 Belastingen overig	170	-19	0	0	151	174	-10	0	0	163
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	71.730	-2	0	0	71.728	70.495	0	0	0	70.495
0.8 Overige baten en lasten	273	-2.853	0	0	-2.580	208	-3.036	0	0	-2.829
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-35	0	0	-35	0	55	0	0	55
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1	-2.987	0	0	-2.986	99	-2.935	0	0	-2.836
1.2 Openbare orde en veiligheid	108	-670	0	0	-563	0	-287	0	0	-287
2.1 Verkeer en vervoer	203	-6.589	0	0	-6.385	203	-6.025	0	0	-5.821
2.2 Parkeren	11	-61	0	0	-50	3	-57	0	0	-54
2.4 Economische havens en waterwegen	0	-1	0	0	-1	0	-2	0	0	-2

3.1 Economische ontwikkeling	0	-119	0	0	-119	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	474	-433	0	0	41	474	-582	0	0	-108
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	-134	0	0	-75	54	-512	0	0	-457
3.4 Economische promotie	357	-679	0	0	-321	357	-446	0	0	-88
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-20	0	0	-20	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	14	-3.252	0	0	-3.238	14	-2.273	0	0	-2.259
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	331	-1.210	0	0	-880	331	-1.185	0	0	-854
5.1 Sportbeleid en activering	0	-1.464	0	0	-1.464	0	-1.504	0	0	-1.504
5.2 Sportaccommodaties	141	-1.014	0	0	-872	214	-759	0	0	-545
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-461	0	0	-461	0	-571	0	0	-571
5.4 Musea	38	-491	0	0	-453	38	-521	0	0	-483
5.5 Cultureel erfgoed	28	-150	0	0	-122	28	-85	0	0	-57
5.6 Media	5	-751	0	0	-746	5	-710	0	0	-706
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	62	-3.988	0	0	-3.926	66	-4.847	0	0	-4.782
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	601	-2.560	0	0	-1.959	0	-2.428	0	0	-2.428
6.2 Wijkteams	0	-3.974	0	0	-3.974	0	-996	0	0	-996
6.3 Inkomensregelingen	9.160	-13.052	0	0	-3.892	9.460	-12.561	0	0	-3.101
6.4 Begeleide participatie	1.464	-11.360	0	0	-9.896	1.505	-12.488	0	0	-10.982
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-68	0	0	-68	0	-45	0	0	-45
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	50	-6.413	0	0	-6.363	45	-12.428	0	0	-12.383
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	415	-5.012	0	0	-4.597	400	-785	0	0	-385
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-8.559	0	0	-8.559	0	-9.924	0	0	-9.924
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-115	0	0	-115	0	-59	0	0	-59
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1.164	0	0	-1.164	0	-958	0	0	-958
7.1 Volksgezondheid	0	-1.569	0	0	-1.569	0	-1.648	0	0	-1.648
7.2 Riolerings	6.455	-4.778	0	0	1.677	7.491	-5.732	0	0	1.759
7.3 Afval	3.562	-3.144	0	0	418	3.601	-3.136	0	0	464
7.4 Milieubeheer	8	-3.580	0	0	-3.572	8	-3.747	0	0	-3.739
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	275	-296	0	0	-21	275	-270	0	0	4
8.1 Ruimtelijke ordening	123	-1.007	0	0	-884	123	-1.301	0	0	-1.178
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.048	-1.172	0	0	-125	1.048	-1.162	0	0	-115
8.3 Wonen en bouwen	1.272	-7.857	0	0	-6.584	862	-4.060	0	0	-3.198
Gerealiseerd resultaat	113.970	-126.727	-433	13.689	499	112.813	-122.662	-1.056	10.905	0

Overzicht van baten en lasten voor het taakveld overhead

Bedragen x € 1.000	2021		2022		2023	2024	2025
	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Salarissen en sociale lasten	10.476	0	9.465	9.465	9.465	9.465	9.465
Belastingen	10	0	10	10	10	10	10
Duurzame goederen	213	0	64	64	64	64	64
Ingeleend personeel	1.669	0	687	687	644	557	557
Uitgeleend personeel	-863	-863	0	-863	-863	-863	-863
Leges en andere rechten	-3	-3	0	-3	-3	-3	-3
Overige goederen en diensten	4.120	-785	5.482	4.697	4.649	4.693	4.693
Inkomensoverdrachten - Rijk	6	0	6	6	6	6	6
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	7	0	7	7	7	7	7
Afschrijvingen	1.263	0	1.547	1.547	1.547	1.547	1.547
Toegerekende en bespaarde rente	42	0	59	59	59	59	59
Overige verrekeningen	-168	-417	160	-257	-257	-257	-257
Totaal	16.772	-2.068	17.487	15.419	15.328	15.285	15.285

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) verplicht de gemeente om afzonderlijk in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Bij deze arbeidsgelateerde verplichtingen is het doorslaggevend of het verloop van de uitgaven gedurende een aantal begrotingsjaren - in de regel betreft dit de begrotingsperiode van vier jaar - gelijkmatig dan wel ongelijkmatig is. Bij een gelijkmatig verloop zoals bijvoorbeeld lonen, premies en vakantiegeld moeten de uitgaven in de begroting worden geraamd. Is er sprake van een sterke omvangswisseling in het uitgavenpatroon dan moeten de uitgaven ten laste van een voorziening worden gebracht. De kosten van voormalig personeel en wethouderspensioenen worden gedekt uit voorzieningen omdat hier sprake is van een ongelijk volume. De hoogte van de voorzieningen moet afgestemd zijn op de achterliggende verplichtingen. Jaarlijks vindt er daarom een doorrekening plaats. Deze heeft laatstelijk plaatsgevonden bij het opstellen van de Jaarrekening 2020. De eerstvolgende actualisering vindt plaats bij de jaarrekening 2021.

Uitgangspunten

Omschrijving uitgangspunt	
Lasten	
Prijsstijging (Inflatie)	1,6%
Gemeenschappelijke regelingen	Begroting gemeenschappelijke regeling 2021
Salarissen	2% (aannee)
Baten	
Belastingen onroerende zaken (OZB)	6%
Overige belastingen	1,6%
Overige uitgangspunten	
Stelpost onvoorzien op basis financiële verordening	€ 200.000
Prijspeil meerjarenperspectief	Constante prijzen
Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2021

Eenheden algemene uitkering	Vanuit feitelijke aantallen mei 2021 + prognose naar 2022				
Deel van de Algemene reserve voor bufferfunctie	€ 5.000.000				
	2022	2023	2023	2025	2026
Inwoners per 1-1	43.500	43.300	43.025	42.840	42.600
Huishoudens per 1-1	19.450	19.455	19.460	19.465	19.465
Woningen per 1-1	20.250	20.300	20.400	20.500	20.650

INVESTERINGEN

Doelstellingen

Gecombineerde projecten riolering en openbare ruimte

Maatregelen

Garvelinkkamp

Vanwege de hoge investeringskosten en de omvang van de werkzaamheden stellen wij voor om de Garvelinkkamp in Ruurlo in verschillende fases te revitaliseren. Het project Garvelinkkamp bestaat uit 5 fasen en zal rond 2030 afgerond zijn. De 1e fase wordt voorbereid in 2021 en de uitvoering zal plaatsvinden in 2022 en 2023.

De riolering in deze wijk dateert uit 1970 en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd en is daarom aan vervanging toe. Er wordt een gescheiden rioolsysteem aangelegd voor regen- en vuilwater. Dat betekent minder riooloverstorten op open water en minder water op straat.

Regenwaterafvoerleidingen van woningen worden apart aangesloten. Met de vervanging van de riolering kan ook de bovenliggende openbare ruimte heringericht worden. Voor uitvoering van fase 1 van dit plan is een investering benodigd van € 1.500.000 onderverdeeld in € 900.000 voor riolering en € 600.000 voor wegen. Voor het rioleringsgedeelte is dekking in het Watertakenplan.

Revitalisering centrum Borculo

In december 2020 is het krediet beschikbaar gesteld voor het revitaliseringsplan centrum Borculo. Omdat ook gelijktijdig rioleringswerkzaamheden uitgevoerd kunnen worden die voorzien zijn in het watertakenplan, wordt een extra krediet gevraagd van € 500.000. In het kader van integraal werken, werk met werk maken en het beperken van overlast wordt ook de vuilwater riolering vervangen omdat deze in slechte staat verkeert. Verder wordt een nieuwe riolering voor hemelwaterafvoer aangelegd om het verharde oppervlak te kunnen afkoppelen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Borculoseweg Neede

Uit de rioolinspectie kwam naar voren dat het riool in de Borculoseweg erg slecht is en vervangen moet worden. Ook de kwaliteit van de openbare ruimte wordt steeds minder, dit is tevens de toegang tot Neede. Door dit te combineren worden de weg en het riool aangepakt. Hiervoor nemen we een voorbereidingskrediet op zodat de uitvoering op de investeringslijst van 2022 en 2023 kan komen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Hofstraat

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Doelstellingen

Materieel

Maatregelen

Voertuigen en machines Buitendienst

Bij de buitendienst zijn een aantal voertuigen en machines aan vervanging toe. Het gaat om:

- 4 zoutstrooiers. Deze zoutstrooiers zijn uit het jaar 2010 en uit oogpunt van bedrijfszekerheid aan vervanging toe. Geraamde investering € 166.000, jaarlast € 16.000.
- Hydraulische bomenknipper voor kraan (€ 10.800 in een keer af te schrijven). Dit hulpwerktuig voor een mobiele kraan heeft zodanig veel slijtage dat deze vervangen moet worden.
- Maaikorf voor hydraulische kraan (€ 8.750 in een keer af te schrijven). Dit hulpwerktuig voor het uitmaaien van watergangen dateert uit 2014 en is vanwege slijtage aan vervanging toe.
- Klepelmaaier voor Kubota tractor (€ 8.200 in een keer af te schrijven). Deze klepelmaaier is 5

jaar oud en wordt ingezet voor het onderhoud van de wandel- en fietspaden. Vanwege de vele reparaties is deze aan vervanging toe.

- Grondfrees (€ 7.600 in een keer af te schrijven). De frees uit bouwjaar 1998 wordt ingezet voor freeswerk in de bermen, plantsoenen en zandwegen. Door het gebruik in de zandwegen met 'Achterhoeks Padvast' moet hij zwaar en sterk zijn; dit laatste komt onze frees tekort.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Doelstellingen

Openbare ruimte

Maatregelen

Aanpassing Klaashofweg/Schoppensteestraat (Eibergen)

Na de aanpassing van de Klaashofweg tussen Groenloseweg en Huenderstraat is het noodzakelijk ook het resterende deel van de Klaashofweg en de in het verlengde liggende Schoppensteestraat aan te passen. Naast de problemen die er zijn met de trottoirs en de aanwezige bomen aan de Klaashofweg moeten ook de slechte asfaltverharding en de trottoirs van de Schoppensteestraat worden vervangen. Om verdroging tegen te gaan worden er mogelijkheden gecreëerd voor infiltratie van regenwater. Hiervoor is een investering benodigd ten bedrage van € 137.500. De jaarlijkse afschrijvingslasten zijn € 3.438.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Reconstructie kruispunt Geesterseweg - Bollertweg

In de afgelopen jaren zijn diverse bijna verkeersongevallen voorgekomen op dit kruispunt. Ter verbetering van de verkeersveiligheid en het zicht voor het verkeer vanaf de Bollertweg op het verkeer van de Geesterseweg wordt een zogenaamde bajonetaansluiting aangelegd. De kosten zijn voorzien op ca € 100.000. De jaarlijkse afschrijvingslasten zijn € 2.500.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Vervanging drie verkeersregelininstallaties (Eibergen)

Met de aanleg van de nieuwe N18 is de oude N18 door de kern Eibergen per 1 oktober 2019 overgedragen aan de gemeente Berkelland. In dit weggedeelte bevinden zich 3 verkeersregelininstallaties (VRI's) die aan vervanging toe zijn. Op basis van de in 2014 getekende realisatieovereenkomst neemt Rijkswaterstaat 50% van de totale vervangingskosten (€ 907.000) voor zijn rekening. Rijkswaterstaat heeft dit bedrag van € 453.500) reeds aan de gemeente Berkelland overgemaakt. Benodigde investering € 453.500; deze leidt tot een jaarlijkse afschrijvingslast van € 22.675.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Vervanging openbare verlichting langs oude N18

De verlichting langs de oude N18 (Burgemeester Wilhelmweg, Groenloseweg en Haaksbergseweg) in Eibergen is verouderd en veroorzaakt veel storingen. Ook wordt het gewenste verlichtingsniveau niet meer gehaald. Er staan hier 123 stuks verlichtingsobjecten, variërend van 4 tot 10 meter masten, en armaturen met SOX lampen. SOX lampen worden nagenoeg niet meer geproduceerd, omdat ze veel energie verbruiken en kwik bevatten. Hierdoor zijn de lampen moeilijk verkrijgbaar en worden steeds duurder. Door deze masten en armaturen te vervangen voor LED masten/armaturen zal niet alleen het aantal storingen afnemen, maar zal er ook minder energie nodig zijn. Bovendien kan weer worden voldaan aan het gewenste verlichtingsniveau. Door de ingebouwde dimfunctie kan het verlichtingsniveau worden aangepast aan de verkeersintensiteit. De investering is € 237.000. Deze lasten dekken we uit het speerpunt 'gemeente als voorbeeld' van het programma 'Actief met duurzaamheid en energie'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Verkeersplateau Oude Diepenheimseweg - Rotmansdiekske

Op dit kruispunt, waar een aantal verkeersstromen samenkomen, vormt de huidige vormgeving een potentieel verkeersonveilige situatie voor het langzaam verkeer; met name voor scholieren en toeristen. De aanleg van een verkeersplateau remt de snelheid van het gemotoriseerd verkeer en verbetert tegelijkertijd het zicht van verkeersdeelnemers op elkaar. De kosten voor de aanleg bedragen ongeveer € 60.000 exclusief mogelijke grondverwerving, kabels en leidingen niet inbegrepen. De jaarlijkse afschrijvingslasten zijn € 1.500.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Herinrichting Van Bevervoordestraat (Gelselaar)

Voor de herinrichting van de Van Bevervoordestraat wordt samen met de bewoners een plan opgesteld. Gelselaar, drager van de titel beschermd dorpsgezicht, is een kern met een bijzonder cultuurhistorisch karakter. Om, in navolging van de gedane investering in 2019, ook de overige (2) straten in deze kern van een bestrating met authentieke uitstraling te voorzien passend binnen dit beschermde dorpsgezicht moeten de van Bevervoordestraat (2022) en de Diepheimseweg noord (2023) nog heringericht worden. Investering € 355.000 jaarlijkse last € 8.875. In de meerjarenbegroting 2021 was voor deze herinrichting al een bedrag van € 255.000 opgenomen voor het jaar 2022.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Doelstellingen

Riolering

Maatregelen

Renovatie drukrioolunits

Alle 1800 drukrioolunits worden jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van deze inspecties worden renovaties uitgevoerd. In 2005 zijn in de voormalige gemeenten Eibergen en Neede circa 1.000 drukrioolunits aangelegd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat de meeste van deze 1.000 units aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 4.600.000 geraamd. Uit oogpunt van bedrijfszekerheid is deze vervangingsinvestering dringend noodzakelijk en kan niet worden uitgesteld. Binnen het Watertakenplan is hiermee rekening gehouden. Investering € 1.000.000.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Renovatie rioolgemalen

De gemeente heeft circa 80 rioolgemalen. De technische installatie van deze rioolgemalen gaat circa 12 jaar mee. De rioolgemalen worden tweemaal per jaar geïnspecteerd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat in 2022 meerdere gemalen aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het Watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 2.900.000 geraamd. Uit oogpunt van bedrijfszekerheid is deze vervangingsinvestering dringend noodzakelijk en kan niet worden uitgesteld. Binnen het Watertakenplan is hiermee rekening gehouden. Investering € 581.000.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verplichte beleidsindicatoren

Toelichting

In deze bijlage zijn de verplichte indicatoren opgenomen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor het grootste gedeelte via de website 'waar staat je gemeente' verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd, net zo als de vergelijking met Nederland. De cijfers in deze bijlage zijn van 27 juli 2021.

Plezierig wonen

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuwgebouwde woningen	per 1.000 woningen	2016	2,4	7,2	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
		2017	6,2	8,2		
		2018	4,1	8,6		
		2019	3,5	9,2		
		2020	5,1	8,9		
Demografische druk	%	2016	81,7	68,5	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
		2017	81,8	69		
		2018	82,8	69,6		
		2019	83,9	69,8		
		2020	84	70		
		2021	83,3	70,1		

Fijn Leven

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	1,2	2,8	DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2015	0,7	2,3		
		2016	1	1,8		
		2017	0,6	1,8		
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	12	27	DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2017	15	27		
		2018	19	23		
		2019	16	26		
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2016	0,7	1,7	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
		2017	0,9	1,8		
		2018	1,1	1,9		
		2019	1,1	2		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	252	189	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
		2017	252	178		
		2018	268	172		
		2019	169	161		

Zorg voor wie dat nodig heeft

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2016	1	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	1	1		
		2018	0	1		
		2019	1	1		
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2016	4	7	CBS Jeugd	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	4	7		
		2018	4	7		
		2019	3	6		
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2016	2	2	CBS Jeugd	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polis administratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	2	2		
		2018	2	2		
		2019	1	2		
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	1e halfjaar 2016	398,9	255,5	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
		2e halfjaar 2016	402,5	259,7		
		1e halfjaar 2017	438,6	271,3		
		2e halfjaar 2017	453,3	290		
		1e halfjaar 2018	453,5	305,2		
		2019	466,1	207		
		2020	552,4	202		

Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	1e halfjaar 2016	7,6	8,9	CBS Jeugd	
		2e halfjaar 2016	7,9	9,5		
		1e halfjaar 2017	7,9	9,5		
		2e halfjaar 2017	8,3	9,9		
		1e halfjaar 2018	8,5	9,7		
		2e halfjaar 2018	8,8	10,4		
		2019	10,9	12,3		
		2020	10,8	11,9		
Jongeren met jeugdbescherming	%	1e halfjaar 2016	1	1	CBS Jeugd	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst.
		2e halfjaar 2016	0,8	1		In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
		1e halfjaar 2017	0,8	1		
		2e halfjaar 2017	0,9	1		
		1e halfjaar 2018	0,9	1		
		2e halfjaar 2018	0,9	1,1		
		2019	0,9	1,2		
		2020	1,3	1,2		
Jongeren met jeugdreclassering	%	1e halfjaar 2016	0,3	0,4	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

		2e	0,3	0,4		
		halfjaar				
		2016				
		1e	0,2	0,4		
		halfjaar				
		2017				
		2e	0,2	0,4		
		halfjaar				
		2017				
		1e	0,3	0,4		
		halfjaar				
		2018				
		2e	0,3	0,3		
		halfjaar				
		2018				
		2019	0,3	0,4		
		2020	0,3	0,4		
Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	per 10.000 inwoners	1e	440	570	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
		halfjaar				
		2016				
		2e	440	560		
		halfjaar				
		2016				
		1e	440	570		
		halfjaar				
		2017				
		2e	440	570		
		halfjaar				
		2017				
		1e	450	590		
		halfjaar				
		2018				
		2e	470	600		
		halfjaar				
		2018				
		1e	600	610		
		halfjaar				
		2019				
		2e	620	630		
		halfjaar				
		2019				
		2020	710	700		

Werken en ondernemen in een sterke regio

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Functiemenging	%	2016	45,6	52,2	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
		2017	46,1	52,5		
		2018	46,1	52,8		
		2019	46,7	53,3		
		2020	46,7	53,3		
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2016	140,9	136,5	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
		2017	142,6	139,7		
		2018	148,3	145,5		
		2019	152	151,6		
		2020	154,4	158,4		
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2016	596,8	752,3	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
		2017	613,3	761,1		
		2018	619,4	775,8		
		2019	641,7	792,1		
		2020	647,1	795,9		
Netto arbeids-participatie	%	2016	65,3	65,8	CBS - Arbeidsdeelname	
		2017	66,9	66,7		
		2018	67,5	67,8		
		2019	67,2	68,8		
		2020	69,3	68,4		
Personen met een bijstands-uitkering	per 10.000 inwoners	1e halfjaar 2016	205,3	412,8	CBS - Participatiewet	
		2e halfjaar 2016	219,4	418,1		
		1e halfjaar 2017	224,4	418,6		
		2e halfjaar 2017	218,8	411,3		
		1e halfjaar 2018	207,5	401,1		
		2e halfjaar 2018	201,9	390,4		
		1e halfjaar 2019	198,5	381,7		
		2e halfjaar 2019	187,3	373,9		
		2020	259,5	459,7		
		2020	259,5	459,7		

Actief met duurzaamheid en energie

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	4,8	15,3	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat	
		2017	5,4	16,8		
		2018	7,7	17,6		
		2019	7,4	20,1		

Sport is meer!

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2012	47	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
		2016	46,5	48,7		

Samen Veilig

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2016	8	14	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
		2017	8	13		
		2018	9	12		
		2019	9	13		
		2020	6	11		
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2016	3		CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven.
		2017	3,3	5,1		
		2018	3,7	4,9		
		2019	3,3	4,8		
		2020	2,4	4,6		
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2016	3,6		CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
		2017	3,8	6,3		
		2018	3,2	5,8		
		2019	4,7	5,9		
		2020	4,3	6,2		
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2016	2	3,3	CBS - Diefstallen	
		2017	1,7	2,9		
		2018	1,2	2,5		
		2019	1,4	2,3		
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2016	0,6	2,3	CBS - Diefstallen	
		2017	0,5	2,2		
		2018	0,3	2,2		
		2019	0,6	2,3		

Algemeen bestuur en Bedrijfsvoering

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2016	198	209	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
		2017	205	217		
		2018	215	230		
		2019	229	248		
		2020	243	270		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2016	600	651	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
		2017	658	644		
		2018	644	649		
		2019	629	669		
		2020	648	700		
		2021	705			
		2022	752			
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2016	732	723	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
		2017	796	723		
		2018	791	721		
		2019	782	739		
		2020	806	773		
		2021	867			
		2022	911			
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	6,22		Eigen begroting	
		2018	6,85			
		2019	6,9			
		2020	7,6			
		2021	8			
		2022	8,2			
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,86		Eigen begroting	
		2018	6,23			
		2019	6,1			
		2020	7,4			
		2021	7,2			
		2022	7,6			
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	475,32		Eigen begroting	
		2018	467,13			
		2019	656,94			
		2020	714,32			
		2021	686,97			
		2022	752,64			

Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017	2,6	Eigen begroting
		2018	2,9	
		2019	16,38	
		2020	2,8	
		2021	3,4	
		2022	2,0	
Overhead	% van totale lasten	2017	10,8	Eigen begroting
		2018	8,9	
		2019	7,84	
		2020	11,86	
		2021	12,77	
		2022	12.05%	

Bijlage 2: Overzicht subsidies

Toelichting

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de subsidies die op basis van de begroting worden verstrekt.

Fijn Leven

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
62100000	Aanleg en onderhoud infrastructuur	42450	Bijdrage commissie BTB	Stg. Gehandicapten Platform Berkelland	250

Vitaal Platteland

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
66700510	Wijkcentra en dorpshuizen, subsidies	42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Stichting Kulturhus 't Stieltjen	13.000
		42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Dorpshuis De Zunnekamp	16.750
		42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Stichting Dorpsshoes Gelster	2.500
		42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Stichting Kulturhus Beltrum	4.000
		42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Stichting 't Haarhoes Noordijk	6.500
		42450	Subsidie maatwerk dorpshuizen	Stichting Dorpsaccommodatie Rietmolen	18.000

Zorg voor wie dat nodig heeft

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
66200420	WMO, vrijwilligerswerk en mantelzorg	42500	Buurtbemiddeling	Buurtplein BV	15.675
			Maatjesproject	Humanitas Tandem	32.646
			Bijdrage huishoudelijke hulp 2018 WMO	Hospice de Lelie	1.696
			Ruimte voor anders zijn	Stichting de Kim	7.184
			Subsidie meldpunt Beltrum 2018	Stichting Meldpunt Beltrum	373
			Vriendendienst op stap	Stadskamer (voorheen Ggnet)	12.200
			Sociaal Raadsliedenwerk	Sensire	29.715
			Netwerk Dementie	Sensire	4.000
61400000	Bureau Halt	42550	Bureau Halt	Bureau Halt Gelderland	20.900
66700001	Algemeen maatschappelijk werk, subsidieverordening	42450	Subsidie RAB 2021	Algemene Belangen Vereniging Beng	1.981
			Subsidie slachtofferhulp 2021	Stichting Slachtofferhulp Nederland	13.082

66700600	Jeugd-en jongerenwerk, preventief jeugdbeleid	34300	Trajectbegeleiding	Graafschapscollege	20.661
			BOR	Humanitas District Oost	8.172
			Integrale voorlichting zwangeren	VSV Oost	3.208
			Infant Mental Health/Kopp en brussen	Ggnet Preventie	15.000
			Trajectbegeleiding	Zone college Borculo	4.551
67150000	Jeugdgezondh.zorg 0-4 jr + preventie jeugd + gezin	42400		Yunio	607.304
			Yunio Homestart	Yunio	33.600
			Rijksvaccinatieprogramma Yunio	Yunio	42.425
			Coördinatie Integrale vroeghulp	Mee	4.126
			Adolescenten GGD	GGD	14.854
60682000	Bijdrage Veilig Thuis Noord Oost Gelderland	42300	Bijdrage VTNOG	Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland	305.499

Werken en ondernemen in een sterke regio

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
63100100	Handel en ambacht	42450	Inkomensoverdr a/overheid(niet - Rijk)ASV Begroting	Stichting Bevordering Techniekonderwijs	7.500
65600200	Openlucht recreatie	42400	Inkomensoverdrachten aan overheid (niet-Rijk)	Stichting Achterhoek Toerisme	53.000
66140000	Bijzondere bijstand SDOA + overige	42550	Bijdrage voedselbank	Voedselbank Oost Achterhoek	7.965
			Bijdrage formulierenbrigade	Humanitas District Oost	1.000
			Bijdrage financiële thuisadministratie	Humanitas District Oost	4.170
			Bijdrage financiële thuisadministratie	Schuld Op Maat	9.143

Sport is meer!

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
66700550	Combinatiefuncties(K)	42550	Combinatiefunctionaris brede sport impuls	Beweeg Wijs Detachering B.V.	122.273
			Combinatiefunctionaris brede sport impuls	Stichting Sport Federatie Berkelland	173.221
			Combinatiefunctionaris brede sport impuls	Stichting Bibliotheek Oost-Achterhoek	14.265
			Combinatiefunctionaris brede sport impuls	Stichting Muziek en KunstWijs	50.947
65300410	Sport: ondersteuning en stimulering(K)	42550	Exploitatiesubsidie Sportfederatie Berkelland	Stichting Sport Federatie Berkelland	75.300
65300210	Zwembaden: subsidies(K)	42450	Exploitatiebijdrage zwembaden	Stichting Zwembad Ruurlo	207.930
				Stichting Sportaccommodatie 't Timpke	355.300
60510000	Natuurbad Rekken(K)	42450	Exploitatiebijdrage natuurbad Rekken	Zwembad Rekken	17.620

Cultuur is van iedereen

Grootboeknr	Omschrijving	kostensoort	Omschrijving	ontvanger	bedrag
65100000	Openbare bibliotheek	42450	Exploitatiebijdrage	Bibliotheek Oost Achterhoek	632.340
65110000	Kunstzinnige vorming	42450	Exploitatiebijdrage	Stichting Muziek en kunstwijs	245.641
65410010	Musea (subsidies)	42500	Exploitatiebijdrage	Schepers	4.537
65800200	Gemeentelijk en regionaal mediabeleid	42550	Bekostiging ogv Mediawet	RMC Oost Nederland	30.500

